**Šis dokuments ir izveidots vienīgi dokumentācijas nolūkos, un iestādes neuzņemas nekādu atbildību par tā saturu**

►**B**

# KOMISIJAS REGULA (EK) Nr. 718/2007

**(2007. gada 12. jūnijs),**

**ar kuru īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 1085/2006, ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (IPA)**

(OV L 170, 29.6.2007., 1. lpp.)

Grozīta ar:

| | | Oficiālais Vēstnesis | | |
|---|---|---|---|---|
| | | Nr. | Lappuse | Datums |
| ►**M1** | Komisijas Regula (ES) Nr. 80/2010 (2010. gada 28. janvāris) | L 25 | 1 | 29.1.2010. |
| ►**M2** | Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 1292/2011 (2011. gada 9. decembris) | L 329 | 1 | 13.12.2011. |

▼B

# KOMISIJAS REGULA (EK) Nr. 718/2007

**(2007. gada 12. jūnijs),**

**ar kuru īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 1085/2006, ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (IPA)**

SATURS


| | |
|---|---|
| I daļa | Kopējie noteikumi |
| I sadaļa | Palīdzības principi un vispārējās pamatnostādnes |
| I nodaļa | Priekšmets un principi |
| II nodaļa | Vispārējās īstenošanas pamatnostādnes |
| II sadaļa | Kopējie īstenošanas noteikumi |
| I nodaļa | Principi |
| II nodaļa | Vadības un kontroles sistēmas |
| 1. iedaļa | Decentralizēta pārvaldība |
| 2. iedaļa | Citas pārvaldības formas |
| III nodaļa | Eiropas Kopienas finanšu ieguldījums |
| IV nodaļa | Finanšu pārvaldība |
| 1. iedaļa | Budžeta saistības |
| 2. iedaļa | Decentralizētas pārvaldības noteikumi |
| 3. iedaļa | Centralizētas un kopīgas pārvaldības noteikumi |
| V nodaļa | Novērtēšana un uzraudzība |
| VI nodaļa | Publicitāte, redzamība |
| II daļa | Īpašie noteikumi |
| I sadaļa | Pārejas palīdzības un iestāžu veidošanas komponents |
| I nodaļa | Palīdzības objekts un atbilstīgums |
| II nodaļa | Programmu plānošana |
| III nodaļa | Īstenošana |
| 1. iedaļa | Īstenošanas pamatnostādnes un principi |
| 2. iedaļa | Finanšu pārvaldība |
| 3. iedaļa | Novērtēšana un uzraudzība |
| II sadaļa | Pārrobežu sadarbības komponents |
| I nodaļa | Palīdzības objekts un atbilstīgums |
| II nodaļa | Programmu plānošana |
| 1. iedaļa | Programmas |
| 2. iedaļa | Darbības |
| III nodaļa | Īstenošana |
| 1. iedaļa | Vispārīgie noteikumi |

▼B


| | |
|---|---|
| 2. iedaļa | Pārrobežu programmas starp saņēmējvalstīm un dalībvalstīm |
| 3. iedaļa | Pārrobežu programmas starp saņēmējvalstīm |
| III sadaļa | Reģionālās attīstības komponents un cilvēkresursu attīstības komponents |
| I nodaļa | Palīdzības objekts un atbilstīgums |
| 1. iedaļa | Reģionālās attīstības komponents |
| 2. iedaļa | Cilvēkresursu attīstības komponents |
| II nodaļa | Programmu plānošana |
| III nodaļa | Īstenošana |
| 1. iedaļa | Vispārējie noteikumi |
| 2. iedaļa | Finanšu pārvaldība |
| 3. iedaļa | Novērtēšana un uzraudzība |
| IV sadaļa | Lauku attīstības komponents |
| I nodaļa | Palīdzības objekts un atbilstīgums |
| 1. iedaļa | Palīdzības objekts |
| 2. iedaļa | Vispārējās prasības attiecībā uz atbilstīgumu un atbalsta intensitāte |
| 3. iedaļa | Atbilstīgums un īpašas prasības attiecībā uz palīdzību, kas minēta prioritārajā virzienā Nr. 1 |
| 4. iedaļa | Atbilstīgums un īpašas prasības saskaņā ar prioritāro virzienu Nr. 2 |
| 5. iedaļa | Atbilstīgums un īpašas prasības saskaņā ar prioritāro virzienu Nr. 3 |
| 6. iedaļa | Tehniskā palīdzība |
| II nodaļa | Programmu plānošana |
| III nodaļa | Īstenošana |
| 1. iedaļa | Principi un finanšu pārvaldība |
| 2. iedaļa | Novērtēšana un uzraudzība |
| III daļa | Nobeiguma noteikumi |
| Pielikums | Akreditācijas kritēriji |

▼B

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes 2006. gada 17. jūlija Regulu (EK) Nr. 1085/2006, ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (IPA) ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

tā kā:

(1) Regulas (EK) Nr. 1085/2006 (turpmāk – IPA regula) mērķis ir nodrošināt pirmspievienošanās palīdzību saņēmējvalstīm un atbalstīt tās pārejas periodā no Regulas I pielikuma uz II pielikumu un ceļā uz dalību Eiropas Savienībā.

(2) Ņemot vērā to, ka IPA regula ir vienīgais pirmspievienošanās instruments laika posmam no 2007. gada līdz 2013. gadam, palīdzības plānošanas un sniegšanas noteikumi šīs regulas ietvaros jāapvieno un jāiekļauj vienā īstenošanas regulā, kas aptvertu visus piecus IPA regulu veidojošos komponentus (turpmāk – IPA komponenti).

(3) Lai nodrošinātu saskaņotību, koordinēšanu un efektivitāti, jo īpaši Komisijas integrētu iekšējās kontroles pamatnostādņu rīcības plāna kontekstā, saskaņā ar IPA regulu visiem pieciem IPA komponentiem nepieciešami kopēji palīdzības īstenošanas noteikumi. Tomēr jāņem vērā katram IPA komponentam raksturīgās īpašības.

(4) Jāņem vērā arī atšķirības sociālekonomikas, kultūras un politikas kontekstā katrā saņēmējvalstī, jo šīs atšķirības rada vajadzību pēc īpašas pieejas un diferencēta atbalsta atkarībā no valsts statusa – kandidātvalsts vai potenciāla kandidātvalsts, politikas un ekonomikas konteksta, vajadzībām, spējām apgūt un pārvaldīt.

(5) Palīdzība, ko piešķir saskaņā ar IPA regulu, atbilst Kopienas politikai un rīcībai ārējās palīdzības jomā.

(6) Palīdzība ietilpst IPA regulas 2. pantā noteiktajā darbības jomā. Tās mērķis ir atbalstīt plašu iestāžu veidošanas pasākumu spektru visās saņēmējvalstīs. Palīdzība šajās valstīs stiprina demokrātiskos institūtus un likuma varu, reformē valsts pārvaldi, īsteno ekonomikas reformas, ievēro cilvēktiesības un minoritāšu tiesības, veicina dzimumu līdztiesību un nediskrimināciju, sekmē pilsoņa tiesību ievērošanu un pilsoniskās sabiedrības attīstību, atbalsta progresīvu reģionālo sadarbību, izlīdzināšanu un atjaunošanu, kā arī veicina ilgtspējīgu attīstību, nabadzības samazināšanos un vides aizsardzību augstā līmenī.

([1]) OV L 210, 31.7.2006., 82. lpp.

▼B

(7) Palīdzība kandidātvalstīm vēl jākoncentrē uz visa *acquis communautaire* pieņemšanu un īstenošanu, atbilstību pievienošanās kritērijiem, un tai jāpalīdz kandidātvalstīm sagatavoties Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Kohēzijas fonda, Eiropas Sociālā fonda un Lauku attīstības fonda programmu plānošanai, pārvaldībai un īstenošanai, jo šie fondi būs šīm valstīm pieejami pēc pievienošanās.

(8) Palīdzība potenciālajām kandidātvalstīm sekmē pielīdzināšanos *acquis communautaire* un tuvināšanos pievienošanās kritērijiem, kā arī līdzīgas darbības tām darbībām, kas būs pieejamas kandidātvalstīm saskaņā ar IPA komponentiem attiecībā uz reģionālo attīstību, cilvēkresursiem un lauku attīstību.

(9) Lai garantētu palīdzības saskaņotību, papildināmību un koncentrāciju, saskaņā ar dažādiem IPA komponentiem veikto darbību saskaņošanu un koordināciju attiecīgajā valstī nodrošina vairāku gadu plānošanas līmenī saskaņā ar IPA regulas 6. pantu.

(10) Komisija un saņēmējvalstis paraksta pamatnolīgumus, kuros noteikti regulā paredzētie sadarbības principi.

(11) Jāprecizē, kuras Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulā (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam, [1] noteiktās pārvaldības metodes saskaņā ar IPA regulu attiecināmas uz katru komponentu.

(12) Tā kā IPA regula īpaši nodrošina palīdzību pirmspievienošanās procesa kontekstā, tās īstenošanā, ja iespējams, izmanto decentralizētu fondu pārvaldību, lai tādējādi palielinātu saņēmējvalstu atbildību par palīdzības pārvaldīšanu. Tomēr, ja nepieciešams, iespējams izmantot centralizētu, kopīgu un dalītu pārvaldību.

(13) Decentralizētas pārvaldības gadījumā attiecīgi noskaidro Komisijas un saņēmējvalstu lomas un prasības. Noteikumus, kuri attiecas uz saņēmējvalstīm, iekļauj pamatnolīgumos, nozaru vai finansēšanas nolīgumos.

(14) Jānosaka sīki izstrādāti noteikumi fondu finanšu pārvaldībai saskaņā ar IPA regulu, atbilstoši kuriem pārvaldības metode jāpiemēro palīdzības īstenošanai. Saņēmējvalstu attiecīgās saistības nosaka pamatnolīgumos, nozaru vai finansēšanas nolīgumos.

---

[1] OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp., Regulā grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, *Euratom*) Nr. 1995/2006 (OV L 390, 30.12.2006., 1. lpp.).

▼B

(15) Papildus IPA regulas vispārējam novērtējumam, kas paredzēts tās 22. pantā, palīdzību, ko sniedz saskaņā ar minēto regulu, regulāri uzrauga un novērtē. Īpašas uzraudzības komitejas novērtē programmas, un regulāri uzrauga saskaņā ar IPA regulu saņemtās palīdzības vispārējo īstenošanu.

(16) Ir svarīgi, lai IPA palīdzības programmas un to ietekme uz saņēmējvalstu pilsoņiem būtu redzamas, jo tādējādi tiek nodrošināta sabiedrības informētība par ES darbībām un radīts saskaņots tēls par attiecīgajiem pasākumiem saņēmējvalstīs atbilstoši Komisijas rīcības plānam "Iepazīsti Eiropu", kas ir Komisijas Baltā grāmata par komunikācijas politiku un paplašināšanās komunikācijas stratēģiju 2005. –2009. gadam.

(17) Tā kā IPA regulu piemēro ar 2007. gada 1. janvāri, tad Komisijas noteikumus par šīs regulas īstenošanu arī piemēro ar 2007. gada 1. janvāri.

(18) Šajā regulā paredzētie noteikumi atbilst IPA komitejas viedoklim,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

# I DAĻA

# KOPĒJIE NOTEIKUMI

## I SADAĻA

## PALĪDZĪBAS PRINCIPI UN VISPĀRĒJĀS PAMATNOSTĀDNES

### *I NODAĻA*

### *Priekšmets un principi*

*1. pants*

**Priekšmets**

Šī regula nosaka īstenošanas noteikumus, kas regulē Kopienas sniegto pirmspievienošanās palīdzību, kas paredzēta Padomes Regulā (EK) Nr. 1085/2006 (IPA) jeb IPA regulā.

*2. pants*

**Definīcijas**

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas.

1. "Saņēmējvalsts" – ikviena valsts, kas minēta IPA regulas I vai II pielikumā.

2. "Paplašināšanās pakete" – dokumentu kopums, ko Komisija katru gadu iesniedz Padomei un Eiropas Parlamentam un kura stratēģijas un politikas daļu vajadzības gadījumā veido pārskati par pievienošanās partnerību un Eiropas partnerību, valsts izveidoti regulāri ziņojumi un Komisijas stratēģijas dokuments. Paketē ietilpst arī indikatīvas daudzgadu finanšu shēmas.

▼B

3. “Pamatnolīgums” – nolīgums starp Komisiju un saņēmējvalsti, kuru piemēro visiem IPA komponentiem un kurā paredzēti saņēmējvalsts un Komisijas sadarbības principi saskaņā ar šo regulu.

4. “Nozaru nolīgums” – nolīgums, kas attiecas uz konkrētu IPA komponentu un kas vajadzības gadījumā noslēgts starp Komisiju un saņēmējvalsti, un kurā paredz svarīgus obligātus noteikumus, kuri nav ietverti konkrētas valsts pamatnolīgumā vai finansēšanas nolīgumos.

5. “Finansēšanas nolīgums” – nolīgums starp Komisiju un saņēmējvalsti uz vienu vai vairākiem gadiem, kas noslēgts pēc Komisijas lēmuma par finansējumu pieņemšanas, ar ko apstiprina Kopienas ieguldījumu programmā vai darbībā, kas atbilst šīs regulas darbības jomai.

6. “Pārkāpums” – jebkurš piemērojamo noteikumu un līgumu pārkāpums, kas noticis saimnieciskās darbības subjekta darbības vai bezdarbības dēļ un kas rada vai varētu radīt kaitējumu Eiropas Savienības vispārējam budžetam, prasot segt no vispārējā budžeta nepamatotu izdevumu daļu.

7. “Finanšu gads” – no 1. janvāra līdz 31. decembrim.

8. “Galīgais atbalsta saņēmējs” – valsts vai privāta iestāde vai uzņēmums, kas ir atbildīgs par darbību sākšanu vai to sākšanu un īstenošanu. Attiecībā uz atbalsta shēmām galīgie atbalsta saņēmēji ir valsts vai privāti uzņēmumi, kas īsteno atsevišķu projektu un saņem valsts atbalstu.

9. “Kopienas ieguldījums” – atbilstīgo izdevumu daļa, ko finansē Kopiena.

10. “Euro konts” – bankas konts, kas dod procentus un ko valsts fonds atver finanšu iestādē vai Valsts kasē saņēmējvalsts vārdā un tās atbildībā, lai saņemtu maksājumus no Komisijas.

11. “Valsts izdevumi” – ikviens valsts ieguldījums tādu darbību finansēšanā, kas rodas Eiropas Kopienā vai no saņēmējvalsts iestādes budžeta, un ikviens ieguldījums tādu darbību finansēšanā, kas rodas no vienas vai vairāku reģionālu vai vietējo valdību publisko tiesību struktūru vai asociāciju vai publisko tiesību struktūru budžeta.

12. “Kopējie izdevumi” – valsts izdevumi un ikviens privāts ieguldījums darbību finansēšanā.

*3. pants*

**Palīdzības principi**

Komisija nodrošina šādu principu piemērošanu attiecībā uz palīdzību saskaņā ar IPA regulu:

— piešķirtā palīdzība atbilst saskaņotības, papildināmības, koordinēšanas, partnerības un koncentrācijas principam,

— palīdzība ir saskaņota ar ES politiku un atbalsta pielīdzināšanos *acquis communautaire*,

— palīdzība atbilst budžeta principiem, kas noteikti Padomes Regulā (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002,

— palīdzība ir saskaņota ar paplašināšanās procesa gaitā noteiktajām vajadzībām un saņēmējvalsts spējām apgūt līdzekļus. Tā ņem vērā arī gūto pieredzi,

— tiek veicināta saņēmējvalsts atbildība par palīdzības programmu plānošanu un īstenošanu, kā arī nodrošināta ES intervences atbilstoša redzamība,

▼B

— darbības tiek labi sagatavotas, tām ir skaidri un pārbaudāmi mērķi, kas ir sasniedzami norādītajā periodā,

— dažādos palīdzības īstenošanas posmos nav pieļaujama diskriminācija dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, ticības vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ,

— pirmspievienošanās palīdzības mērķus tiecas sasniegt, ņemot vērā ilgtspējīgu attīstību un Kopienā veicināto mērķi aizsargāt un uzlabot vidi.

*4. pants*

**Palīdzības prioritātes**

Palīdzība konkrētai saņēmējvalstij pamatojas uz prioritātēm, kas norādītas šādos dokumentos (ja tādi pastāv):

— Eiropas partnerībā,

— pievienošanās partnerībā,

— valsts programmā *acquis* pieņemšanai,

— ziņojumos un stratēģijas dokumentos, kas ietverti Komisijas ikgadējā paplašināšanās paketē,

— stabilizācijas un asociācijas nolīgumā,

— pārrunu nolīgumā.

Ņem vērā arī tās prioritātes, kas noteiktas valstu stratēģijās, ja tās atbilst IPA regulā noteiktajiem pirmspievienošanās mērķiem un darbības jomai.

*II NODAĻA*

***Vispārējās īstenošanas pamatnostādnes***

*5. pants*

**Indikatīvi daudzgadu plānošanas dokumenti**

1. Indikatīvs daudzgadu plānošanas dokuments nodrošina nepieciešamo saskaņotību un papildināmību starp IPA komponentiem konkrētā saņēmējvalstī. Īpaši tas atspoguļo 9. pantā noteiktos principus.

2. Saskaņā ar IPA regulas 20. panta 3. punkta noteikumiem un saistībā ar šīs regulas 6. panta 1. punktā noteiktajām konsultācijām Komisija cenšas nodrošināt pietiekami daudz laika, lai nozīmīgās ieinteresētās personas, tostarp dalībvalstis, var sniegt savas piezīmes par dokumentu.

3. Indikatīvos daudzgadu plānošanas dokumentos par katru attiecīgo valsti ietver šādu informāciju:

a) vispārēju pamatinformāciju, tostarp vispārēju aprakstu par konsultāciju procesu gan ar saņēmējvalsti, gan pašā saņēmējvalstī;

b) aprakstu par Eiropas Savienības sadarbības mērķiem attiecīgajās valstīs;

c) konsolidētu novērtējumu par palīdzības prioritāšu problēmām, vajadzībām un relatīvo nozīmi;

d) pārskatu par iepriekšējo un pašreizējo Eiropas Savienības sadarbību, tostarp analīzi par vajadzībām un apgūšanas spēju, kā arī gūto pieredzi, un par citu ekonomiskās palīdzības sniedzēju attiecīgajām darbībām, ja šāda informācija ir pieejama;

▼B

e) par katru komponentu – aprakstu par to, kā c) punktā minētais konsolidētais novērtējums iekļaujas stratēģijas izvēlē, un aprakstu par nozīmīgākajām palīdzībai izvēlētajām jomām attiecīgajā valstī un par gaidāmajiem rezultātiem;

f) indikatīvu finanšu asignējumu lielākajās intervenču jomās saskaņā ar katru IPA komponentu.

4. Reģionālas un horizontālas programmas var aptvert atsevišķos un konkrētos vairāku atbalsta saņēmēju indikatīvos daudzgadu plānošanas dokumentos.

*6. pants*

**Daudzgadu vai gada programmas**

1. Indikatīvus daudzgadu plānošanas dokumentus īsteno saskaņā ar IPA regulas 7. pantu, izmantojot daudzgadu vai – atkarībā no komponenta – gada programmas.

2. Daudzgadu programmas vai gada programmas veido saņēmējvalsts iesniegti dokumenti vai Komisijas sagatavoti dokumenti, ja tas saistīts ar reģionālām un horizontālām programmām, un pieņem Komisija. Programmas sniedz saskaņotu prioritāro virzienu kopumu, visus atbilstīgos pasākumus vai darbības un nepieciešamā finanšu ieguldījuma aprakstu, lai tādējādi īstenotu indikatīvajā daudzgadu plānošanas dokumentā noteiktās stratēģijas.

Programmas ir sadalītas atbilstoši prioritāriem virzieniem, un katrs šāds virziens paredz sasniegt globālu mērķi, ko atkarībā no katra attiecīgā IPA komponenta īsteno, izmantojot pasākumus, kurus tālāk var iedalīt darbībās, vai tieši veicot darbības.

Darbības veido projektu vai projektu grupu, ko vai nu īsteno Komisija, vai arī uzsāk vai uzsāk un īsteno viens vai vairāki galīgie atbalsta saņēmēji, ļaujot sasniegt pasākuma mērķi un/vai prioritāro virzienu, uz kuru tas attiecas.

3. Saskaņā IPA regulas 20. pantu plānošanas procesā atbilstīgi noteikumiem, ko paredz II daļa, apspriežas ar nozīmīgajām ieinteresētajām personām, tostarp dalībvalstīm. Komisija un/vai saņēmējvalsts cenšas nodrošināt pietiekami daudz laika, lai ieinteresētās personas var sniegt savas piezīmes šajā saistībā.

*7. pants*

**Pamatnolīgumi un nozaru nolīgumi**

1. Komisija un saņēmējvalsts noslēdz pamatnolīgumu, kurā paredz un vienojas par sadarbības noteikumiem attiecībā uz EK finanšu palīdzību saņēmējvalstij. Ja nepieciešams, pamatnolīgumu var papildināt viens vai vairāki nozaru nolīgumi, kas aptver komponentam raksturīgus noteikumus.

2. Palīdzību saskaņā ar IPA regulu var piešķirt saņēmējvalstij tikai pēc tam, kad noslēgts un stājies spēkā 1. punktā minētais pamatnolīgums.

Ja ar saņēmējvalsti noslēgts nozaru nolīgums, palīdzību saskaņā ar IPA regulu var piešķirt saskaņā ar nozaru nolīgumā minēto attiecīgo IPA komponentu tikai pēc tam, kad stājies spēkā pamatnolīgums un nozaru nolīgums.

▼B

Atkāpjoties no pirmā apakšpunkta, ja nav noslēgts pamatnolīgums vai ja spēkā esošais pamatnolīgums, kas noslēgts saskaņā ar Padomes Regulu (EEK) Nr. 3906/89 ([1]), (EK) Nr. 1267/1999 ([2]), (EK) Nr. 1268/1999 ([3]), (EK) Nr. 2500/2001 ([4]) vai (EK) Nr. 2666/2000 ([5]), neparedz 3. punktā uzskaitītos minimālos noteikumus, šos minimālos noteikumus paredz finansēšanas nolīgumos.

3. Pamatnolīgumā jo īpaši paredz noteikumus, kas attiecas uz:

a) Kopienas finanšu palīdzības vispārīgiem noteikumiem;

b) tādu struktūru un iestāžu izveidi, kas nepieciešamas pārvaldībai un minētas 21., 32. un 33. pantā, un jebkuru citu attiecīgu īpašo iestādi;

c) minēto struktūru un iestāžu kopīgos pienākumus saskaņā ar 22., 23., 24., 25., 26., 28. un 29. pantā noteiktajiem principiem;

d) kontroles prasībām un nosacījumiem attiecībā uz:

i) valsts kredītrīkotāja akreditāciju un akreditācijas pārraudzību, ko veic kompetents akreditācijas ierēdnis atbilstoši 11., 12. un 15. punktā noteiktajiem principiem;

ii) funkcionālās struktūras akreditāciju un akreditācijas pārraudzību, ko veic valsts kredītrīkotājs saskaņā ar 11., 13. un 16. pantā minētajiem principiem;

iii) pārvaldības pilnvarām, kuras Komisija nodod saskaņā ar 11., 14. un 17. pantā minētajiem principiem;

e) gada ziņojumu par apliecinājumu, ko izveido valsts kredītrīkotājs saskaņā ar 27. pantu;

f) Komisijas iepirkuma noteikumiem atbilstoši Padomes Regulai (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 un Komisijas Regulai (EK, *Euratom*) Nr. 2342/2002 ([6]), ar ko paredz īstenošanas kārtību Padomes Regulai (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002;

g) programmu slēgšanu saskaņā ar 47. un 56. pantu;

h) pārkāpumu definīciju saskaņā ar 2. pantu, krāpšanas definīciju un aktīvās un pasīvās korupcijas definīciju, lai nodrošinātu atbilstību Kopienas tiesību aktiem; saņēmējvalsts pienākumu veikt atbilstīgus preventīvus pasākumus aktīvās un pasīvās korupcijas un krāpšanas apkarošanai un korektīvas darbības; noteikumus attiecībā uz līdzekļu atgūšanu pārkāpuma vai krāpšanas gadījumā;

i) līdzekļu atgūšanu un finanšu labojumiem un koriģējumiem atbilstoši 49. un 50. pantam;

([1]) OV L 375, 23.12.1989., 11. lpp.
([2]) OV L 161, 26.6.1999., 73. lpp.
([3]) OV L 161, 26.6.1999., 87. lpp.
([4]) OV L 342, 27.12.2001., 1. lpp.
([5]) OV L 306, 7.12.2000., 1. lpp.
([6]) OV L 357, 31.12.2002., 1. lpp.

▼B

j) noteikumiem attiecībā uz uzraudzību, kontroli un revīziju, ko veic Komisija un Eiropas Revīzijas palāta;

k) noteikumiem par nodokļiem, muitas nodevām un citām finanšu maksām;

l) informācijas un publicitātes prasībām.

4. Ja iespējams, slēdz nozaru nolīgumu, kas attiecas uz noteiktu IPA komponentu un papildina pamatnolīgumu. Neierobežojot pamatnolīgumā ietvertos režīmus, tajā iekļauj sīki izstrādātus un īpašus noteikumus par attiecīgā komponenta pārvaldību, novērtēšanu un kontroli.

5. Konkrētajā saņēmējvalstī pamatnolīgumu piemēro visiem finansēšanas nolīgumiem saskaņā ar 8. pantu.

Ja pastāv nozaru nolīgums, tad attiecībā uz konkrētu komponentu to piemēro visiem finansēšanas nolīgumiem, kas noslēgti šā komponenta ietvaros.

*8. pants*

**Finansēšanas lēmumi un nolīgumi**

1. Komisijas lēmumi, ar kuriem pieņem daudzgadu vai gada programmas, atbilst prasībām, kuras nepieciešamas finansēšanas lēmumam saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 75. panta 2. punktu.

2. Ja finansēšanas lēmums to prasa, Komisija un saņēmējvalsts slēdz finansēšanas nolīgumu. Finansēšanas nolīgumu saskaņā ar 39. pantu var slēgt uz vienu vai vairākiem gadiem.

3. Ikviena programma ir finansēšanas nolīguma neatņemama sastāvdaļa.

4. Finansēšanas nolīgums paredz:

a) noteikumus, saskaņā ar kuriem saņēmējvalsts pieņem Kopienas palīdzību un piekrīt noteikumiem un procedūrām attiecībā uz izmaksām, kas saistītas ar šo palīdzību;

b) noteikumus palīdzības pārvaldīšanai, tostarp būtiskas metodes un atbildību gada vai daudzgadu programmas un/vai darbību īstenošanai;

▼M1

c) noteikumus, saskaņā ar kuriem saņēmējvalsts izveido un regulāri atjaunina grafiku, norādot izejas punktus un termiņus, lai panāktu decentralizāciju bez *ex ante* kontroles izmantošanas, ko saskaņā ar 14. un 18. pantu veic Komisija; šie noteikumi ir vajadzīgi tikai tiem komponentiem vai programmām, ja Komisijas lēmumā par vadības pilnvaru nodošanu, kā minēts 14. pantā, paredz *ex ante* kontroli, kuru veic Komisija.

▼B

II SADAĻA

## KOPĒJIE ĪSTENOŠANAS NOTEIKUMI

*1 NODAĻA*

### *Principi*

*9. pants*

**Saskaņotība palīdzības īstenošanā**

1. Palīdzība saskaņā ar IPA regulu ir saskaņota un koordinēta gan katra IPA komponenta ietvaros, gan starp tiem, gan arī plānošanas un programmu izstrādes līmenī.

2. Nav pieļaujama pārklāšanās starp darbībām, kuras aptver dažādie komponenti, un izdevumus finansē tikai vienas darbības ietvaros.

*10. pants*

**Vispārīgi palīdzības īstenošanas principi**

1. Ja 2., 3. un 4. punktā nav noteikts citādi, decentralizēto pārvaldību, kad Komisija uztic dažu darbību pārvaldību saņēmējvalstij, saglabājot vispārēju galīgu atbildību par vispārējā budžeta izpildi saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 53.c pantu un EK līgumu atbilstošajiem noteikumiem, piemēro IPA regulā noteiktās palīdzības īstenošanai.

IPA regulā noteiktās palīdzības nolūkā decentralizētā pārvaldība aptver vismaz izsoļu organizēšanu, līgumu slēgšanu un maksājumus.

Decentralizētas pārvaldības gadījumā darbības tiek īstenotas saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 53.c panta noteikumiem.

2. Centralizēto pārvaldību, kas definēta Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 53.a pantā, var izmantot pārejas palīdzības un iestāžu veidošanas komponentam, īpaši reģionālām un horizontālām programmām, un saskaņā ar pārrobežu sadarbības komponentu. To var arī izmantot tehniskajai palīdzībai saskaņā ar ikvienu IPA komponentu.

Saskaņā ar centralizēto pārvaldību darbības īsteno saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 53. panta a) apakšpunktā, 53.a pantā un 54.–57. pantā.

3. Kopīgu pārvaldību, kas definēta Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 53.d pantā, var izmantot saskaņā ar pārejas palīdzības un iestāžu veidošanas komponentu, īpaši reģionālām un horizontālām programmām, un programmām, kurās iesaistītas starptautiskas organizācijas.

Kopīgas pārvaldības ar starptautiskām organizācijām gadījumā darbības īsteno saskaņā ar regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 53. panta c) apakšpunktu un 53.d panta noteikumiem.

4. Dalīto pārvaldību, kas definēta Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 53.b pantā, var izmantot saskaņā ar pārrobežu sadarbības komponentu un pārrobežu programmām, kurās iesaistītas dalībvalstis.

▼B

Ja pārvaldību veic dalīti ar dalībvalsti, darbības tiek veiktas saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 53. panta b) apakšpunktu, 53.b pantu un otrās daļas II sadaļas noteikumiem.

*II NODAĻA*

***Vadības un kontroles sistēmas***

1. iedaļa

**Decentralizēta pārvaldība**

1. apakšiedaļa

**Pārvaldības pilnvaru akreditācija un nodošana**

*11. pants*

**Kopējas prasības**

1. Pirms pieņemt lēmumu par vadības pilnvaru nodošanu saņēmējvalstij attiecībā uz komponentu, programmu vai pasākumu, Komisija pārliecinās, vai attiecīgā valsts pilda nosacījumus, kas minēti Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 56. panta 2. punktā, īpaši attiecībā uz izveidotajām vadības un kontroles sistēmām, un vai ir spēkā 12. un 13. pantā noteiktā akreditācija.

2. Šajā nolūkā saņēmējvalstī izveidotās vadības un kontroles sistēmas nodrošina efektīvu kontroli vismaz pielikumā norādītajās jomās. Noteikumus attiecībā uz citām jomām, kas minēti nozaru vai finansēšanas nolīgumos, piemēro papildus šīs regulas noteikumiem.

3. Ja īpašām personām nodota atbildība par darbību, kas attiecas uz programmu pārvaldību, īstenošanu un kontroli, saņēmējvalsts nodrošina, ka šādas personas veic uzdevumus saistībā ar šo pienākumu, tostarp gadījumos, kad nav hierarhiskās sasaistes starp šīm personām un struktūrām, kas piedalās darbībā. Saņēmējvalsts īpaši nodrošina, lai šādām personām, izmantojot oficiālu darba vienošanos starp tām un attiecīgajām struktūrām, ir pilnvaras veidot:

a) atbilstīgu sistēmu informācijas apmaiņai, tostarp pilnvaras pieprasīt informāciju un tiesības piekļūt dokumentiem un darbiniekiem uz vietas, ja nepieciešams;

b) standartus, ko tās pilda;

c) procedūras, ko tās ievēro.

4. Jebkuras citas komponentam raksturīgas prasības, kas noteiktas nozaru nolīgumos vai finansēšanas nolīgumos, piemēro papildus šai regulai.

▼B

*12. pants*

**Valsts kredītrīkotāja un valsts fonda akreditācija**

1. Kompetentais akreditācijas ierēdnis, kas minēts 24. pantā, atbild par 25. pantā minētā valsts kredītrīkotāja akreditāciju gan kā valsts fonda vadītāju saskaņā ar 25. panta 2. punkta a) apakšpunktu, gan attiecībā uz tā spēju pildīt 25. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteiktos pienākumus. Valsts kredītrīkotāja akreditācija attiecas uz 26. pantā minēto valsts fondu.

2. Pirms valsts kredītrīkotāja akreditēšanas kompetentais akreditācijas ierēdnis pārliecinās, vai izpildītas 11. pantā minētās piemērojamās prasības, un to pamato tādu ārējo revidentu sagatavots revīzijas atzinums, kas ir funkcionāli neatkarīgi no visiem vadības un kontroles sistēmu dalībniekiem. Revīzijas atzinuma pamatā ir pārbaudes, kas veiktas saskaņā ar starptautiski atzītiem revīzijas standartiem.

3. Kompetentais akreditācijas ierēdnis informē Komisiju par valsts kredītrīkotāja akreditāciju līdz ar informāciju par pirmās funkcionālās struktūras akreditāciju, kā minēts 13. panta 3. punktā. Kompetentais akreditācijas ierēdnis sniedz visu būtisko Komisijai nepieciešamo pamatinformāciju.

4. Kompetentais akreditācijas ierēdnis nekavējoties informē Komisiju par pārmaiņām, kas skar valsts kredītrīkotāju vai valsts fondu. Ja pārmaiņas skar valsts kredītrīkotāju vai valsts fondu attiecībā uz piemērojamām prasībām, kas minētas 11. pantā, kompetentais akreditācijas ierēdnis nosūta Komisijai novērtējumu par šādu pārmaiņu sekām attiecībā uz akreditācijas derīgumu. Ja šādas pārmaiņas ir nozīmīgas, kompetentais akreditācijas ierēdnis informē arī Komisiju par savu lēmumu attiecībā uz akreditāciju.

*13. pants*

**Funkcionālās struktūras akreditācija**

1. Valsts kredītrīkotājs atbild par 28. pantā minētās funkcionālās struktūras akreditāciju.

2. Pirms funkcionālās struktūras akreditēšanas valsts kredītrīkotājs pārliecinās, vai attiecīgā funkcionālā struktūra pilda 11. pantā minētās prasības. Apliecinājumu pamato revīzijas atzinums, ko sagatavo ārēji revidenti, kuri ir funkcionāli neatkarīgi no visiem vadības un kontroles sistēmu dalībniekiem. Revīzijas atzinumu pamato pārbaudes, kuras veic saskaņā ar starptautiski atzītiem revīzijas standartiem.

3. Valsts kredītrīkotājs informē Komisiju par funkcionālo struktūru akreditāciju un sniedz visu svarīgo Komisijas pieprasīto atbalsta informāciju, tostarp vadības un kontroles sistēmu aprakstu.

*14. pants*

**Komisijas nodotās vadības pilnvaras**

1. Pirms vadības pilnvaru nodošanas Komisija pārskata 12. un 13. pantā minētās akreditācijas un pārbauda visas saņēmējvalsts attiecīgās struktūras vai iestādes procedūras un struktūru. Tas var nozīmēt pārbaudes uz vietas, ko veic Komisijas dienesti vai par ko slēdz apakšlīgumu ar revīzijas uzņēmumu.

▼B

2. Lēmumā par vadības pilnvaru nodošanu Komisija var paredzēt tālākus nosacījumus, lai nodrošinātu 11. pantā minēto prasību izpildi. Šie turpmākie nosacījumi jāpilda termiņā, ko Komisija nosaka, lai vadības pilnvaru nodošana paliktu spēkā.

3. Komisijas lēmumā par vadības pilnvaru nodošanu uzskaita *ex ante* kontroli, ja tāda ir, kuru veic Komisija, pamatojoties uz līgumu izsolēm, izsludināto aicinājumu izteikt priekšlikumus un līgumu un mērķfinansējumu piešķiršanu. Šis saraksts var atšķirties dažādiem komponentiem vai programmām. *Ex ante* kontroli piemēro atkarībā no komponenta vai programmas, līdz Komisija atļauj decentralizētu pārvaldību, neveicot 18. pantā minēto *ex ante* kontroli.

4. Komisijas lēmumā var paredzēt noteikumus par vadības pilnvaru nodošanas apturēšanu vai anulēšanu kādai konkrētai struktūrai vai iestādei.

*15. pants*

**Valsts kredītrīkotāja un valsts fonda akreditācijas anulēšana vai apturēšana**

1. Pēc tam, kad Komisija nodevusi vadības pilnvaras, kompetentais akreditācijas ierēdnis uzrauga un atbild par to, lai nepārtraukti tiktu pildītas visas ar akreditācijas saglabāšanu saistītās prasības, un informē Komisiju par jebkurām būtiskām pārmaiņām.

2. Ja kādas 11. pantā piemērojamās prasības vispār vai vairs netiek pildītas, kompetentais akreditācijas ierēdnis vai nu aptur, vai anulē valsts kredītrīkotāja akreditāciju un nekavējoties informē Komisiju par savu lēmumu un tā iemesliem. Kompetentais akreditācijas ierēdnis pārliecinās, vai šīs prasības atkal tiek pildītas pirms akreditācijas atjaunošanas. Šā apliecinājuma pamatā ir 12. panta 2. daļā noteiktais revīzijas atzinums.

3. Ja kompetentais akreditācijas ierēdnis anulē vai aptur valsts kredītrīkotāja akreditāciju, piemēro šajā pantā paredzētās prasības.

Komisija aptur līdzekļu pārvedumus saņēmējvalstij periodā, kad akreditācija nav spēkā.

Laika periodā, kad akreditācija nav spēkā, visi euro konti vai euro konti attiecīgajiem komponentiem tiek bloķēti, un neviens maksājums, ko Valsts fonds veicis no šiem bloķētajiem euro kontiem, nav uzskatāms par atbilstīgu Kopienas finansējumam.

Neierobežojot nevienu citu finanšu korekciju, Komisija var veikt 49. panta noteiktās finanšu korekcijas pret saņēmējvalsti attiecībā uz tās iepriekšēju neatbilstību prasībām par vadības pilnvaru nodošanu.

*16. pants*

**Funkcionālo struktūru akreditācijas anulēšana vai apturēšana**

1. Pēc tam, kad Komisija nodevusi vadības pilnvaras, valsts kredītrīkotājs uzrauga un atbild par to, lai nepārtraukti tiktu pildītas visas ar akreditācijas saglabāšanu saistītās prasības, un informē Komisiju un kompetento akreditācijas ierēdni par jebkurām svarīgām pārmaiņām.

▼B

2. Ja kādas 11. pantā piemērojamās prasības vispār vai vairs netiek pildītas, valsts kredītrīkotājs vai nu aptur, vai anulē attiecīgās funkcionālās struktūras akreditāciju un nekavējoties informē Komisiju un kompetento akreditācijas ierēdni par savu lēmumu un tā iemesliem.

Valsts kredītrīkotājs pārliecinās, vai šīs prasības atkal tiek pildītas pirms attiecīgās akreditācijas atjaunošanas. Šā apliecinājuma pamatā ir 13. panta 2. daļā noteiktais revīzijas atzinums.

3. Ja valsts kredītrīkotājs anulē vai aptur valsts kredītrīkotāja akreditāciju, piemēro šajā pantā paredzētās prasības.

Komisija neveic līdzekļu pārvedumus saņēmējvalstij par funkcionālās struktūras īstenotām programmām vai darbībām, kamēr akreditācija ir apturēta vai anulēta.

Neierobežojot nevienu citu finanšu korekciju, Komisija var veikt 49. panta noteiktās finanšu korekcijas pret saņēmējvalsti attiecībā uz tās iepriekšēju neatbilstību prasībām un nosacījumiem par vadības pilnvaru nodošanu.

Nekādas jaunas juridiskas saistības, ko uzņēmusies attiecīgā funkcionālā struktūra, nav uzskatāmas par atbilstīgām periodā, kad akreditācija nav spēkā.

Valsts kredītrīkotājs atbild par to, lai attiecīgās funkcionālās struktūras veiktajiem maksājumiem vai parakstītajiem līgumiem tiktu veikti atbilstīgi drošības pasākumi.

*17. pants*

**Vadības pilnvaru nodošanas anulēšana vai apturēšana**

1. Komisija uzrauga atbilstību 11. pantā noteiktajām prasībām.

2. Neatkarīgi no kompetentā akreditācijas ierēdņa lēmuma saglabāt, apturēt vai anulēt valsts kredītrīkotāja akreditāciju vai no valsts kredītrīkotāja lēmuma saglabāt, apturēt vai anulēt funkcionālās struktūras akreditāciju Komisija var anulēt vai apturēt vadības pilnvaru nodošanu jebkurā laikā, īpaši tajos gadījumos, kad vispār vai vairs netiek pildītas 11. pantā noteiktās prasības.

3. Ja Komisija anulē vai aptur vadības pilnvaru nodošanu, piemēro šā panta noteikumus.

Komisija pārtrauc veikt līdzekļu pārvedumus saņēmējvalstij.

Neierobežojot nevienu citu finanšu korekciju, Komisija var veikt 49. panta noteiktās finanšu korekcijas pret saņēmējvalsti attiecībā uz tās iepriekšēju neatbilstību prasībām un nosacījumiem par vadības pilnvaru nodošanu.

Komisija īpašā lēmumā var noteikt citas sekas, kādas rada akreditācijas apturēšana vai anulēšana.

▼B

*18. pants*

**Decentralizācija bez *ex ante* kontroles, ko veic Komisija**

1. Decentralizācija bez *ex ante* kontroles, ko veic Komisija, ir visu IPA komponentu īstenošanas mērķis, ja palīdzību īsteno uz decentralizēta pamata saskaņā ar 10. pantu. Šā mērķa sasniegšanai nepieciešamais laiks var būt dažāds atkarībā no attiecīgā IPA komponenta.

2. Pirms izlemt neveikt Komisijas lēmumā par vadības pilnvaru nodošanu paredzēto *ex ante* kontroli, Komisija pārliecinās par to, vai attiecīgās vadības un kontroles sistēmas darbojas efektīvi saskaņā ar atbilstīgajiem Kopienas un valsts likumiem.

3. Īpaši Komisija uzrauga to, kā saņēmējvalsts īsteno finansēšanas nolīgumā ietverto grafiku saskaņā ar 8. panta 4. punkta c) apakšpunktu, kas var attiekties uz atteikšanos no dažādiem *ex ante* kontroles veidiem vairākos posmos.

4. Komisija attiecīgi ņem vērā saņēmējvalsts sasniegtos rezultātus šajā kontekstā, īpaši sniedzot palīdzību un pārrunu procesā.

*19. pants*

**Krāpšanas apkarošanas pasākumi**

1. Saņēmējvalsts nodrošina izmeklēšanu un efektīvu režīmu gadījumos, kad tiek konstatēta krāpšana un pārkāpumi, un nodrošina funkcionējošu kontroles un ziņošanas mehānismu, kas ir līdzvērtīgs mehānismam, kas minēts Komisijas Regulā (EK) Nr. 1828/2006 ([1]). Gadījumos, kad pastāv aizdomas par krāpšanu vai pārkāpumu, nekavējoties informē Komisiju.

2. Turklāt saņēmējvalstis veic atbilstošus pasākumus, lai novērstu un apkarotu aktīvo vai pasīvo korupciju visos iepirkumu procedūras vai mērķfinansējumu piešķiršanas procedūras posmos vai attiecīgo līgumu īstenošanas laikā.

*20. pants*

**Revīzijas liecības**

Valsts kredītrīkotājs nodrošina, lai būtu pieejama visa būtiskā informācija, kas jebkurā laikā nodrošina pietiekami sīki izstrādātas revīzijas liecības. Šajā informācijā tiek ietverti dokumenti, kas apliecina maksājumu pieteikumu pilnvaras, uzskaiti un apmaksu, un dokumenti par režīmu attiecībā uz avansa maksājumiem, garantijām un parādiem.

2. apakšiedaļa

**Struktūras un iestādes**

*21. pants*

**Nozīmēšana**

1. Saņēmējvalsts nozīmē šādas dažādas struktūras un iestādes:

a) valsts IPA koordinatoru;

([1]) OV L 371, 27.12.2006., 1. lpp.

▼B

b) stratēģisko koordinatoru reģionālās attīstības komponentam un cilvēkresursu attīstības komponentam;

c) kompetento akreditācijas ierēdni;

d) valsts kredītrīkotāju;

e) valsts fondu;

f) funkcionālu struktūru katram IPA komponentam vai programmai;

g) revīzijas iestādi.

2. Saņēmējvalsts nodrošina, lai atbilstīga pienākumu sadale tiktu piemērota struktūrām un iestādēm saskaņā ar 1. punkta a)–g) apakšpunktiem atbilstoši Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 56. panta 2. punktam.

3. Komisija nodod vadības pilnvaras saņēmējvalstij saskaņā ar šīs regulas 14. pantu tikai pēc tam, kad nozīmētas un darbojas 1. punktā minētās struktūras un iestādes.

*22. pants*

**Valsts IPA koordinatora funkcijas un pienākumi**

1. Saņēmējvalsts ieceļ valsts IPA koordinatoru. Tā ir augsta ranga amatpersona saņēmējvalsts valdībā vai valsts pārvaldē, kas nodrošina palīdzības vispārēju koordināciju saskaņā ar IPA regulu.

2. Šī amatpersona īpaši:

a) nodrošina partnerību starp Komisiju un saņēmējvalsti un ciešu sasaisti starp vispārīgo pievienošanās procesu un palīdzības izmantošanu saskaņā ar IPA regulu;

b) ir vispārīgi atbildīga par:

— šajā regulā noteikto programmu saskaņošanu un koordinēšanu,

— gada programmu plānošanu pārejas palīdzības un iestāžu veidošanas komponentam valsts līmenī,

— saņēmējvalsts dalības attiecīgās pārrobežu programmās koordinēšanu; tas attiecas gan uz programmām ar dalībvalstīm un citām saņēmējvalstīm, gan starptautiskām, starpreģionālām vai jūras baseinu programmām saskaņā ar citiem Kopienas instrumentiem. Valsts IPA koordinators var deleģēt ar koordinēšanu saistītos uzdevumus pārrobežu sadarbības koordinatoram;

c) sagatavo un pēc tam, kad to pārbaudījusi IPA uzraudzības komiteja, iesniedz Komisijai IPA gada un galīgos īstenošanas ziņojumus, kas definēti 61. panta 3. punktā, nodrošinot vienu eksemplāru valsts kredītrīkotājam.

*23. pants*

**Stratēģiskā koordinatora funkcijas un pienākumi**

1. Saņēmējvalsts ieceļ stratēģisko koordinatoru, lai nodrošinātu reģionālās attīstības komponenta un cilvēkresursu attīstības komponenta koordinēšanu, kas atrodas valsts IPA koordinatora pārziņā. Stratēģiskais koordinators ir saņēmējvalsts administrācijas struktūra, kas tieši neiesaistās attiecīgo komponentu īstenošanā.

▼B

2. Stratēģiskais koordinators īpaši:

a) koordinē palīdzību, ko piešķir saskaņā ar reģionālās attīstības komponentu un cilvēkresursu attīstības komponentu;

b) sagatavo stratēģiju saskaņotības pamatnostādņu projektu, kas definēts 154. pantā;

c) nodrošina koordināciju starp nozaru stratēģijām un programmām.

*24. pants*

**Kompetentā akreditācijas ierēdņa pienākumi**

1. Saņēmējvalsts ieceļ kompetento akreditācijas ierēdni. Tā ir augsta ranga amatpersona saņēmējvalsts valdībā vai valsts administrācijā.

2. Kompetentais akreditācijas ierēdnis saskaņā ar 12. un 15. pantu atbild par akreditācijas izsniegšanu, uzraudzību un apturēšanu vai anulēšanu valsts kredītrīkotājam un valsts fondam.

*25. pants*

**Valsts kredītrīkotāja funkcijas un pienākumi**

1. Saņēmējvalsts ieceļ valsts kredītrīkotāju. Tā ir augsta ranga amatpersona saņēmējvalsts valdībā vai valsts pārvaldē.

2. Valsts kredītrīkotājs:

a) kā valsts fonda vadītājs ir vispārīgi atbildīgs par ES fondu finanšu pārvaldību saņēmējvalstī; atbild par pamatā esošo darījumu tiesiskumu un regularitāti;

b) atbild par vadības un kontroles sistēmu efektīvu funkcionēšanu saskaņā ar IPA regulu.

3. Valsts kredītrīkotājs 2. punkta a) apakšpunkta nolūkā īpaši pilda šādus uzdevumus:

a) sniedz apliecinājumu par pamatā esošo darījumu regularitāti un tiesiskumu;

b) sagatavo un iesniedz Komisijai apstiprinātus paziņojumus par izdevumiem un maksājumu pieteikumus; valsts kredītrīkotājs ir vispārēji atbildīgs par maksājumu pieteikumu precizitāti un līdzekļu nodošanu funkcionālajām struktūrām un/vai galīgajiem atbalsta saņēmējiem;

c) pārbauda, vai pastāv līdzfinansēšanas elements un vai tas ir pareizs;

d) nodrošina, ka ikviens pārkāpums tiek identificēts un par to nekavējoties ziņo;

e) veic finanšu pielāgojumus, kas nepieciešami saistībā ar konstatētajiem pārkāpumiem, saskaņā ar 50. panta noteikumiem;

f) darbojas kā kontaktpersona finanšu informācijai, kas tiek sūtīta starp Komisiju un saņēmējvalsti.

▼B

4. Valsts pilnvarotais ierēdnis 2. punkta b) apakšpunkta nolūkā īpaši pilda šādus uzdevumus:

a) atbild par akreditācijas izsniegšanu, uzraudzību, apturēšanu vai anulēšanu funkcionālajai struktūrai;

b) nodrošina, ka pastāv un efektīvi funkcionē palīdzības pārvaldības sistēmas saskaņā ar IPA regulu;

c) nodrošina, ka iekšējās kontroles sistēma attiecībā uz līdzekļu pārvaldību ir efektīva un rezultatīva;

d) ziņo par vadības un kontroles sistēmām;

e) nodrošina, ka funkcionē atbilstīga pārskatu sniegšanas un informācijas sistēma;

f) nodrošina papildpasākumus attiecībā uz revīzijas iestādes ziņojumos konstatētajiem faktiem saskaņā ar 30. panta 1. punktu;

g) nekavējoties informē Komisiju par jebkurām būtiskām pārmaiņām attiecībā uz vadības un kontroles sistēmām, vienu informācijas eksemplāru nosūtot kompetentajam akreditācijas ierēdnim.

5. Saskaņā ar 2. punkta a) un b) apakšpunktā noteiktajiem pienākumiem valsts kredītrīkotājs sagatavo gada ziņojumu par apliecinājumu, kā tas definēts 27. pantā.

*26. pants*

**Valsts fonds**

Valsts fonds ir struktūra, kas atrodas saņēmējvalsts valsts nozīmes ministrijā, kurai ir galvenā budžeta kompetence. Valsts fonds darbojas kā centrālā valsts kase un atbild par uzdevumiem, kas saistīti ar palīdzības finanšu pārvaldību saskaņā ar IPA regulu, valsts kredītrīkotāja pārraudzībā.

Īpaši tas atbild par bankas kontu organizēšanu, līdzekļu pieprasīšanu no Komisijas, pilnvaru izsniegšanu no Komisijas saņemto līdzekļu pārvedumiem funkcionālajām struktūrām vai galīgajiem atbalsta saņēmējiem un finanšu pārskatu sniegšanu Komisijai.

*27. pants*

**Valsts kredītrīkotāja paziņojums par apliecinājumu**

1. Saskaņā ar 25. panta 5. punktu valsts kredītrīkotājs sagatavo gada pārvaldības deklarāciju, ko sniedz kā paziņojumu par apliecinājumu Komisijai līdz katra gada 28. februārim. Paziņojuma par apliecinājuma kopiju nosūta kompetentajam akreditācijas ierēdnim.

2. Paziņojums par apliecinājumu balstās uz valsts kredītrīkotāja veikto vadības un kontroles sistēmu faktisko uzraudzību visa finanšu gada laikā.

3. Paziņojumu par apliecinājumu sagatavo saskaņā ar pamatnolīguma norādījumiem un tajā iekļauj:

a) apstiprinājumu tam, ka vadības un kontroles sistēmas funkcionē efektīvi;

b) apstiprinājumu tam, ka pamatā esošie darījumi ir tiesiski un regulāri;

▼B

c) informāciju par pārmaiņām sistēmās un kontrolē, un grāmatvedības informāciju pamatojošus elementus.

4. Ja nav pieejami apstiprinājumi, kurus pieprasa saskaņā ar 3. punkta a) un b) apakšpunktu, valsts kredītrīkotājs informē Komisiju par iemesliem un iespējamajām sekām, kā arī veiktajām darbībām situācijas labošanai un Kopienas interešu aizsardzībai. Šīs informācijas kopiju nosūta kompetentajam akreditācijas ierēdnim.

*28. pants*

**Funkcionālās struktūras funkcijas un pienākumi**

1. Katram IPA komponentam vai programmai izveido funkcionālo struktūru, kas darbojas palīdzības pārvaldībai un īstenošanai saskaņā ar IPA regulu.

Funkcionālā struktūra ir struktūra vai struktūru kopums saņēmējvalsts pārvaldē.

2. Funkcionālā struktūra atbild par attiecīgās vienas vai vairāku programmu pārvaldību un īstenošanu saskaņā ar drošas finanšu pārvaldības principu. Šim nolūkam tā veic vairākas funkcijas, tostarp:

a) gada vai daudzgadu programmu projektu sagatavošanu;

b) programmu īstenošanas uzraudzību un 59. pantā minētās nozaru uzraudzības komitejas darba vadīšanu, īpaši nodrošinot dokumentus, kas nepieciešami programmu īstenošanas kvalitātes uzraudzīšanai;

c) nozaru gada un galīgo īstenošanas ziņojumu sagatavošanu, kas definēti 61. panta 1. punktā; pēc tam, kad tos pārbaudījusi nozaru uzraudzības komiteja, tos iesniedz Komisijai, valsts IPA koordinatoram un valsts kredītrīkotājam;

d) nodrošina, ka darbības finansēšanai tiek atlasītas un apstiprinātas saskaņā ar kritērijiem un mehānismiem, ko piemēro programmām, un tās atbilst attiecīgajiem Kopienas un valsts likumiem;

e) izveido procedūras, lai nodrošinātu, ka tiek saglabāti visi dokumenti, kurus pieprasa atbilstīgas revīzijas liecības nodrošināšanai saskaņā ar 20. pantu;

f) organizē izsoles procedūras, mērķfinansējuma piešķiršanas procedūras, tiem sekojošo līgumu slēgšanu, maksājumu veikšanu un līdzekļu atgūšanu no galīgā atbalsta saņēmēja;

g) nodrošina, ka visas struktūras, kas iesaistītas darbību veikšanā, uztur atsevišķu grāmatvedības sistēmu vai atsevišķu grāmatvedības kodu sistēmu;

h) nodrošina, ka valsts fonds un valsts kredītrīkotājs saņem visu nepieciešamo informāciju par procedūrām un pārbaudēm, kas veiktas saistībā ar izdevumiem;

i) izveido, uztur un atjauno pārskatu sniegšanas un informācijas sistēmu;

j) veic pārbaudes, lai nodrošinātu, ka deklarētie izdevumi patiešām radušies saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem, ka preces vai pakalpojumi piegādāti saskaņā ar apstiprinājuma lēmumu, galīgā atbalsta saņēmēja maksājuma lūgumi ir pareizi. Šīs pārbaudes pēc vajadzības aptver darbību administratīvo, finanšu, tehnisko un fizisko aspektu;

▼B

k) nodrošina dažādo to veidojošo struktūru iekšējo revīziju;

l) nodrošina ziņojumus par pārkāpumiem;

m) nodrošina atbilstību informācijas un publicitātes prasībām.

3. Funkcionālajā struktūrā ietilpstošo iestāžu vadītāji ir nepārprotami nozīmēti un atbild par uzdevumiem, kas jāpilda to vadītajai attiecīgajai iestādei saskaņā ar 11. panta 3. punktu.

*29. pants*

**Revīzijas iestādes funkcijas un pienākumi**

1. Saņēmējvalsts nozīmē revīzijas iestādi, kas ir funkcionāli neatkarīga no visiem vadības un kontroles sistēmas dalībniekiem un atbilst starptautiski atzītiem revīzijas standartiem. Revīzijas iestāde pārbauda un atbild par to, vai vadības un kontroles sistēmas funkcionē efektīvi un droši.

2. Revīzijas iestāde atrodas tās vadītāja pakļautībā, un tā īpaši:

a) katra gada laikā izveido un izpilda gada revīzijas darba plānu, kurā ietvertas revīzijas, kuru mērķis ir pārbaudīt:

— vadības un kontroles sistēmu efektīvu funkcionēšanu,

— Komisijai sniegtās grāmatvedības informācijas drošību.

Revīzijas darbs sevī ietver revīziju par darbībām vai darījumiem pēc noteikta parauga un procedūru pārbaudi.

Gada revīzijas darba plānu iesniedz valsts kredītrīkotājam un Komisijai pirms attiecīgā gada sākuma;

b) iesniedz šādus dokumentus:

— gada revīzijas darbību ziņojumu atbilstoši pamatnolīgumā norādītajam modelim, kurā norādīti revīzijas iestādes izmantotie resursi un apkopoti vadības un kontroles sistēmās konstatētie trūkumi vai fakti, kurus darījumos konstatējusi revīzija, kas veikta saskaņā ar gada revīzijas darba plānu iepriekšējo 12 mēnešu laikā, kas beidzas attiecīgā gada 30. septembrī. Gada revīzijas darbību ziņojumu nosūta Komisijai, valsts kredītrīkotājam un kompetentajam akreditācijas ierēdnim katru gadu līdz 31. decembrim. Pirmais šāds ziņojums aptver laika posmu no šīs regulas spēkā stāšanās brīža līdz 2007. gada 30. novembrim,

— gada atzinumu atbilstoši pamatnolīgumā norādītajam modelim par to, vai vadības un kontroles sistēmas funkcionē efektīvi un atbilst šīs regulas prasībām un/vai citiem nolīgumiem starp Komisiju un saņēmējvalsti. Šo atzinumu adresē Komisijai, valsts kredītrīkotājam un kompetentajam akreditācijas ierēdnim. Tas aptver tādu pašu periodu un tam ir tāds pats termiņš kā gada revīzijas darbību ziņojumam,

▼B

— atzinumu par ikvienu galīgo paziņojumu par izdevumiem, ko Komisijai iesniedz valsts kredītrīkotājs, attiecībā uz programmas vai tās daļas slēgšanu. Ja iespējams, galīgajā paziņojumā par izdevumiem var iekļaut maksājumu pieteikumus, ko sniedz kā rēķinus reizi gadā. Atzinums par ikvienu galīgo paziņojumu par izdevumiem atbilst pamatnolīguma pielikumā norādītajam modelim. Tajā min galīgā maksājumu pieteikuma derīgumu un finanšu informācijas precizitāti un, ja iespējams, to pamato ar galīgo revīzijas darbību ziņojumu. To nosūta Komisijai un kompetentajam akreditācijas ierēdnim, un valsts kredītrīkotājs attiecīgo galīgo paziņojumu par izdevumiem iesniedz vienlaicīgi vai vismaz trīs mēnešus pēc tam, kad iesniegts galīgais paziņojums par izdevumiem.

Turpmākas īpašas prasības attiecībā uz gada revīzijas darba plānu un/vai ziņojumiem un atzinumiem, kas minēti b) apakšpunktā, var būt izklāstītas nozaru vai finansēšanas nolīgumos.

Attiecībā uz šajā pantā noteikto revīzijas darba, ziņojumu un revīzijas atzinumu metodiku revīzijas iestāde atbilst starptautiskajiem revīzijas standartiem, īpaši tādās jomās kā riska novērtēšana, revīzijas būtiskums un paraugu ņemšana. Šīs metodes var papildināt citi Komisijas norādījumi un definīcijas, īpaši attiecībā uz atbilstīgu vispārēju pieeju paraugu ņemšanai, uzticības līmeni un būtiskumu.

*30. pants*

**Papildu pasākumi pēc revīzijas iestādes ziņojumiem**

1. Pēc 29. panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto ziņojumu un atzinumu saņemšanas valsts kredītrīkotājs:

a) pieņem lēmumu par nepieciešamajiem uzlabojumiem vadības un kontroles sistēmās, reģistrē attiecīgos lēmumus un nodrošina šo uzlabojumu laicīgu ieviešanu;

b) veic nepieciešamās korekcijas Komisijai iesniedzamajos maksājumu pieteikumos.

2. Komisija var pieņemt lēmumu vai nu veikt turpmākus pasākumus pati, lai atbildētu uz ziņojumiem un atzinumiem, piemēram, uzsākt finanšu korekcijas procedūru, vai prasīt, lai rīkojas saņēmējvalsts, par savu lēmumu informējot valsts kredītrīkotāju un kompetento akreditācijas ierēdni.

▼M1

*31. pants*

**Īpašas struktūras**

Kopējās pamatnostādnēs, ko definējušas struktūras un iestādes saskaņā ar 21. pantu, 28. pantā aprakstītās funkcijas var sagrupēt un uzticēt īpašām struktūrām, kas atrodas vai nu izveidoto funkcionālo struktūru sastāvā, vai ārpus tām. Grupējot un uzticot pienākumus, ievēro Regulā (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 noteikto pienākumu atbilstīgu sadali un nodrošina, ka galīgā atbildība par minētajā pantā aprakstītajām funkcijām paliek izveidotās funkcionālās struktūras ziņā. Šādu struktūru apstiprina ar rakstisku nolīgumu un uz to attiecas akreditācija, ko veic valsts kredītrīkotājs, un Komisijas nodotā pārvaldība.

▼B

2. iedaļa

**Citas pārvaldības formas**

*32. pants*

**Struktūras un iestādes centralizētai vai kopīgai pārvaldībai**

1. Pastāvot centralizētai vai kopīgai pārvaldībai, saņēmējvalsts iecelļ valsts IPA koordinatoru, kurš attiecībās ar Komisiju darbojas kā saņēmējvalsts pārstāvis. Tas nodrošina ciešu sasaisti starp Komisiju un saņēmējvalsti gan saistībā ar vispārējo pievienošanās procesu, gan ES pirmspievienošanās palīdzību saistībā ar IPA.

Valsts IPA koordinators atbild par saņēmējvalsts dalības koordināciju attiecīgās pārrobežu programmās gan ar dalībvalstīm, gan citām saņēmējvalstīm, kā arī starptautiskās, starpreģionālās vai jūras baseinu programmās saskaņā ar citiem Kopienas instrumentiem. Pēdējo pienākumu var deleģēt pārrobežu sadarbības koordinatoram.

2. Pārrobežu sadarbības komponenta gadījumā saņēmējvalsts nozīmē un izveido funkcionālās struktūras saskaņā ar 139. panta noteikumiem.

*33. pants*

**Struktūras un iestādes dalītai pārvaldībai**

Ja pārrobežu programmas īsteno, izmantojot dalītu pārvaldību ar dalībvalsti, vienā dalībvalstī, kas piedalās pārrobežu programmā, izveido šādas struktūras saskaņā ar 102. pantu:

— vienu vadošo iestādi,

— vienu sertifikācijas iestādi,

— vienu revīzijas iestādi.

*III NODAĻA*

***Eiropas Kopienas finanšu ieguldījums***

*34. pants*

**Izdevumu atbilstība**

1. Decentralizētas pārvaldības gadījumā, neatkarīgi no kompetentā akreditācijas ierēdņa un valsts kredītrīkotāja veiktajām akreditācijām, parakstītie līgumi un papildpielikumi, iestāžu izdevumi un veiktie maksājumi nav atbilstīgi finansējumam saskaņā ar IPA regulu, kamēr Komisija attiecīgajām struktūrām un iestādēm nav nodevusi pārvaldību, ja vien 2. punktā nav noteikts citādi.

Gala termiņu izdevumu atbilstībai nosaka II daļā vai, ja nepieciešams, finansēšanas nolīgumos.

2. Tehniskā palīdzība vadības un kontroles izveides atbalstam var būt atbilstīga pirms pārvaldības sākotnējas nodošanas, bet tas attiecas uz izdevumiem, kas radušies pēc 2007. gada 1. janvāra.

▼M1

Aicinājums izteikt priekšlikumus un aicinājums pieteikties izsolei arī var būt atbilstīgs pirms pārvaldības sākotnējas nodošanas un pēc 2007. gada 1. janvāra, ja pārvaldība sākotnēji nodota laika periodā, kas definēts rezerves pantā, ko paredz pievienot attiecīgajai darbībai vai aicinājumam, un, izņemot lauku attīstības komponentu, un ja Komisija sākotnēji apstiprinājusi attiecīgos dokumentus. Attiecīgos aicinājumus izteikt priekšlikumus un pieteikties izsolei var anulēt vai pārveidot atkarībā no lēmuma par pārvaldības nodošanu.

3. Ja nav noteikts savādāk saskaņā ar īpašiem noteikumiem, kas noteikti katram *IPA* komponentam, šādi izdevumi nav atbilstīgi saskaņā ar *IPA* regulu:

▼B

a) nodokļi, tostarp pievienotās vērtības nodoklis;

b) muitas un importa nodevas vai citas maksas;

c) zemes un esošu ēku pirkšana, īre vai izpirkumnoma;

d) soda naudas, finanšu soda naudas un tiesvedības izdevumi;

▼M2

e) darbības izmaksas, ja vien pamatnolīgumos ar starptautiskām organizācijām nav paredzēts citādi;

▼B

f) lietotas iekārtas;

g) banku komisijas nauda, izmaksas par garantijām un līdzīgi maksājumi;

h) izmaksas par valūtu konvertēšanu, tādi maksājumi un zaudējumi valūtu maiņas rezultātā, kas saistīti ar kāda komponenta īpašiem euro kontiem, kā arī citi nepārprotami finanšu izdevumi;

i) iemaksas natūrā.

4. Uz izdevumiem, kurus finansē saskaņā ar šo regulu, neattiecas cits finansējums saskaņā ar Kopienas budžetu.

*35. pants*

**Ieņēmumu režīms**

1. Šīs regulas mērķiem ieņēmumos ietilpst ieņēmumi no darbības tās līdzfinansēšanas periodā, no pārdošanas, izīrēšanas, pakalpojumiem, iestāšanās maksām vai citi līdzvērtīgi ieņēmumi, izņemot:

a) ieņēmumus, kas rodas visā līdzfinansēta ieguldījuma ekonomiskās darbības laikā, ja ieguldījumi tiek veikti uzņēmumos;

b) ieņēmumus, kas rodas finansēšanas vadības pasākuma, tostarp riska kapitāla un aizdevumu fondu, garantiju fondu un izpirkumnomas, ietvaros;

c) ja iespējams, privātā sektora ieguldījumu darbību līdzfinansēšanā, kuru programmas finanšu tabulās uzrāda līdz ar valsts ieguldījumu.

2. Ieņēmumus, kas definēti 1. punktā, veido ienākumi, kurus atskaita no atbilstīgo izdevumu summas attiecīgajai darbībai. Līdz programmas slēgšanai šādus ieņēmumus atskaita no attiecīgās darbības atbilstīgajiem izdevumiem vai nu kopumā, vai arī provizoriski *pro-rata* atkarībā no tā, vai līdzfinansējamā darbība tos radījusi pilnībā vai tikai daļēji.

▼B

3. Šo pantu nepiemēro:

— lauku attīstības komponentam,

▼M1

— reģionālās attīstības komponentam.

*36. pants*

**Procentu piederība**

Jebkuri procenti, kurus nopelna komponentam specifiski euro konti, kurus atvēris valsts fonds decentralizētas pārvaldības gadījumā, ir saņēmējvalsts īpašums. Procentus, ko dod Kopienas finansējums programmai, attiecina uz konkrēto programmu un uzskata par saņēmējvalsts resursu, kuru rada valsts publiskais ieguldījums, un deklarē Komisijai tad, kad programma tiek pilnīgi slēgta.

▼B

*37. pants*

**Kopienas finansējums**

1. Kopienas finanšu ieguldījumu izdevumos saistībā ar daudzgadu vai ikgada programmām nosaka saskaņā ar asignējumiem, kas ieteikti indikatīvajās daudzgadu finanšu shēmās saskaņā ar IPA regulas 5. pantu.

▼M1

2. Visās darbībās, kas saņem palīdzību saskaņā ar dažādiem *IPA* komponentiem, nepieciešams valsts un Kopienas ieguldījums, ja nav noteikts savādāk saskaņā ar īpašiem noteikumiem, kas noteikti katram *IPA* komponentam.

▼B

*38. pants*

**Atbalsta intensitāte un Kopienas ieguldījuma likme**

1. Kopienas ieguldījumu aprēķina saistībā ar atbilstīgajiem izdevumiem, kas II daļā noteikti katram IPA komponentam.

2. Finansēšanas lēmumos, ar kuriem pieņem gada vai daudzgadu programmas katram IPA komponentam, nosaka maksimālo indikatīvo Kopienas ieguldījuma apmēru un attiecīgo maksimālo likmi katram prioritārajam virzienam.

*IV NODAĻA*

***Finanšu pārvaldība***

1. iedaļa

**Budžeta saistības**

*39. pants*

**Principi**

1. Budžeta saistības atbilstoši juridisko saistību apmēram, kas izpaužas kā finansēšanas nolīgums ar attiecīgo saņēmējvalsti, pieņem, pamatojoties uz finansēšanas lēmumiem, ar kuriem pieņem gada programmas.

▼B

2. Finansēšanas lēmumi, ar kuriem pieņem daudzgadu programmas, var nodrošināt daudzgadu juridisku saistību noslēgšanos, kas izpaužas kā finansēšanas nolīgums ar attiecīgo saņēmējvalsti.

Šādos gadījumos budžeta saistības, kas atbilst juridisko saistību apmēram, var sadalīt vairāku gadu garumā gada iemaksās, ja to paredz finansēšanas lēmums un ņemot vērā indikatīvās daudzgadu finanšu shēmas. Attiecīgajā finansēšanas lēmumā un finansēšanas nolīgumā paredz šādu sadalījumu veikt atbilstīgās finanšu tabulās.

2. iedaļa

**Decentralizētas pārvaldības noteikumi**

*40. pants*

**Maksājumi**

1. Komisija veic Kopienas ieguldījuma maksājumu pieejamo finanšu līdzekļu ietvaros. Daudzgadu programmu gadījumā katru maksājumu attiecina uz attiecīgajam IPA komponentam agrāk atvērtajām budžeta saistībām.

2. Maksājumus veic kā iepriekšēja finansējuma, starpposma un noslēguma maksājumus.

3. Katru gadu līdz 28. februārim saņēmējvalsts nosūta Komisijai prognozi par saviem iespējamiem maksājumu pieteikumiem attiecīgajā un nākamajā finanšu gadā par katru IPA komponentu vai programmu. Komisija pēc nepieciešamības var pieprasīt atjaunināt prognozi.

4. Ja iespējams, informācijas apmaiņai par finanšu darījumiem starp Komisiju un 21. pantā minētajām iestādēm un struktūrām lieto elektroniskos līdzekļus, izmantojot procedūras, par kurām vienojusies Komisija un saņēmējvalsts.

5. Iepriekšēja finansējuma un starpposma maksājuma kopsumma nedrīkst pārsniegt 95 % no Kopienas ieguldījuma, kā noteikts finanšu tabulās par katru programmu.

6. Kad ir sasniegts 5. punktā noteiktais maksimālais līmenis, valsts kredītrīkotājs turpina sūtīt Komisijai visus sertificētus paziņojumus par izdevumiem un informāciju par atgūtajām summām.

▼M1

7. Saņēmējvalstu iesniegtajā programmā, sertificētos paziņojumos par izdevumiem, maksājumu pieteikumos un īstenošanas ziņojumos minētajos izdevumos norādītās summas izteiktas euro. Valsts valūtā radušās izdevumu summas saņēmējvalstis konvertē euro, izmantojot Komisijas noteikto euro mēneša grāmatvedības kursu tajā mēnesī, kurā izdevumi reģistrēti attiecīgi valsts fonda vai attiecīgās funkcionālās struktūras kontos.

▼B

8. Komisija maksājumus valsts fondā veic uz euro kontu saskaņā ar 41., 42., 43., 44. un 45. panta noteikumiem un nozaru, finansēšanas nolīgumiem vai pamatnolīgumiem. Vienu euro kontu atver katrai attiecīgajai IPA programmai vai pēc iespējas IPA komponentam, un to izmanto tikai darījumiem saistībā ar šo programmu vai komponentu.

▼B

9. Saņēmējvalstis nodrošina, ka galīgie atbalsta saņēmēji saņem publiskā ieguldījuma kopējo summu attiecīgajā laikā un pilnā apmērā. Netiek uzlikta ne īpaša maksa, ne cita maksa ar līdzīgu ietekmi, kas samazinātu galīgajam atbalsta saņēmējam izmaksājamo summu.

10. Kopienas finansējums var segt izdevumus tikai tad, ja tie radušies un tos veicis galīgais atbalsta saņēmējs. Izdevumus, ko veicis galīgais atbalsta saņēmējs, aizstāj ar rēķinu kvītīm vai līdzvērtīgas pierādījumu vērtības grāmatvedības dokumentiem vai citiem svarīgiem dokumentiem, ja saskaņā ar programmu palīdzība nav izdevumu funkcija. Izdevumus apstiprina valsts kredītrīkotājs.

*41. pants*

**Maksājumu pieteikumu pieņemamība**

Lai Komisija apstiprinātu maksājuma pieteikumu, jāpilda 42. panta 1. punktā, 43. panta 1. punktā un 45. panta 1. punktā noteiktās minimālās prasības.

*42. pants*

**Iepriekšējs finansējums**

1. Maksājuma pieteikumam iepriekšēja finansējuma gadījumā pastāv šādas 41. pantā noteiktās minimālās prasības:

a) valsts kredītrīkotājs informējis Komisiju par attiecīgā euro konta atvēršanu;

b) ir spēkā kompetentā akreditācijas ierēdņa un valsts kredītrīkotāja piešķirtā akreditācija, un ir derīga Komisijas nodotā pārvaldība;

c) ir stājies spēkā attiecīgais finansēšanas nolīgums.

2. Iepriekšēja finansējuma maksājumi veido noteiktu Kopienas ieguldījuma procentos izteiktu daļu attiecīgajā programmā, kā noteikts šīs regulas II daļā. Daudzgadu programmu gadījumā iepriekšēju finansējumu var sadalīt vairāku finanšu gadu garumā.

3. Kopējo summu, kas izmaksāta kā iepriekšējs finansējums, Komisijai atmaksā, ja neviens maksājumu pieteikums attiecīgajai programmai netiek nosūtīts 15 mēnešu laikā pēc dienas, kurā Komisija samaksā pirmo iepriekšēja finansējuma summu. Šī atmaksa neietekmē Kopienas ieguldījumu attiecīgajā programmā.

4. Kopējo iepriekšēja finansējuma summu samaksā vēlākais programmas slēgšanas laikā. Programmas darbības laikā valsts kredītrīkotājs izmanto iepriekšēja finansējuma maksājumu tikai Kopienas ieguldījuma samaksai izdevumos saskaņā ar šo regulu.

*43. pants*

**Starpposma maksājumi**

1. Maksājuma pieteikumam starpposma maksājuma gadījumā 41. pantā minētās minimālās prasības ir šādas:

a) valsts kredītrīkotājs nosūtījis Komisijai maksājuma pieteikumu un paziņojumu par izdevumiem; paziņojumu par izdevumiem apstiprina valsts kredītrīkotājs;

▼B

b) ievērots Kopienas palīdzības maksimālais līmenis saskaņā ar katru prioritāro virzienu, kas noteikts Komisijas finansēšanas lēmumā;

c) funkcionālā struktūra nosūtījusi Komisijai nozaru gada īstenošanas ziņojumus, kā minēts 61. panta 1. punktā, tostarp pēdējo pieejamo;

d) saskaņā ar 29. panta 2. punkta b) apakšpunkta pirmo un otro ievilkumu revīzijas iestāde nosūtījusi Komisijai pēdējo pieejamo gada revīzijas darbības ziņojumu un atzinumu par esošo vadības un kontroles sistēmu atbilstību šīs regulas prasībām un/vai nolīgumiem starp Komisiju un saņēmējvalsti;

e) ir spēkā kompetentā akreditācijas ierēdņa un valsts kredītrīkotāja piešķirtā akreditācija, un ir derīga Komisijas nodotā pārvaldība.

Ja nav izpildīts viens vai vairāki šajā punktā minētie nosacījumi, saņēmējvalsts pēc Komisijas lūguma un Komisijas noteiktā laika periodā veic nepieciešamos pasākumus situācijas labošanai.

2. Ja šķiet, ka piemērojamie noteikumi nav ievēroti vai ka Kopienas līdzekļi izmantoti neatbilstoši, Komisija var samazināt starpposma maksājumus saņēmējvalstij vai saskaņā ar 46. panta noteikumiem uz laiku tos apturēt. Tā attiecīgi informē saņēmējvalsti.

3. Starpposma maksājumus aptur vai samazina atbilstoši proporcionalitātes principam, neierobežojot lēmumus par atbilstību, lēmumus par kontu norēķiniem un finanšu korekcijas.

*44. pants*

**Maksājumu aprēķināšana**

Maksājumus aprēķina, pamatojoties uz Kopienas ieguldījumu attiecīgo darbību finansēšanā, nepārsniedzot summu, kas iegūta, piemērojot atbilstīgajiem izdevumiem līdzfinansēšanas likmi, kas finansēšanas lēmumā noteikta katram prioritārajam virzienam, ievērojot maksimālo Kopienas ieguldījumu, kas saistīts ar katru prioritāro virzienu.

*45. pants*

**Noslēguma maksājums**

1. Attiecībā uz noslēguma maksājumu piemēro Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 166. pantā noteikto termiņu, un 41. pantā noteiktās minimālās prasības ir šādas:

a) valsts kredītrīkotājs nosūtījis Komisijai noslēguma maksājuma pieteikumu un galīgo paziņojumu par izdevumiem; galīgo paziņojumu par izdevumiem apstiprina valsts kredītrīkotājs;

b) funkcionālā struktūra nosūtījusi Komisijai nozaru gada galīgos ziņojumus par attiecīgo programmu, kā minēts 61. panta 1. punktā;

c) saskaņā ar 29. panta 2. punkta b) apakšpunkta trešo ievilkumu revīzijas iestāde nosūtījusi Komisijai atzinumu par visiem tiem galīgajiem paziņojumiem par izdevumiem, kurus pamato galīgais darbību ziņojums;

▼B

d) ir spēkā kompetentā akreditācijas ierēdņa un valsts kredītrīkotāja piešķirtā akreditācija, un ir derīga Komisijas nodotā pārvaldība.

2. Tā budžeta saistību daļa, kas attiecas uz daudzgadu programmām un ir atvērta 2017. gada 31. decembrī, un par kuru Komisijai līdz 2018. gada 31. decembrim nav nosūtīti 1. punktā minētie dokumenti, tiek automātiski anulēta.

*46. pants*

**Maksājumu apturēšana**

1. Komisija var apturēt visus maksājumus vai kādu to daļu, ja:

a) programmas vadības un kontroles sistēmā ir nopietnas nepilnības, kas ietekmē maksājumu apstiprināšanas procedūras uzticamību, un attiecībā uz tām nav veikti korektīvi pasākumi;

b) izdevumi apstiprinātā paziņojumā par izdevumiem saistīti ar nopietnu pārkāpumu, kas nav novērsts;

c) nepieciešami paskaidrojumi par izdevumu deklarācijā iekļauto informāciju.

2. Saņēmējvalstij dod iespēju sniegt savus novērojumus divu mēnešu laikā, un tikai tad Komisija pieņem lēmumu par apturēšanu saskaņā ar 1. punktu.

3. Komisija izbeidz apturēšanu, kad saņēmējvalsts veikusi nepieciešamos pasākumus un novērsusi 1. punktā minētās nepilnības, pārkāpumus vai neskaidrības.

Ja saņēmējvalsts nav veikusi šos pasākumus, Komisija var pieņemt lēmumu anulēt visu Kopienas ieguldījumu programmā vai tā daļu saskaņā ar 51. pantu.

*47. pants*

**Programmas slēgšana**

1. Pēc tam, kad Komisija saņēmusi pieteikumu par noslēguma maksājumu, programmu uzskata par slēgtu, tiklīdz konstatē vienu no šādiem faktiem:

— tiek saņemts Komisijas veiktais noslēguma maksājums;

— Komisija izsniegusi rīkojumu par līdzekļu atgūšanu;

▼M1

— Komisija veikusi budžeta saistību galīgā atlikuma likvidēšanu.

▼B

2. Programmas slēgšana neapdraud Komisijas tiesības vēlāk veikt finanšu korekcijas.

3. Programmas slēgšana neietekmē saņēmējvalsts pienākumus turpināt glabāt attiecīgos dokumentus saskaņā ar 48. pantu.

▼B

*48. pants*

**Dokumentu glabāšana**

Saņēmējvalsts glabā visus ar konkrēto programmu saistītos dokumentus vismaz trīs gadus pēc programmas slēgšanas. Šo periodu pārtrauc vai nu tiesvedības gadījumā, vai saņemot attiecīgi pamatotu Komisijas pieprasījumu.

*49. pants*

**Finanšu korekcijas**

1. Lai nodrošinātu, ka līdzekļi tiek izmantoti saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem, Komisija piemēro kontu norēķinu procedūras vai finanšu korekcijas mehānismus saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 53.b panta 4. punktu un 53.c panta 2. punktu un sīki izstrādātiem noteikumiem pamatnolīgumos vai, ja tādi pastāv, nozaru nolīgumos.

2. Finanšu korekciju var izraisīt:

a) vai nu tas, ka tiek identificēts īpašs pārkāpums, tostarp krāpšana;

b) vai arī tas, ka tiek identificēts trūkums vai nepilnība saņēmējvalsts vadības un kontroles sistēmās.

3. Ja Komisija konstatē, ka izdevumus saskaņā ar programmām sedz šī regula un tie radušies tādā veidā, ka tiek pārkāpti piemērojamie noteikumi, tā pieņem lēmumu par to, kādas summas izslēdzamas no Kopienas finansējuma.

4. Komisija šādas korekcijas un saistīto līdzekļu atgūšanu aprēķina un konstatē, ievērojot 51., 52. un 53. pantā noteiktos kritērijus un procedūras. Citus noteikumus par finanšu korekcijām, kas noteikti nozaru vai finansēšanas nolīgumos, piemēro papildus šai regulai.

*50. pants*

**Finanšu pielāgojumi**

▼M1

1. Valsts kredītrīkotājs, kas ir pirmā atbildīgā instance par pārkāpumu izmeklēšanu, veic finanšu pielāgojumus, ja darbībās vai programmās tiek konstatēti pārkāpumi vai nolaidība, un pilnībā vai daļēji anulē Kopienas ieguldījumu attiecīgajās darbībās vai programmās. Valsts kredītrīkotājs ņem vērā pārkāpumu raksturu un nopietnību un Kopienas ieguldījumam nodarītos finanšu zaudējumus.

2. Pārkāpuma gadījumā valsts kredītrīkotājs atgūst galīgajam atbalsta saņēmējam samaksāto Kopienas ieguldījumu saskaņā ar valsts līdzekļu atgūšanas procedūrām.

▼B

*51. pants*

**Finanšu korekciju veikšanas kritēriji**

1. Komisija var veikt finanšu korekcijas, pilnībā vai daļēji anulējot Kopienas ieguldījumu programmā, 49. panta 2. punktā minētajās situācijās.

▼B

2. Ja tiek konstatēti atsevišķi pārkāpumi, Komisija ņem vērā to sistēmisko raksturu, lai noteiktu, vai piemērot finanšu korekciju pēc vienotas likmes vai izmantojot ekstrapolāciju.

3. Pieņemot lēmumu par korekcijas apmēru, Komisija ņem vērā pārkāpuma veidu un nopietnību un/vai attiecīgās programmas vadības un kontroles sistēmā konstatēto trūkumu vai nepilnību apmēru un finanšu ietekmi.

*52. pants*

**Procedūra finanšu korekcijas veikšanai**

1. Pirms pieņemt lēmumu par finanšu korekciju, Komisija informē valsts kredītrīkotāju par provizoriskajiem secinājumiem un lūdz sniegt komentārus divu mēnešu laikā.

Ja Komisija iesaka veikt finanšu korekciju, pamatojoties uz ekstrapolāciju vai pēc vienotas likmes, saņēmējvalstij dod iespēju noteikt pārkāpuma patieso apmēru, pārbaudot attiecīgos dokumentus. Ar Komisijas piekrišanu saņēmējvalsts var ierobežot šādas pārbaudes darbības jomu līdz attiecīgo dokumentu atbilstīgai daļai vai paraugam. Izņemot attiecīgi pamatotus gadījumus, pieļaujamais laiks šādas pārbaudes veikšanai nedrīkst pārsniegt divus mēnešus pēc tam, kad beidzies pirmajā apakšpunktā minētais divu mēnešu periods.

2. Komisija ņem vērā ikvienu apliecinājumu, ko saņēmējvalsts sniedz 1. punktā noteiktajā laikā.

3. Komisija cenšas pieņemt lēmumu par finanšu korekciju sešu mēnešu laikā pēc 1. punktā minētās procedūras atvēršanas.

*53. pants*

**Līdzekļu atmaksa**

1. Jebkuru līdzekļu atmaksu Eiropas Savienības vispārējā budžetā veic pirms maksājuma termiņa datuma, kas norādīts rīkojumā par līdzekļu atgūšanu, kurš sastādīts saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 72. pantu. Termiņš ir otrā mēneša pēdējā diena pēc rīkojuma izdošanas.

2. Jebkura atmaksas kavēšana dod procentus par novēlotu maksājumu, kas sākas maksājuma termiņa datumā un beidzas faktiskā maksājuma datumā. Šādu procentu likme ir pusotrs procents plus Eiropas Centrālās bankas noteiktā likme galvenajās refinansēšanas operācijās tā mēneša pirmajā darbadienā, kura laikā ir maksājuma termiņa datums.

*54. pants*

**Kopienas ieguldījuma atkārtota izmantošana**

1. Kopienas ieguldījuma līdzekļus, kas anulēti saskaņā ar 49. pantu, iemaksā Kopienas budžetā, tai skaitā procentus par šiem līdzekļiem.

2. Ieguldījumu, kas anulēts vai atgūts saskaņā ar 50. pantu, nevar atkārtoti izmantot darbībai vai darbībām, kas bija līdzekļu atgūšanas vai koriģēšanas priekšmets, ne arī tad, ja atgūšana vai koriģēšana veikta sistemātiskam pārkāpumam, pastāvošām darbībām visā prioritārajā virzienā vai kādā tā daļā, kurā sistemātiskais pārkāpums konstatēts.

▼B

3. iedaļa

**Centralizētas un kopīgas pārvaldības noteikumi**

*55. pants*

**Maksājumi**

1. Komisija veic Kopienas ieguldījuma iemaksu pieejamo finanšu līdzekļu ietvaros.

2. Saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 81. pantu maksājumu veic tad, kad uzrāda apliecinājumu tam, ka attiecīgā darbība atbilst IPA regulas noteikumiem, šai regulai, līgumam vai mērķfinansējumam.

3. Apropriācijas, kas nepieciešamas izdevumu segšanai, kā norādīts gada programmās, ir pieejami, izmantojot vienu vai vairākas šādas darbības: visas pienākošās summas maksājums; iepriekšējs finansējums; viens vai vairāki starpposma maksājumi; atlikušo pienākošos summu maksājums.

4. Komisija pēc iespējas veic maksājumus euro un uz euro kontu.

*56. pants*

**Programmas slēgšana**

1. Programmu slēdz, kad slēdz visus šīs programmas finansētos līgumus un mērķfinansējumu.

2. Pēc noslēguma maksājuma pieteikuma saņemšanas līgumu vai mērķfinansējumu uzskata par slēgtu, tiklīdz konstatē vienu no 47. panta 1. daļā minētajiem faktiem.

3. Līguma vai mērķfinansējuma slēgšana nekaitē Komisijas tiesībām vēlāk veikt finanšu korekcijas.

*V NODAĻA*

***Novērtēšana un uzraudzība***

*57. pants*

**Novērtēšana**

1. Novērtēšanas mērķis ir uzlabot Kopienas līdzekļu palīdzības kvalitāti, efektivitāti un saskaņotību un programmu stratēģiju un īstenošanu.

▼M1

2. Uz indikatīviem daudzgadu plānošanas dokumentiem, kas aprakstīti 5. pantā, attiecas Komisijas veikts *ex ante* novērtējums.

▼B

3. Komisija var arī veikt stratēģisko novērtēšanu.

▼M1

4. Uz programmām attiecas *ex ante* novērtējums, kā arī attiecīgi starpposma un/vai *ex post* novērtējums saskaņā ar īpašiem noteikumiem, kas noteikti atbilstoši katram *IPA* komponentam šīs regulas II daļā un saskaņā ar Regulas (EK, Euratom) Nr. 2342/2002 21. pantu.

_____

7. Novērtējumu rezultātus ņem vērā programmu plānošanas un īstenošanas ciklā.

▼B

8. Komisija izstrādā novērtēšanas metodes, tostarp kvalitātes standartus, izmantojot objektīvus un izmērāmus rādītājus.

*58. pants*

**Uzraudzība decentralizētas pārvaldības gadījumā**

▼M1

1. Decentralizētas pārvaldības gadījumā saņēmējvalsts sešu mēnešu laikā pēc pirmā finansēšanas nolīguma stāšanās spēkā izveido *IPA* uzraudzības komiteju, vienojoties ar valsts *IPA* koordinatoru un Komisiju, lai nodrošinātu saskaņotību un koordināciju *IPA* komponentu īstenošanā.

▼B

2. IPA uzraudzības komiteja pārliecinās, vai visas programmas un darbības tiek īstenotas, ievērojot vispārēju efektivitāti, kvalitāti un saskaņotību, lai pildītu finansēšanas nolīgumā un indikatīvajos daudzgadu plānošanas dokumentos paredzētos mērķus. Šim nolūkam tā balstās uz nozaru uzraudzības komiteju nodrošinātajiem elementiem, kā paredzēts 59. panta 3. punktā.

3. IPA uzraudzības komiteja var sagatavot priekšlikumus Komisijai, valsts IPA koordinatoram un valsts kredītrīkotājam par ikvienu darbību, lai nodrošinātu saskaņotību un koordināciju starp programmām un darbībām, kuras īsteno saskaņā ar dažādiem komponentiem, kā arī attiecībā uz korektīviem pasākumiem starp komponentiem, kas nepieciešami, lai nodrošinātu sniegtās palīdzības globālo mērķu sasniegšanu un nodrošinātu vispārēju efektivitāti. Tā var arī sagatavot priekšlikumus attiecīgajai(-ajām) nozares(-u) uzraudzības komitejai(-ām) par lēmumiem veikt korektīvus pasākumus, lai nodrošinātu programmas mērķu sasniegšanu un veicinātu efektīvu palīdzību, ko nodrošina saskaņā ar attiecīgo IPA komponentu.

4. IPA uzraudzības komiteja pieņem iekšēju procedūru noteikumus, kas atbilst Komisijas izveidotajam uzraudzības komiteju mandātam un attiecīgās saņēmējvalsts institucionālajam, juridiskajam un finanšu ietvaram.

5. Ja vien Komisijas izveidotajā uzraudzības komitejas mandātā nav noteikts citādi, piemēro šā punkta noteikumus.

IPA uzraudzības komitejas sastāvā ir Komisijas pārstāvji, valsts IPA koordinators, valsts kredītrīkotājs, funkcionālo struktūru pārstāvji un stratēģiskais koordinators.

IPA uzraudzības komitejas sanāksmes kopīgi vada Komisijas pārstāvis un valsts IPA koordinators.

▼B

IPA uzraudzības komiteja sanāk vismaz reizi gadā. Var tikt sasauktas starpsanāksmes, īpaši par atsevišķiem tematiem.

*59. pants*

**Nozaru uzraudzības komitejas decentralizētas pārvaldības gadījumā**

▼M1

1. *IPA* uzraudzības komitejai palīdz nozaru uzraudzības komitejas, kas izveidotas saskaņā ar *IPA* komponentiem sešu mēnešu laikā pēc pirmā finansēšanas nolīguma stāšanās spēkā, ievērojot II daļā minētos īpašos noteikumus. Nozaru uzraudzības komitejas piesaistītas programmām vai komponentiem. Ja nepieciešams, tajās var būt pārstāvēta pilsoniskā sabiedrība.

▼B

2. Katra nozaru uzraudzības komiteja pārliecinās, vai attiecīgās darbības un programmas tiek īstenotas efektīvi un kvalitatīvi saskaņā ar īpašiem noteikumiem, kas paredzēti katram komponentam II daļā un atbilstošiem nozaru un/vai finansēšanas nolīgumiem. Tā var sagatavot priekšlikumus Komisijai un valsts IPA koordinatoram, nosūtot kopiju valsts kredītrīkotājam, par lēmumiem veikt ikvienu korektīvu pasākumu, lai nodrošinātu programmas mērķu sasniegšanu un veicinātu sniegtās palīdzības efektivitāti.

3. Nozaru uzraudzības komitejas sniedz ziņojumus IPA uzraudzības komitejai. Īpaši tās nodrošina IPA uzraudzības komiteju ar informāciju par:

a) programmu īstenošanas progresu attiecībā uz katru prioritāro virzienu un, ja iespējams, attiecībā uz katru pasākumu vai darbību; tas nozīmē iekļaut sasniegtos rezultātus, finanšu īstenošanas rādītājus un citus faktorus, un tos nosaka, lai uzlabotu programmu īstenošanu;

b) ikvienu vadības un kontroles sistēmu funkcionēšanas aspektu, par ko jautā revīzijas iestāde, valsts kredītrīkotājs vai kompetentais akreditācijas ierēdnis.

▼M1

*60. pants*

**Uzraudzība centralizētas un kopīgas pārvaldības gadījumā**

Centralizētas un kopīgas pārvaldības gadījumā Komisija var veikt darbības, kuras tā uzskata par nepieciešamām attiecīgo programmu uzraudzībai. Kopīgas pārvaldības gadījumā šīs darbības var veikt ar attiecīgu(-ām) starptautisku(-ām) organizāciju(-ām). Valsts *IPA* koordinators var būt saistīts ar uzraudzības darbībām.

▼B

*61. pants*

**Gada un galīgie īstenošanas ziņojumi**

1. Funkcionālās struktūras sagatavo nozaru gada ziņojumus un nozaru galīgo ziņojumu par to atbildībā esošo programmu īstenošanu saskaņā ar katra IPA komponenta II daļā definētajām procedūrām.

▼B

Nozaru gada īstenošanas ziņojumi aptver finanšu gadu. Nozaru galīgie īstenošanas ziņojumi aptver visu īstenošanas periodu, un tajos var ietvert pēdējo nozaru gada ziņojumu.

2. Ziņojumus, kas minēti 1. punktā, nosūta valsts IPA koordinatoram, valsts kredītrīkotājam un Komisijai pēc tam, kad tos pārbaudījušas nozaru uzraudzības komitejas.

3. Pamatojoties uz 1. punktā minētajiem ziņojumiem, valsts IPA koordinators pēc IPA uzraudzības komitejas pārbaudes nosūta Komisijai un valsts kredītrīkotājam gada un galīgo ziņojumu par palīdzības īstenošanu saskaņā ar IPA regulu.

4. Gada īstenošanas ziņojumu, kas minēts 3. punktā un ko nosūta katru gadu līdz 31. augustam un pirmo reizi 2008. gadā, veido sintēzi starp dažādu nozaru gada ziņojumiem, kurus sagatavo saskaņā ar dažādiem komponentiem, un tajos ietver informāciju par:

a) Kopienas palīdzības īstenošanas progresu attiecībā uz prioritātēm, kuras noteiktas indikatīvajā daudzgadu plānošanas dokumentā un dažādās programmās;

b) Kopienas palīdzības finanšu īstenošanu.

5. Galīgais īstenošanas ziņojums, kas minēts 3. punktā, aptver visu īstenošanas periodu, un tajā var ietvert 4. punktā minēto pēdējo gada ziņojumu.

*VI NODAĻA*

***Publicitāte, redzamība***

*62. pants*

**Informācija un publicitāte**

1. Centralizētas un kopīgas pārvaldības gadījumā Komisija sniedz informāciju par programmām un darbībām, un tai pēc nepieciešamības palīdz valsts IPA koordinators. Decentralizētas pārvaldības gadījumā un visos to programmu vai programmu daļu gadījumos, kas ietilpst pārrobežu sadarbības komponentā, ko neīsteno izmantojot dalītu pārvaldi, saņēmējvalsts un valsts IPA koordinators sniedz informāciju par programmām un darbībām un publisko to. Dalītas pārvaldības gadījumā dalībvalstis, saņēmējvalstis un 103. pantā minētā vadošā iestāde sniedz informāciju par programmām un darbībām un publisko to. Informāciju adresē pilsoņiem un atbalsta saņēmējiem, un tās mērķis ir izgaismot Kopienas lomu un nodrošināt caurskatāmību.

▼M1

2. Decentralizētas pārvaldības gadījumā funkcionālās struktūras atbild par to, lai tiktu organizēta tāda saraksta publiskošana, kurā ietverti galīgie atbalsta saņēmēji, darbību nosaukumi un darbībām asignētais Kopienas finansējuma apjoms. Tās nodrošina, ka galīgo atbalsta saņēmēju informē par to, ka finansējuma akceptēšana nozīmē to akceptēšanu iekļaušanai publicētajā galīgo atbalsta saņēmēju sarakstā. Jebkurus personas datus, kas iekļauti šajā sarakstā, apstrādā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 45/2001 ([1]) prasībām.

([1]) OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.

▼B

3. Saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 90. pantu Komisija publicē attiecīgo informāciju par līgumiem. Komisija izsoles procedūras rezultātus publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, *EuropeAid* tīmekļa vietnē un citos piemērotos medijos saskaņā ar piemērojamām līgumu procedūrām Kopienas ārējām darbībām.

*63. pants*

**Redzamība**

1. Komisija un saņēmējvalsts attiecīgās valsts, reģionālās vai pašvaldības iestādes vienojas par saskaņotu pasākumu kopumu, lai padarītu pieejamu un saņēmējvalstī publiskotu informāciju par palīdzību saskaņā ar IPA regulu.

Procedūras šādu darbību īstenošanai precizētas nozaru vai finansēšanas nolīgumos.

2. Par 1. punktā minēto darbību īstenošanu atbild galīgie atbalsta saņēmēji, un piešķirtā summa nodrošina finansējumu attiecīgajām programmām vai darbībām.

II DAĻA

**ĪPAŠIE NOTEIKUMI**

I SADAĻA

**PĀREJAS PALĪDZĪBAS UN IESTĀŽU VEIDOŠANAS KOMPONENTS**

*I NODAĻA*

***Palīdzības objekts un atbilstīgums***

*64. pants*

**Palīdzības jomas**

1. Palīdzību saskaņā ar šo komponentu var piešķirt saņēmējvalstīm īpaši šādās jomās:

a) demokrātisko institūtu un likuma varas stiprināšana;

b) Eiropas pamattiesību hartā minēto pamattiesību un brīvību sekmēšana un aizsardzība;

c) valsts administrācijas reforma;

d) reformas tieslietu un iekšlietu jomā, piemēram, tiesu sistēmā, policijā, prokuratūrā, tiesās, labošanas sistēmās, muitas un robežkontroles sistēmā, īpaši uzsverot nepieciešamību uzlabot cīņu pret korupciju, organizēto noziedzību, terorismu un nelegālo migrāciju, ar šīm jomām saistītas informācijas sistēmas izveidi;

▼B

e) regulējošo pamatnostādņu modernizēšana, tostarp atbalsts investīcijām, lai nodrošinātu tās svarīgākās iestādes, kuru infrastruktūru vai spēju uzraudzīt un īstenot tiesību aktus nepieciešams stiprināt;

f) finanšu kontroles sistēmas izveide un īstenošana;

g) tirgus ekonomikas stiprināšana, ievērojami palīdzot ekonomikas spēlētājiem pašorganizēties un tieši atbalstot saimniecisko darbību, tostarp palīdzot privātajam sektoram un rūpniecības restrukturizācijai, kā arī dažādojot ekonomiku, modernizējot svarīgākās nozares un uzlabojot īpašas jomas;

h) pilsoniskās sabiedrības attīstība un dialogs starp valdības un nevalstiskajām iestādēm demokrātijas, tiesiskuma, cilvēktiesību, cieņas pret minoritātēm un minoritāšu aizsardzības, kā arī pilsoniskās sabiedrības dialoga veicināšanai;

i) sociālā dialoga kā labas pārvaldības elementa uzsākšana, lai veicinātu godīgus un taisnīgus darba apstākļus;

j) minoritāšu integrācijas veicināšana, samierināšanas un paļāvības veicināšanas pasākumi visos sabiedrības līmeņos;

k) vides politika, kuras pamatā ir augsta līmeņa aizsardzība, "piesārņotājs maksā" principa veicināšana, dabas resursu ilgtspējīga izmantošana, elektroenerģijas efektivitāte, atjaunojami avoti un Kopienas politikas visās jomās, kas saistītas ar klimata pārmaiņām, secīga pieņemšana;

l) piekļuves finanšu iespējām uzlabošana maziem un vidējiem uzņēmumiem un valsts administrācijai;

m) iestāžu veidošana kodoldrošības, radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas un aizsardzības pret radiāciju jomā atbilstoši *acquis communautaire* un Eiropas Savienības labākajai praksei;

n) atbalsts dalībai Kopienas programmās, īpaši tajās, kas paredzētas informētības palielināšanai par Eiropas pilsonību, un sagatavošana dalībai Kopienas aģentūrās.

2. Papildus 1. punktā minētajām jomām palīdzību var arī piešķirt saskaņā ar šo komponentu saņēmējvalstīm, kuras uzskaitītas IPA regulas II pielikumā, un attiecībā uz šādām jomām:

a) saskaņā ar IPA regulas 2. panta 3. punkta b) apakšpunktu sociālā, ekonomiskā un teritoriālā attīstība, tostarp *inter alia* investīcijas tādās jomās kā reģionālā attīstība, cilvēkresursu attīstība un lauku attīstība;

b) sociālā iekļautības šķēršļu likvidēšana un atbalsts iekļaujošam darba tirgum, jo īpaši izmantojot pasākumus, kuru mērķis ir uzlabot dzīves standartus, apkarot bezdarbu un radīt iespējas cilvēkresursiem;

c) atbalsts ražošanas nozarei un pakalpojumiem, uzlabojumiem ar uzņēmējdarbību saistītajā infrastruktūrā;

d) izglītības sistēmu un profesionālās apmācības sistēmu pielāgošana, reforma un, ja iespējams, izveide;

e) uzlabota piekļuve un starpsavienojumi transporta, informācijas, elektroenerģijas un citos tīklos;

▼B

f) reforma veselības aprūpes sistēmā;

g) uzlabojumi informācijas un komunikācijas sistēmās.

▼M1

Katrā konkrētā gadījumā Komisija var lemt par palīdzības piešķiršanu, ievērojot šo komponentu, iepriekš minētās jomās saņēmējvalstīm, kas minētas *IPA* regulas I pielikumā un kurām vēl nav nodotas vadības pilnvaras, kā minēts 14. pantā.

▼B

*65. pants*

**Palīdzības formas**

1. Palīdzību saskaņā ar šo komponentu īpaši var nodrošināt, izmantojot:

a) tādus administratīvas sadarbības pasākumus nolūkā apmācīt un apmainīties ar informāciju, kuros iesaistīti valsts sektora eksperti, kurus nosūtījušas dalībvalstis vai starptautiskas organizācijas, īpaši ar mērķsadarbības, neliela apjoma mērķsadarbības un *TAIEX* palīdzību;

b) tehnisko palīdzību;

c) investīcijas regulējošā infrastruktūrā, tostarp neatkarīgas ārējas daudzpusējas iestādes, īpaši, lai atbalstītu izlīdzināšanos ar Eiropas Savienības normām un standartiem. To mērķis ir svarīgākās regulētājiestādes un pamatojums ir valsts administratīvās reformas skaidra stratēģija un izlīdzināšana ar *acquis*;

d) mērķfinansējuma shēmas;

e) projektu sagatavošanas iespējas;

f) finanšu iespēju īstenošana sadarbībā ar finanšu iestādēm;

g) budžeta atbalsts saskaņā ar IPA regulas 15. panta 1. punktu.

2. Attiecībā uz IPA regulas II pielikumā uzskaitītajām saņēmējvalstīm palīdzību saskaņā ar šo komponentu var arī sniegt, izmantojot pasākumus un darbības, kas ir līdzīgi reģionālās attīstības, cilvēkresursu attīstības un lauku attīstības komponenta pasākumiem un darbībām, tostarp investīciju tipa darbībām.

3. Palīdzību var arī izmantot, lai segtu izmaksas par Kopienas ieguldījumu starptautiskās misijās, iniciatīvās vai organizācijās, kas aktīvi darbojas saņēmējvalsts vārdā, tostarp administratīvās izmaksas.

*66. pants*

**Izdevumu atbilstība**

1. Izdevumi saskaņā ar šo komponentu ir atbilstīgi, ja tie radušies pēc iepirkuma, līgumu un mērķfinansējuma parakstīšanas, izņemot gadījumus, kuri nepārprotami norādīti Regulā (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002.

2. Papildus 34. panta 3. punktā izklāstītajiem noteikumiem šādi izdevumi nav atbilstīgi:

a) jebkuras izpirkumnomas izmaksas;

b) nolietojuma izmaksas.

▼B

3. Neierobežojot 34. panta 3. punktu, katrā atsevišķā gadījumā pieņem lēmumu par to, vai ir atbilstīgi šādi izdevumi:

a) darbības izmaksas, tostarp īres izmaksas, kas īpaši attiecas uz darbības līdzfinansēšanas periodu;

b) pievienotās vērtības nodoklis, ja tiek izpildīti šādi nosacījumi:

i) pievienotās vērtības nodokli nevar atgūt ne ar kādiem līdzekļiem;

ii) konstatē, ka tos sedz finanšu saņēmējs;

iii) tie ir nepārprotami identificēti projekta priekšlikumā;

▼M1

c) izmaksas, kas saistītas ar bankas garantiju vai tai pielīdzināmu mērķfinansējuma galīgā saņēmēja iesniedzamu galvojumu.

▼B

*67. pants*

**Atbalsta intensitāte un Kopienas ieguldījuma likme**

1. Šā komponenta mērķim 38. panta 1. punktā minētie atbilstīgie izdevumi pamatojas uz valsts izdevumiem decentralizētas pārvaldības gadījumā un uz kopējiem izdevumiem centralizētas un kopīgas pārvaldības gadījumā.

2. Decentralizētas pārvaldības gadījumā papildus vispārējiem 37. un 38. pantā paredzētajiem noteikumiem šo punktu piemēro palīdzībai saskaņā ar šo komponentu.

Mērķfinansējuma gadījumā galīgajam atbalsta saņēmējam var prasīt ieguldījumu darbības atbilstīgajās izmaksās. Investīciju darbības gadījumā Kopienas ieguldījums nedrīkst pārsniegt ►M1 85 % ◄ no valsts izdevumiem, savukārt atlikušos ►M1 15 % ◄ nodrošina saņēmējvalsts līdzekļi. Tomēr īpašos un attiecīgi pamatotos gadījumos Kopienas ieguldījums var pārsniegt ►M1 85 % ◄ no valsts izdevumiem.

Iestāžu veidošanas darbībām nepieciešams galīgā atbalsta saņēmēja un/vai saņēmējvalsts līdzekļu noteikts līdzfinansējums. Tomēr attiecīgi pamatotos gadījumos iestāžu veidošanas darbības var tikt finansētas no Kopienas līdzekļiem 100 % apmērā.

Palīdzība, ko sniedz, izmantojot 65. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētos administratīvās sadarbības pasākumus, var finansēt no Kopienas līdzekļiem 100 % apmērā.

3. Centralizētas un kopīgas pārvaldības gadījumā Komisija pieņem lēmumu par Kopienas ieguldījuma likmi, kas var sasniegt 100 % no atbilstīgajiem izdevumiem.

▼B

*II NODAĻA*

***Programmu plānošana***

*68. pants*

**Programmu plānošanas ietvars**

▼M1

Palīdzība, ievērojot šo komponentu, var būt šādos veidos:

▼B

— valsts programmas,

— reģionālas un horizontālas programmas un iespējas.

*69. pants*

**Valsts programmas**

▼M1

1. Komisija pieņem valsts programmas, pamatojoties uz saņēmējvalsts priekšlikumiem, ņemot vērā 5. pantā minētajos indikatīvajos daudzgadu plānošanas dokumentos norādītos principus un prioritātes. Priekšlikumos īpaši uzskaita prioritāros virzienus, kuri tiek aptverti attiecīgajā saņēmējvalstī; var ietvert arī 64. pantā noteiktās palīdzības jomas.

2. Saņēmējvalstu priekšlikumi tiek izvēlēti pārredzamās procedūrās, tostarp pēc apspriešanās ar attiecīgajām ieinteresētajām personām priekšlikumu izstrādes laikā.

3. Katru gadu pēc diskusijām starp Komisiju un saņēmējvalsti par to priekšlikumiem saņēmējvalsts iesniedz Komisijai projekta iedaļas. Projekta iedaļas skaidri norāda prioritāros virzienus, paredzētās darbības un to izvēlētās īstenošanas metodes. Komisija sagatavo finansēšanas priekšlikumus, ņemot vērā projekta iedaļas.

▼B

4. Finansēšanas priekšlikumus saskaņā ar 8. pantu pieņem ar finansēšanas lēmumu.

5. Finansēšanas nolīgumu, kas minēts 8. pantā, slēdz Komisija un saņēmējvalsts.

*70. pants*

**Dalība Kopienas programmās valsts programmu ietvaros**

1. Palīdzību var piešķirt, lai atbalstītu saņēmējvalsts dalību Kopienas programmās. Dalību nosaka valsts programmās.

2. Kopējie līdzekļi, ko dod kā Kopienas atbalstu dalībai Kopienas programmās, nedrīkst pārsniegt valsts programmā noteikto ierobežojumu.

▼B

3. Saņēmējvalsts dalība Kopienas programmās notiek saskaņā ar īpašiem noteikumiem un nosacījumiem, kas katrai programmai paredzēti saprašanās memorandā starp Komisiju un saņēmējvalsti, saskaņā ar nolīgumiem, kas nosaka vispārīgus principus saņēmējvalsts dalībai Kopienas programmās. Tajā ietver noteikumus gan par saņēmējvalsts kopējo ieguldījumu, gan summu, ko finansē, izmantojot palīdzību saskaņā ar IPA regulu.

*71. pants*

**Dalība Kopienas aģentūrās valsts programmu ietvaros**

1. Palīdzību var piešķirt, lai atbalstītu saņēmējvalsts dalību Kopienas aģentūrās. Dalību nosaka valsts programmās.

2. Saņēmējvalsti var aicināt piedalīties *ad hoc* dažādu Kopienas aģentūru darbā. Dalības izmaksas var finansēt no palīdzības, ko sniedz saskaņā ar IPA regulu, līdzīgā veidā kā palīdzību, ko piemēro dalībai Kopienas programmās.

*72. pants*

**Reģionālās un horizontālās programmas**

1. Komisija sagatavo reģionālās un horizontālās programmas, kas ir pilnīgi saskaņotas un koordinētas ar valsts programmām, pamatojoties uz attiecīgiem indikatīvajiem daudzgadu plānošanas dokumentiem un apspriežoties ar nozīmīgajām ieinteresētajām personām.

2. Reģionālās un horizontālās programmas veido, lai sekmētu reģionālo sadarbību un stiprinātu daudzvalstu apmaiņu saņēmējvalstīs un atbalstītu iniciatīvas, kas veicina saņēmējvalstu sadarbību kopēju interešu jomās.

▼M1

3. Reģionālās programmas aptver Rietumbalkānu saņēmējvalstis. Programmas īpaši mērķētas uz samierināšanu, atjaunošanu un politisko sadarbību reģionā.

▼B

4. Horizontālās programmas aptver visas vai dažas saņēmējvalstis kopēju interešu jomās, kurās palīdzību var īstenot efektīvāk un ekonomiski pamatotāk, izmantojot šādas, nevis valsts programmas.

5. Saskaņā ar reģionālām un horizontālām programmām palīdzību var piešķirt tādās jomās kā projektu sagatavošanas iespējas, atbalsts pilsoniskai sabiedrībai, muita, atbalsts maziem un vidējiem uzņēmumiem, pašvaldību finansēšanas iespējas un pašvaldību infrastruktūra, statistika, kodoldrošība, informācija un komunikācijas.

▼B

*III NODAĻA*

***Īstenošana***

1. iedaļa

**Īstenošanas pamatnostādnes un principi**

*73. pants*

**Vispārējie principi**

1. Palīdzību saskaņā ar šo komponentu piešķir, izmantojot centralizētu, decentralizētu vai kopīgu pārvaldību saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 53. pantu.

2. Mērķis ir decentralizēta pārvaldība valsts programmu gadījumā.

▼M1

3. Komisija īsteno reģionālās un horizontālās programmas uz centralizēta pamata vai kopīgas pārvaldības pamata ar starptautiskām iestādēm, kā definēts Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 53.d pantā.

▼B

*74. pants*

**Struktūras un iestādes centralizētas un kopīgas pārvaldības gadījumā**

Centralizētas vai kopīgas pārvaldības gadījumā valsts IPA koordinators saskaņā ar 32. pantu ir Komisijas vienīgā kontaktpersona.

*75. pants*

**Struktūras un iestādes decentralizētas pārvaldības gadījumā**

1. Ja decentralizētas pārvaldības gadījumā saskaņā ar 22. panta 2. punkta b) apakšpunktu valsts IPA koordinators veic pienākumus, kas saistīti ar šā komponenta programmu plānošanu valsts līmenī, tas veic arī šādus uzdevumus:

▼M1

a) organizē priekšlikumu sagatavošanu, kā minēts 69. pantā;

▼B

b) izstrādā un sniedz Komisijai 69. pantā minētās projekta iedaļas;

c) uzrauga valsts programmu tehnisko izpildi.

2. ►M1 Atsaucoties uz 28. pantu, funkcionālo struktūru veido viena vai vairākas īstenošanas aģentūras, ko izveido saņēmējvalsts administrācijas vai funkcionālās struktūras tiešā kontrolē. ◄

Valsts kredītrīkotājs, konsultējoties ar valsts IPA koordinatoru, ieceļ programmas kredītrīkotājus, kuri vada īstenošanas aģentūras.

Programmas kredītrīkotāji ir amatpersonas saņēmējvalsts administrācijā. Tie atbild par darbībām, kuras īstenošanas aģentūras veic saskaņā ar 28. pantu.

3. Programmas kredītrīkotāji ieceļ tās amatpersonas valsts administrācijā, kas darbojas kā vecākie programmas ierēdņi. Saskaņā ar attiecīgā programmas kredītrīkotāja vispārējo atbildību vecākie programmas ierēdņi veic šādus uzdevumus:

a) atbild par darbību tehniskajiem aspektiem līniju ministrijās;

▼B

b) palīdz programmas kredītrīkotājiem laikus labi sagatavot un īstenot darbības tehniskā līmenī;

c) atbild par koordinēšanu katra prioritārā virziena ietvaros, kā noteikts saņēmējvalsts projekta priekšlikumā.

*76. pants*

**Funkcionālās struktūras akreditācija un vadības pilnvaru nodošana**

1. Ja Kopienas līdzekļus saskaņā ar Regulu (EEK) Nr. 3906/89 vai Regulu (EK) Nr. 2500/2001 pirms šīs regulas stāšanās spēkā pārvalda saņēmējvalstī pastāvošas valsts struktūras, šīs struktūras (turpmāk – "pastāvošas valsts struktūras") pārvalda līdzekļus saskaņā ar pārejas palīdzības un iestāžu veidošanas komponentu, līdz Komisija pieņem lēmumu par vadības pilnvaru nodošanu.

2. Pastāvošas valsts struktūras nekādā gadījumā nevar pārvaldīt līdzekļus saskaņā ar pārejas palīdzības un iestāžu veidošanas komponentu, ja vairāk nekā gadu pēc šīs regulas stāšanās spēkā nav nodotas vadības pilnvaras saskaņā ar šo regulu.

3. Komisija pieņem lēmumu, vai nodot vadības pilnvaras pastāvošām valsts struktūrām, īpaši ņemot vērā noviržu sarakstu, kas iesniegts saskaņā ar 4. punktu, un lēmumu, ko valsts kredītrīkotājs pieņēmis saskaņā ar 5. punktu.

4. Valsts kredītrīkotājs veic funkcionālo struktūru, tostarp pastāvošo valsts struktūru, novērtējumu attiecībā uz 11. pantā minētajām prasībām. Īpaši tas izveido prasību sarakstu saskaņā ar šo regulu, kā noteikts 11. pantā, kuras funkcionālā struktūra neievēro, pamatojoties uz tāda ārēja revidenta atzinumu, kas ir funkcionāli neatkarīgs no visiem vadības un kontroles sistēmas dalībniekiem.

Noviržu sarakstu nosūta Komisijai vismaz četrus mēnešus pēc šīs regulas stāšanās spēkā.

5. Ja 4. punktā minētā prasību neievērošana tiek uzskatīta par salīdzināmu ar funkcionālo struktūru efektīvu funkcionēšanu, valsts kredītrīkotājs var pieņemt lēmumu akreditēt attiecīgās struktūras saskaņā ar šo regulu.

Vismaz piecus mēnešus pēc šīs regulas stāšanās spēkā tas nosūta Komisijai lēmumu par attiecīgo struktūru akreditāciju. Šajā lēmumā iekļauj grafiku un mērķus ar noteiktu izpildes datumu, nosaka pasākumus, kas veicami 4. punktā minētajā sarakstā iekļauto prasību izpildei. Grafiku saskaņo ar Komisiju.

6. Ja 4. punktā minētā nepildīšana netiek uzskatīta par salīdzināmu ar funkcionālo struktūru efektīvu funkcionēšanu, valsts kredītrīkotājs turpina attiecīgās funkcionālās struktūras akreditāciju saskaņā ar 13. panta noteikumiem.

▼B

7. Ja Komisija pieņem lēmumu nodot vadības pilnvaras pastāvošām valsts struktūrām saskaņā ar šo regulu, Komisijas lēmumā var ietvert turpmākus nosacījumus iestādēm. Ja tiek izveidoti turpmāki nosacījumi, Komisija nosaka laika ierobežojumu, kurā iestādes nodrošina atbilstību, lai vadības pilnvaru nodošana paliktu spēkā. Komisijas lēmumā arī paredz *ex ante* kontroles sarakstu, kas minēts 14. panta 3. punktā.

8. Neatkarīgi no valsts kredītrīkotāja lēmuma Komisija var pieņemt lēmumu saglabāt, apturēt vai anulēt vadības pilnvaru nodošanu attiecīgajām struktūrām jebkurā laikā.

9. Ikvienā posmā valsts kredītrīkotājs nodrošina, ka saņēmējvalsts sniedz visu Komisijai nepieciešamo informāciju.

*77. pants*

**Principu īstenošana mērķsadarbības projektu gadījumā**

1. Mērķsadarbības projektus veido kā mērķfinansējumu, saskaņā ar kuriem izvēlētās dalībvalsts administrācija piekrīt sniegt nepieciešamo nozares eksperta konsultāciju apmaiņā pret šādi radušos izdevumu segšanu.

Šādā mērķfinansējumā var īpaši paredzēt amatpersonas ilgtermiņa komandēšanu pilna laika konsultāciju sniegšanai saņēmējvalsts administrācijai, kuru laikā šī amatpersona ir rezidējošs mērķsadarbības konsultants.

Mērķsadarbības finansējumu izveido saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 pirmās daļas VI sadaļas par mērķfinansējumu un Komisijas Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 2342/2002 noteikumiem.

2. Mērķsadarbības rokasgrāmatu, kurā ietverta fiksētu likmju un cenu sistēma atmaksas veikšanai par nodrošināto valsts sektora eksperta konsultāciju, ko veic izvēlētās dalībvalsts administrācija, izveido Komisija un to regulāri atjaunina.

▼M1

*78. pants*

**Īstenošanas principi, piedaloties Kopienas programmās un aģentūrās**

Piedaloties Kopienas programmās un aģentūrās, īstenošanu veido saņēmējvalsts finanšu ieguldījuma daļas maksājums programmas vai aģentūras budžetā, ko finansē saskaņā ar *IPA*. Maksājumu decentralizētas pārvaldības gadījumā veic valsts fonds un centralizētas pārvaldības gadījumā – ministrijas vai citas valsts atbildīgās iestādes saņēmējvalstīs. Otrajā minētajā gadījumā Komisija neveiks Kopienas ieguldījuma iepriekšēja finansējuma maksājumus.

▼B

2. iedaļa

**Finanšu pārvaldība**

*79. pants*

**Maksājumi saskaņā ar decentralizētu pārvaldību**

1. Atkāpjoties no 40. panta 6. punkta, kad sasniegts maksimālais līmenis jeb 95 %, valsts kredītrīkotājs iesniedz tikai jaunu apstiprinātu paziņojumu par izdevumiem un informāciju par atgūtajām summām, ja lūdz noslēguma maksājumu.

2. Iepriekšējs finansējums faktiski veido 50 % no Kopienas ieguldījuma attiecīgajā programmā. To var maksāt gada iemaksās. Likmi, kas ir 50 %, var palielināt, ja valsts kredītrīkotājs parāda, ka rezultātā iegūtā summa nesegs valsts līmenī parakstīto līgumu un mērķfinansējuma iepriekšēju finansējumu.

3. Iepriekšēja finansējuma summu aprēķina kā aplēšu summu no gada laikā līgumā ietvertās summas un faktisko summu, par kādu pastāv līguma saistības par iepriekšējo gadu. Izņemot iepriekšēju finansējumu, kas attiecas uz dalību Kopienas programmās un aģentūrās, iepriekšēju finansējumu maksā tikai tad, kad izsludināts pirmais uzaicinājums uz konkursu vai aicinājums izteikt priekšlikumus.

4. Maksājums par dalību Kopienas programmās un aģentūrās var veidot līdz 100 % no kopienas ieguldījuma saistībā ar šo dalību.

*80. pants*

**Dokumentu glabāšana**

Atkāpjoties no 48. panta, rakstiskos ierakstus par visiem iepirkumiem, mērķfinansējuma piešķiršanu un līgumu slēgšanas procedūru saskaņā ar šo komponentu funkcionālā struktūra glabā vismaz septiņus gadus pēc līguma atlikuma samaksas.

*81. pants*

**Procentu piederība**

Atkāpjoties no 36. panta, procentus, kurus rada Kopienas finansējums programmai, deklarē Komisijai tad, kad Komisijai iesniedz maksājuma pieteikumu.

3. iedaļa

**Novērtēšana un uzraudzība**

▼M1

*82. pants*

**Novērtēšana**

1. Uz programmām saskaņā ar pārejas palīdzības un iestāžu veidošanas komponentu attiecas *ex ante*, starpposma un/vai *ex post* novērtējums saskaņā ar 57. pantu.

2. Pirms vadības pilnvaru nodošanas saņēmējvalstij Komisija veic visus novērtējumus.

▼M1

Pēc vadības pilnvaru nodošanas atbildību par starpposma novērtējuma veikšanu uzņemas saņēmējvalsts, neierobežojot Komisijas tiesības veikt visus *ad hoc* novērtējumus, ja tā to uzskata par nepieciešamu.

Atbildību par *ex ante* un *ex post* novērtējumu veikšanu uzņemas Komisija arī pēc vadības pilnvaru nodošanas, neierobežojot saņēmējvalsts tiesības veikt šādus novērtējumus, ja tā to uzskata par nepieciešamu.

3. Saskaņā ar *IPA* regulas 22. pantu attiecīgos novērtējuma ziņojumus nosūta apspriešanai *IPA* komitejai.

▼B

*83. pants*

**Uzraudzība**

1. Decentralizētas pārvaldības gadījumā saskaņā ar 59. pantu valsts IPA koordinators izveido nozaru uzraudzības komiteju pārejas palīdzības un iestāžu veidošanas komponentam, turpmāk – "*TAIB* komiteja".

2. *TAIB* komiteja sanāk divas reizes gadā pēc saņēmējvalsts vai Komisijas iniciatīvas. Tā sagatavo savus iekšējās kārtības noteikumus saskaņā ar Komisijas izveidoto nozaru uzraudzības komiteju mandātu un attiecīgās saņēmējvalsts institucionālajām, likumdošanas un finanšu pamatnostādnēm. Tā pieņem šos noteikumus pēc vienošanās ar valsts IPA koordinatoru, valsts kredītrīkotāju un IPA uzraudzības komiteju.

3. *TAIB* komiteju vada valsts IPA koordinators. Tās locekļi ir valsts kredītrīkotājs, programmu kredītrīkotāji un, ja nepieciešams, citi funkcionālās struktūras pārstāvji, Komisijas pārstāvji, kā arī, ja nepieciešams, starptautisko finanšu iestāžu un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji, kurus saņēmējvalsts ieceļ pēc vienošanās ar Komisiju.

4. Saskaņā ar 59. panta 2. punktu *TAIB* komiteja pārliecinās, vai attiecīgās programmas un darbības ir efektīvas un kvalitatīvas, un īpaši:

a) pārskata īstenošanas statusa ziņojumus, kuros sniegts sīks pārskats par programmu finanšu un darbības progresu;

b) pārskata sasniegtos programmas mērķus un rezultātus;

c) pārskata valsts iepirkuma plānus un attiecīgos novērtēšanas ieteikumus;

d) diskutē par problēmjautājumiem un darbībām;

e) pēc vajadzības iesaka korektīvus pasākumus;

f) pārskata krāpšanas un pārkāpumu gadījumus un uzrāda pasākumus, kas veikti līdzekļu atgūšanai un līdzīgu gadījumu novēršanai nākotnē;

g) pārskata revīzijas iestādes sagatavoto gada revīzijas darba plānu un veikto revīziju laikā konstatētos faktus un revīzijas ieteikumus.

▼B

5. *TAIB* komiteja uzrauga programmas, kas turpinās saskaņā ar šo komponentu. Cita starpā, investīciju darbību, aktīvu pārvedumu vai privatizācijas gadījumā saņēmējvalsts uzrauga programmas līdz to slēgšanai un informē *TAIB* komiteju par jebkurām pārmaiņām šo programmu rezultātos, kas būtiski ietekmē to ietekmi, ilgtspējību un valsts atbildību.

6. *TAIB* komitejai var palīdzēt nozaru uzraudzības apakškomitejas, ko saņēmējvalsts izveido komponenta programmu un darbību uzraudzīšanai un kas sagrupētas uzraugāmās nozarēs. Apakškomitejas ziņo *TAIB* komitejai. Tās sagatavo un pieņem iekšējās kārtības noteikumus saskaņā ar Komisijas izveidoto mandātu.

*84. pants*

**Nozaru gada un galīgie īstenošanas ziņojumi**

1. Decentralizētas pārvaldības gadījumā funkcionālā struktūra nosūta Komisijai, valsts IPA koordinatoram un valsts kredītrīkotājam nozaru gada ziņojumu katru gadu līdz 30. jūnijam.

2. Nozaru galīgo ziņojumu iesniedz Komisijai, valsts IPA koordinatoram un valsts kredītrīkotājam vismaz sešus mēnešus pēc programmas slēgšanas. Nozaru galīgais ziņojums aptver visu īstenošanas periodu, un tajā iekļauts pēdējais nozaru gada ziņojums.

3. Nozaru ziņojumus pirms nosūtīšanas Komisijai, valsts IPA koordinatoram un valsts kredītrīkotājam pārbauda *TAIB* komiteja.

4. Nozaru ziņojumos iekļauj šādu informāciju:

a) kvantitatīvus un kvalitatīvus elementus par programmas īstenošanas progresu, prioritārajiem virzieniem vai darbībām attiecībā uz īpašiem un pārbaudāmiem mērķiem;

b) sīku informāciju par programmas finanšu īstenošanu;

c) informāciju par pasākumiem, kurus veikusi funkcionālā struktūra vai *TAIB* komiteja, lai nodrošinātu īstenošanas kvalitāti un efektivitāti, īpaši:

   i) uzraudzības un novērtēšanas pasākumus, tostarp nolīgumus par datu vākšanu,

   ii) apkopojumu par visām nopietnajām problēmām, kas radušās programmas īstenošanas gaitā, un par visiem attiecīgi veiktajiem pasākumiem,

   iii) tehniskās palīdzības izmantošanu;

d) informāciju par darbībām programmas informācijas sniegšanai un publiskošanai saskaņā ar 62. pantu.

▼B

II SADAĻA

## PĀRROBEŽU SADARBĪBAS KOMPONENTS

*I NODAĻA*

### *Palīdzības objekts un atbilstīgums*

*85. pants*

**Papilddefinīcijas attiecībā uz pārrobežu sadarbības komponentu**

Šīs sadaļas nolūkā papildus 2. pantā minētajām definīcijām "iesaistītās valstis" nozīmē dalībvalstis un/vai saņēmējvalstis, kas piedalās pārrobežu programmā saskaņā ar šo komponentu.

*86. pants*

**Palīdzības jomas un formas**

1. Pārrobežu sadarbības komponents nodrošina šādu palīdzību:

a) pārrobežu sadarbībai starp vienu vai vairākām dalībvalstīm un vienu vai vairākām saņēmējvalstīm;

b) pārrobežu sadarbībai starp divām vai vairākām saņēmējvalstīm.

2. Kopienas 1. punktā minētās palīdzības mērķis ir stiprināt pārrobežu sadarbību, izmantojot kopīgas vietējās un reģionālās iniciatīvas, kurās apvienoti gan ārējās palīdzības, gan ekonomikas un sociālās kohēzijas mērķi. Īpaši sadarbībai izvirzīti viens vai vairāki šādi plaši mērķi:

a) veicināt ilgtspējīgu ekonomikas un sociālo attīstību pierobežas apgabalos;

b) kopīgi strādājot, pievērsties kopējiem izaicinājumiem tādās jomās kā vide, dabas un kultūras mantojums, sabiedrības veselība, organizētās noziedzības apkarošana un novēršana;

c) izveidot efektīvas un drošas robežas;

d) veicināt kopīgas neliela apjoma darbības, iesaistot vietējos dalībniekus no pierobežas apgabaliem.

3. Mērķus, kas minēti 2. punktā, var īpaši sasniegt, ja:

a) veicina uzņēmējdarbību, īpaši attīsta mazus un vidējus uzņēmumus, tūrismu, kultūru un pārrobežu tirdzniecību;

b) veicina un uzlabo dabas un kultūras resursu kopīgu aizsardzību un pārvaldību, nepieļauj dabas un tehnoloģiju riskus;

c) uztur sasaisti starp lauku un pilsētu teritorijām;

d) samazina izolētību, uzlabojot pieeju transporta, informācijas un komunikācijas tīkliem un pakalpojumiem, un pārrobežu ūdens, atkritumu un elektroenerģijas sistēmas un iekārtas;

▼B

e) attīsta infrastruktūru sadarbību, jaudu un kopīgu izmantošanu, īpaši tādās nozarēs kā veselības aprūpe, kultūra, tūrisms un izglītība;

f) veicina juridisko un administratīvo sadarbību;

g) nodrošina efektīvu robežu apsaimniekošanu, atvieglojot likumīgu tirdzniecību un robežas šķērsošanu, tajā pašā laikā nodrošinot robežas pret kontrabandu, cilvēku tirdzniecību, organizēto noziedzību, lipīgām slimībām un nelegālo migrāciju, tostarp tranzīt-migrāciju;

h) veicina pārrobežu kontaktus reģionālā un pašvaldību līmenī, veicina apmaiņu un ekonomikas, sociālo, kultūras un izglītības sadarbības padziļināšanu starp pašvaldībām;

i) sekmē pārrobežu darba tirgus integrāciju, pašvaldību nodarbinātības iniciatīvas, dzimumu līdztiesību un vienādas iespējas, apmācību un sociālo iekļaušanu;

j) sekmē dalīšanos ar cilvēkresursiem un iekārtām pētniecības un tehnikas attīstībai.

▼M1

4. Pārrobežu sadarbības komponents var arī atbalstīt, ja nepieciešams, saņēmējvalstu atbilstīgo reģionu dalību starptautiskās un starpreģionālās programmās saskaņā ar Eiropas Teritoriālās sadarbības mērķi attiecībā uz strukturālajiem fondiem un daudzpusējās jūras baseinu programmās saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1638/2006 ([1]). Noteikumus saņēmējvalsts dalībai minētajās programmās vajadzības gadījumā nosaka attiecīgie programmu plānošanas dokumenti un/vai attiecīgi finansēšanas nolīgumi.

▼B

*87. pants*

**Partnerība**

Noteikumus, kas paredzēti Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 ([2]) 11. panta 1. un 2. punktā, piemēro *mutatis mutandis* attiecībā uz dalībvalstīm un saņēmējvalstīm 86. panta 1. punktā minētās pārrobežu sadarbības kontekstā.

*88. pants*

**Teritoriālā atbilstība**

1. 86. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētās pārrobežu sadarbības mērķiem šādi apgabali ir atbilstīgi finansējumam:

a) NUTS 3. līmeņa reģioni vai, ja nav NUTS iedalījuma, tad līdzvērtīgi apgabali, kas piekļaujas sauszemes robežai starp Kopienu un saņēmējvalstīm;

b) NUTS 3. līmeņa reģioni vai, ja nav NUTS iedalījuma, tad līdzvērtīgi apgabali, kuri piekļaujas jūras robežai starp Kopienu un saņēmējvalstīm un starp kuriem noteikti vismaz 150 kilometri, ņemot vērā potenciālos pielāgojumus, kas nepieciešami sadarbības saskaņotības un nepārtrauktības nodrošināšanai.

([1]) OV L 310, 9.11.2006., 1. lpp.
([2]) OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.

▼B

Tūlīt pēc šīs regulas stāšanās spēkā Komisija pieņem atbilstīgo reģionu sarakstu Kopienā un saņēmējvalstīs. Saraksts ir spēkā no 2007. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim.

2. 86. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētās pārrobežu sadarbības nolūkā atbilstīgi finansējumam ir šādi apgabali:

a) NUTS 3. līmeņa reģioni vai, ja nav NUTS iedalījuma, tad līdzvērtīgi apgabali, kas piekļaujas sauszemes robežai starp saņēmējvalstīm;

b) NUTS 3. līmeņa reģioni vai, ja nav NUTS iedalījuma, tad līdzvērtīgi apgabali, kuri piekļaujas jūras robežai starp saņēmējvalstīm un starp kuriem noteikti ir vismaz 150 kilometri, ņemot vērā potenciālos pielāgojumus, kas nepieciešami sadarbības saskaņotības un nepārtrauktības nodrošināšanai.

Atbilstīgo apgabalu sarakstu ietver 94. pantā minētās attiecīgās pārrobežu programmās.

3. Lai piedalītos 86. panta 4. punktā minētajās programmās, saņēmējvalstu atbilstīgos reģionus, ja iespējams, nosaka attiecīgajā programmu plānošanas dokumentā.

*89. pants*

**Izdevumu atbilstība**

1. Izdevumi saskaņā ar šo komponentu ir atbilstīgi, ja tie faktiski veikti laikā no 2007. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim trešajā gadā pēc pēdējām budžeta saistībām par dalībvalstīs īstenotām darbībām vai darbību daļu un radušies pēc tam, kad parakstīts finansēšanas nolīgums par saņēmējvalstīs īstenotām darbībām vai kādu to daļu.

2. Papildus 34. panta 3. punkta noteikumiem nav atbilstīgi šādi izdevumi:

a) procenti par parādu;

▼M1

_____

▼B

3. Atkāpjoties no 34. panta 3. punkta, atbilstīgi ir šādi izdevumi:

a) pievienotās vērtības nodoklis, ja izpildīti šādi nosacījumi:

i) to nekādā veidā nav iespējams atgūt;

ii) konstatē, ka to sedz galīgais saņēmējs;

iii) tas ir nepārprotami identificēts projekta priekšlikumā;

b) maksa par starpvalstu finanšu darījumiem;

c) ja darbības īstenošanai nepieciešams atvērt vienu vai vairākus atsevišķus kontus, maksa bankai par šādu kontu atvēršanu un administrēšanu;

d) maksa par juridiskām konsultācijām, maksa notāram, tehnisko vai finanšu ekspertu izmaksas, grāmatvedības vai revīzijas izmaksas, ja tās ir tieši saistītas ar līdzfinansējamo darbību un nepieciešamas tās sagatavošanai vai īstenošanai;

▼B

e) bankas vai citas finanšu iestādes sniegto garantiju izmaksas, ja tās pieprasītas valsts vai Kopienas tiesību aktos;

f) pieskaitāmās izmaksas, ja to pamatā ir reālas izmaksas, kas saistītas ar attiecīgās darbības īstenošanu. Vienotās likmes, kuru pamatā ir vidējās izmaksas, nedrīkst pārsniegt 25 % no darbības tiešajām izmaksām, kas var ietekmēt pieskaitāmo izmaksu līmeni. Aprēķinus atbilstoši dokumentē un periodiski pārskata;

▼M1

g) zemes iegāde par summu, kas nepārsniedz 10 % no atbilstīgajiem izdevumiem par attiecīgo darbību.

▼M2

Darbības izmaksas, tostarp īres izmaksas, kas īpaši saistītas ar darbības līdzfinansēšanas periodu, katrā atsevišķā gadījumā var uzskatīt par atbilstīgām.

▼B

4. Turklāt tehniskajai palīdzībai 94. pantā minētajai pārrobežu programmai ir šādi atbilstīgi izdevumi, kurus maksā iestādes par darbības sagatavošanu un īstenošanu:

a) izmaksas par profesionāliem pakalpojumiem, ko sniedz iestāde, kura nav galīgais atbalsta saņēmējs darbības sagatavošanā vai īstenošanā;

b) izmaksas par pakalpojumiem, kuras attiecas uz tādas darbības sagatavošanu vai īstenošanu, ko nodrošina iestāde, kas pati ir galīgais atbalsta saņēmējs un veic darbību uz sava rēķina, neizmantojot ārējus pakalpojumu sniedzējus, ja runa ir par papildizmaksām un tās attiecas uz izdevumiem, kurus faktiski un tieši maksā par līdzfinansējamo darbību.

Attiecīgā iestāde vai nu izraksta pavadzīmi par šā punkta a) apakšpunktā minētajām izmaksām galīgajam atbalsta saņēmējam, vai apstiprina šīs izmaksas, pamatojoties uz dokumentiem, kam ir līdzvērtīga pierādījumu vērtība un kas ļauj identificēt iestādes samaksātās reālās izmaksas par šo darbību.

Izmaksas, kas minētas šā punkta b) apakšpunktā, apstiprina, izmantojot dokumentus, kas ļauj identificēt attiecīgās iestādes samaksātās reālās izmaksas par šo darbību.

5. Neierobežojot 1.–4. punkta noteikumus, iesaistītā valsts var noteikt papildu noteikumus par izdevumu atbilstību pārrobežu programmā.

*90. pants*

**Atbalsta intensitāte un Kopienas ieguldījuma likme**

1. Šā komponenta mērķiem 38. panta 1. punktā minētie atbilstīgie izdevumi pamatojas vai nu uz valsts izdevumiem, vai arī uz kopējiem izdevumiem atbilstoši tam, kā vienojušās iesaistītās valstis un kā noteikts pārrobežu programmā.

2. Kopienas ieguldījums pārrobežu programmās prioritāro virzienu līmenī nedrīkst pārsniegt maksimālo līmeni jeb 85 % no atbilstīgajiem izdevumiem.

3. Kopienas ieguldījums katrā prioritārajā virzienā nedrīkst būt mazāks par 20 % no atbilstīgajiem izdevumiem.

▼B

4. Nevienai darbībai nedrīkst piešķirt augstāku līdzfinansējuma likmi nekā citām darbībām attiecīgajā prioritārajā virzienā.

5. Atbilstības periodā, kas minēts 89. panta 1. punktā, papildus 34. panta 4. punkta noteikumiem:

a) darbība var saņemt Kopienas palīdzību tikai saskaņā ar vienu pārrobežu programmu vienā reizē;

b) darbība nedrīkst saņemt palīdzību, kuras vērtība pārsniedz kopējos piešķirtos valsts izdevumus.

6. Attiecībā uz valsts atbalstu uzņēmumiem, kā minēts līguma 87. pantā, publiskais atbalsts, ko piešķir saskaņā ar pārrobežu programmām, tiek piešķirts, ievērojot valsts atbalsta maksimālo līmeni.

*II NODAĻA*

***Programmu plānošana***

1. iedaļa

**Programmas**

*91. pants*

**Pārrobežu programmu sagatavošana un apstiprināšana**

1. Palīdzību pārrobežu sadarbībai, kas minēta 86. panta 1. punktā, principā piešķir daudzgadu programmu pārrobežu sadarbībai, turpmāk – "pārrobežu programmas", ietvaros.

2. Pārrobežu programmas sagatavo katrai robežai vai robežu grupai pēc atbilstīgā NUTS 3. līmeņa reģionu grupējuma, vai, ja nav NUTS iedalījuma, tad līdzvērtīgu teritoriju grupējuma.

3. Katru pārrobežu programmu kopīgi sagatavo iesaistītā valsts sadarbībā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 11. pantā minētajiem partneriem.

4. Iesaistītās valstis kopīgi iesniedz Komisijai pārrobežu programmas priekšlikumu, kurā ietverti visi 94. pantā minētie elementi.

5. Komisija izvērtē pārrobežu programmas priekšlikumu un konstatē, vai tajā ietverti visi 94. pantā minētie elementi un tā veicina 5. pantā minētajos indikatīvajos daudzgadu plānošanas dokumentos noteiktos mērķus un prioritātes.

Ja Komisija uzskata, ka pārrobežu programmā nav ietverti visi 94. pantā minētie elementi vai tā neatbilst indikatīvajos daudzgadu plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem un prioritātēm, tā var aicināt iesaistītās valstis sniegt nepieciešamo papildinformāciju un, ja nepieciešams, attiecīgi pārskatīt programmas priekšlikumu.

6. Komisija pieņem pārrobežu programmu, pieņemot lēmumu.

*92. pants*

**Finansēšanas nolīgumi**

1. Attiecībā uz pārrobežu programmām, kas attiecas uz 86. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto sadarbību, Komisija un katra saņēmējvalsts, kas piedalās programmā, slēdz daudzgadu finansēšanas nolīgumus, pamatojoties uz 91. panta 6. punktā minēto lēmumu.

▼M1

Ja pārrobežu programmu īsteno saskaņā ar 99. pantā minēto pārejas kārtību, Komisija un katra saņēmējvalsts, kas piedalās programmā, slēdz gada vai daudzgadu finansēšanas nolīgumus. Katrs šāds finansēšanas nolīgums aptver Kopienas ieguldījumu attiecībā uz saņēmējvalsti attiecīgajā gadā (-os), kā norādīts 99. panta 2. punktā minētajā finansēšanas plānā.

2. Attiecībā uz 86. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētajām pārrobežu programmām par sadarbību Komisija ar katru saņēmējvalsti, kas piedalās programmā, pamatojoties uz 91. panta 6. punktā minēto lēmumu, slēdz gada vai daudzgadu finansēšanas nolīgumu. Katrs šāds finansēšanas nolīgums aptver Kopienas ieguldījumu attiecībā uz saņēmējvalsti attiecīgajā gadā (-os), kā norādīts 94. panta 2. punkta otrajā daļā minētajā finansēšanas plānā.

▼B

*93. pants*

**Pārrobežu programmu pārskatīšana**

1. Pēc iesaistīto valstu vai Komisijas iniciatīvas pēc vienošanās ar iesaistīto valsti pārrobežu programmas var tikt atkārtoti pārbaudītas un, ja nepieciešams, programmas neīstenoto daļu var pārskatīt kādā no šādiem gadījumiem:

a) lai atjauninātu finansēšanas plānu saskaņā ar IPA regulas 5. pantā minētās indikatīvās daudzgadu finanšu shēmas pārskatīšanu;

b) pēc tam, kad notikušas nozīmīgas sociālekonomiskas pārmaiņas;

c) lai vairāk vai citādā aspektā ņemtu vērā pārmaiņas Kopienas, valstu vai reģionālajās prioritātēs;

d) ņemot vērā 109. vai 141. pantā minēto novērtēšanu;

e) saistībā ar grūtībām īstenot programmu;

f) pēc 100. pantā minētās pārejas kārtības beigām vai citiem grozījumiem īstenošanas noteikumos, tostarp pārejas saņēmējvalstī no centralizētas pārvaldības uz decentralizētu pārvaldību.

2. Komisija pieņem pārskatīto pārrobežu programmu, pieņemot lēmumu, un attiecīgi saskaņā ar 92. pantu slēdz jaunu finansēšanas nolīgumu. Atbilstošos gadījumos piemērojami IPA regulas 9. panta 3. punkta noteikumi.

▼B

*94. pants*

**Pārrobežu programmu saturs**

1. Katrā pārrobežu programmā ietver šādu informāciju:

a) programmas aptverto atbilstīgo apgabalu sarakstu saskaņā ar 88. pantu, tostarp 97. pantā minētos elastīgos apgabalus;

b) atbilstīgo sadarbības jomu situācijas analīzi, minot spēcīgos un vājos punktus un vidēja termiņa vajadzības un mērķus, kas tiek noskaidroti analīzes rezultātā;

c) aprakstu par sadarbības stratēģiju, prioritātēm un pasākumiem, kas izvēlēti palīdzībai, ņemot vērā saņēmējvalstu attiecīgos indikatīvos daudzgadu plānošanas dokumentus un citus atbilstīgus valsts un reģionālos stratēģiskos dokumentus, kā arī 109. vai 141. pantā minētā *ex ante* novērtējuma rezultātus;

d) informāciju par prioritārajiem virzieniem, saistītajiem pasākumiem un to īpašajiem mērķiem. Šos mērķus izsaka kvantitatīvi, izmantojot ierobežotu skaitu rādītāju par izlaidi un rezultātiem, ņemot vērā proporcionalitātes principu. Rādītāji dod iespēju izmērīt progresu attiecībā uz bāzes situāciju un to mērķu efektivitāti, ar kuriem īsteno prioritātes;

e) noteikumus izdevumu atbilstībai, kas minēti 89. pantā;

f) īpašu tehniskās palīdzības prioritāro virzienu, kas aptver sagatavošanas, pārvaldības, uzraudzības, novērtēšanas, informācijas un kontroles darbības programmas īstenošanai līdz ar darbībām administratīvās spējas stiprināšanai saistībā ar programmas īstenošanu, nepārsniedzot 10 % no programmai piešķirtā Kopienas ieguldījuma. Īpašos gadījumos, vienojoties Komisijai un iesaistītajām valstīm, prioritātei var piešķirt summu, kas pārsniedz 10 % no Kopienas ieguldījuma programmā;

g) informāciju par papildināmību ar pasākumiem, kurus finansē saskaņā ar citiem IPA komponentiem vai citiem Kopienas instrumentiem, ja tas ir svarīgi;

h) pārrobežu programmas īstenošanas noteikumus, tostarp:

i) struktūras un iestādes, ko iesaistītās valstis iecēlušas saskaņā ar 102. pantu, un, ja nepieciešams, 139. pantu;

ii) uzraudzības un novērtēšanas sistēmu aprakstu;

▼M1

iii) ja nepieciešams, informāciju par kompetento struktūru Komisijas maksājumu saņemšanai un vienu vai vairākām struktūrām, kas atbild par maksājumu veikšanu galīgajiem atbalsta saņēmējiem;

▼B

iv) pēc nepieciešamības, definīciju procedūrām par finanšu plūsmu mobilizāciju un apriti to caurskatāmības nodrošināšanai;

v) elementus, kuru mērķis ir nodrošināt pārrobežu programmas publicitāti un informāciju, kā minēts 62. pantā;

▼B

vi) pēc nepieciešamības, aprakstu par procedūrām, par kurām vienojusies Komisija un iesaistītās valstis un kuras attiecas uz datorizētu datu apmaiņu.

2. Turklāt pārrobežu programmās par sadarbību, kas minētas 86. panta 1. punkta a) apakšpunktā, ietver vienu finansēšanas plānu, kura pamatā ir indikatīvas daudzgadu finanšu shēmas, nenorādot sadalījumu pa iesaistītajām valstīm, un kurā ietvertā tabula par katru indikatīvās daudzgadu finanšu shēmas aptverto gadu un katru prioritāro virzienu norāda Kopienas ieguldījuma summu un likmi, un summu, ko finansē valsts partneri.

Pārrobežu programmās par sadarbību, kas minētas 86. panta 1. punkta b) apakšpunktā, ietver finansēšanas plānu, kura pamatā ir indikatīvas daudzgadu finanšu shēmas, un kurā ietvertā tabula katrai iesaistītajai valstij par katru indikatīvās daudzgadu finanšu shēmas aptverto gadu un katru prioritāro virzienu norāda Kopienas ieguldījuma summu un likmi, un, ja iespējams, summu, ko finansē valsts partneri.

2. iedaļa

**Darbības**

*95. pants*

**Darbību izvēle**

1. Pārrobežu programmas finansē kopīgas darbības, ko kopīgi izvēlējušās iesaistītās valstis, izmantojot vienu aicinājumu izteikt priekšlikumus, kas aptver visu atbilstīgo apgabalu.

▼M1

Iesaistītās valstis var arī identificēt kopīgas darbības, kas ir ārpus aicinājuma izteikt priekšlikumus. Šādā gadījumā kopīgo darbību īpaši norāda pārrobežu programmā vai, ja tā ir saskaņota attiecībā pret pārrobežu programmas prioritātēm vai pasākumiem, to identificē ikvienā laikā pēc programmas pieņemšanas lēmumā, ko pieņem 110. vai 142. pantā minētā apvienotā uzraudzības komiteja.

▼B

2. Pārrobežu programmām izvēlētajās darbībās ietver tos galīgos atbalsta saņēmējus no vismaz divām iesaistītajām valstīm, kuri sadarbojas vismaz vienā veidā katrā darbībā: kopīga attīstība, kopīga īstenošana, kopīga kadru veidošana vai kopīgs finansējums.

▼M1

3. Attiecībā uz pārrobežu programmām par sadarbību, kas minētas 86. panta 1. punkta a) apakšpunktā, izvēlētajās darbībās ietver galīgos atbalsta saņēmējus no vismaz vienas iesaistītās dalībvalsts un vismaz vienas iesaistītās saņēmējvalsts.

▼B

4. Izvēlētās darbības, kas atbilst minētajiem nosacījumiem, var īstenot vienā valstī, ja tās dod nepārprotamu pārrobežu labumu.

5. Katra programma nosaka atbilstības noteikumus darbību izvēlei, kas neļauj pārklāties dažādām pārrobežu programmām neatkarīgi no tā, vai tās īsteno saskaņā ar IPA vai citiem Kopienas instrumentiem.

▼**M1**

*96. pants*

**Galvenā atbalsta saņēmēja un citu atbalsta galīgo saņēmēju pienākumi**

1. Attiecībā uz tām pārrobežu programmām par sadarbību, kas minētas 86. panta 1. punkta a) apakšpunktā, darbības galīgais atbalsta saņēmējs ieceļ galveno atbalsta saņēmēju no atbalsta saņēmēju vidus pirms darbības priekšlikuma iesniegšanas. Galveno atbalsta saņēmēju nosaka vienā no iesaistītajām valstīm un tas uzņemas:

a) noteikt kārtību attiecībām ar galīgajiem atbalsta saņēmējiem, kas piedalās darbībā, nolīgumā, kas *inter alia* paredz noteikumus darbībai piešķirto līdzekļu drošas finanšu pārvaldības garantēšanai, tostarp kārtību nepamatoti samaksātu summu atgūšanai;

b) nodrošināt visas darbības īstenošanu;

c) būt atbildīgam par Kopienas ieguldījuma nodošanu galīgajiem atbalsta saņēmējiem, kuri piedalās darbībā;

d) nodrošināt, ka galīgo atbalsta saņēmēju, kas piedalās darbībā, uzrādītie izdevumi samaksāti darbības īstenošanas nolūkā un atbilst darbībām, par kurām vienojušies galīgie saņēmēji, kas piedalās darbībā;

e) pārbauda, vai izdevumus, ko uzrāda galīgie atbalsta saņēmēji, kuri piedalās darbībā, atzinuši 108. pantā minētie kontrolieri.

2. Attiecībā uz pārrobežu programmām par sadarbību, kas minētas 86. panta 1. punkta a) apakšpunktā un ko īsteno saskaņā ar 99. pantā minēto pārejas kārtību:

a) darbības galīgie atbalsta saņēmēji iesaistītajā dalībvalstī ieceļ galveno atbalsta saņēmēju no sava vidus pirms darbības priekšlikuma iesniegšanas. Galveno atbalsta saņēmēju nosaka vienā no iesaistītajām dalībvalstīm, un tas apņemas veikt 1. punkta a)–e) apakšpunktā minētos pienākumus attiecībā uz dalībvalstī veikto darbību daļu;

b) darbības galīgie atbalsta saņēmēji katrā iesaistītajā saņēmējvalstī ieceļ galveno atbalsta saņēmēju no sava vidus pirms darbības priekšlikuma iesniegšanas. Galvenos atbalsta saņēmējus nosaka attiecīgajā iesaistītajā saņēmējvalstī, un tie apņemas veikt 1. punkta a)–d) apakšpunktā minētos pienākumus attiecībā uz attiecīgajā dalībvalstī veikto darbību daļu.

Iesaistīto dalībvalstu un saņēmējvalstu galvenie atbalsta saņēmēji nodrošina ciešu sadarbību darbības īstenošanā.

3. Attiecībā uz tām pārrobežu programmām par sadarbību, kas minētas 86. panta 1. punkta b) apakšpunktā, katras iesaistītās saņēmējvalsts darbības galīgie atbalsta saņēmēji ieceļ galveno atbalsta saņēmēju no sava vidus pirms darbības priekšlikuma iesniegšanas. Galvenos atbalsta saņēmēji nosaka attiecīgajā iesaistītajā saņēmējvalstī, un tie apņemas veikt 1. punkta a)–d) apakšpunktā minētos pienākumus attiecībā uz attiecīgajā valstī veikto darbību daļu;

Iesaistīto saņēmējvalstu galvenie atbalsta saņēmēji nodrošina ciešu sadarbību darbības īstenošanā.

▼M1

4. Katrs galīgais atbalsta saņēmējs, kas piedalās darbībā, atbild par pārkāpumiem savos deklarētajos izdevumos.

▼B

*97. pants*

**Speciāli nosacījumi par darbību norises vietu**

1. Atbilstoši pamatotos gadījumos Kopienas finansējums var segt izdevumus, kas radušies, īstenojot darbības vai to daļas, nepārsniedzot 20 % no Kopienas ieguldījuma summas pārrobežu programmā NUTS 3. līmeņa reģionā vai, ja nav NUTS iedalījuma, tad līdzvērtīgos apgabalos, kas piekļaujas apgabaliem, kuri ir atbilstīgi saskaņā ar programmu. Izņēmuma gadījumos saskaņā ar vienošanos starp Komisiju un iesaistītajām valstīm šo elastīgumu var paplašināt, iekļaujot NUTS 2. līmeņa reģionus vai, ja nav NUTS iedalījuma, tad līdzvērtīgus apgabalus, kuros atrodas atbilstīgie apgabali.

▼M1

Projekta līmenī īpašos gadījumos izdevumi, kas rodas ārpus pirmajā daļā definētā programmas apgabala, var būt atbilstīgi, ja projekta mērķus var sasniegt ar šiem izdevumiem.

▼B

2. Katras programmas iesaistītās valstis nodrošina šādu izdevumu tiesiskumu un regularitāti.

Darbības, kuras izvēlētas ārpus 1. punktā minētajiem atbilstīgajiem apgabaliem, apstiprina:

a) vadošā iestāde, kura minēta 102. pantā, attiecībā uz programmām vai to daļām, ko īsteno saskaņā ar dalītu pārvaldību ar dalībvalstīm;

b) funkcionālās struktūras, kuras minētas 28. pantā, attiecībā uz programmām vai to daļām, ko īsteno saņēmējvalstīs saskaņā ar decentralizētu pārvaldību;

c) Komisija attiecībā uz programmām vai to daļām, ko īsteno saņēmējvalstīs saskaņā ar centralizēto pārvaldību.

*III NODAĻA*

***Īstenošana***

1. iedaļa

**Vispārīgie noteikumi**

*98. pants*

**Īstenošanas kārtība**

1. Attiecībā uz 86. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto pārrobežu sadarbību programmas principā īsteno, izmantojot dalītu pārvaldību ar dalībvalstīm, ko veic 102. pantā minētās iestādes, kas atbild par pārrobežu programmas īstenošanu iesaistītajās dalībvalstīs un saņēmējvalstīs.

Lai to panāktu, dalībvalstis un saņēmējvalstis, kas piedalās pārrobežu programmā, īsteno visu programmu visā atbilstīgajā teritorijā saskaņā ar šīs nodaļas 2. iedaļas noteikumiem.

▼B

Pirms pārrobežu programma tiek pieņemta saskaņā ar 91. panta 6. punktu, Komisija var pieprasīt, lai iesaistītās valstis sniedz visu tai nepieciešamo informāciju, lai pārliecinātos par 102. pantā minēto iestāžu spēju ievērot šīs nodaļas 2. iedaļā minētos pienākumus.

Ja dalībvalstis un saņēmējvalstis, kas piedalās pārrobežu programmā, vēl nav gatavas īstenot visu programmu saskaņā ar šo kārtību, piemēro 99. pantā minēto pārejas kārtību.

2. Attiecībā uz 86. panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto pārrobežu sadarbību programmas īsteno, izmantojot centralizēto vai decentralizēto pārvaldību saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 53. pantu, kad attiecīgi Komisija vai katras iesaistītās valsts kredītrīkotājs un funkcionālā struktūra atbild par programmas īstenošanu attiecīgajā valstī.

Šajā kontekstā pārrobežu programmas īsteno saskaņā ar šīs nodaļas 3. iedaļas noteikumiem.

Attiecībā uz 86. panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto pārrobežu sadarbību visu saņēmējvalstu mērķis ir decentralizēta pārvaldība.

*99. pants*

**Pārejas kārtība**

1. Attiecībā uz 86. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto pārrobežu sadarbību, ja iesaistītās valstis vēl nav gatavas īstenot visu pārrobežu programmu, izmantojot dalītu pārvaldību ar dalībvalstīm saskaņā ar šīs nodaļas 2. iedaļas noteikumiem, programmu īsteno saskaņā ar šajā pantā noteikto pārejas kārtību.

2. Finansēšanas plānā, kas ietverts 94. panta 2. punkta 1. apakšpunktā minētajā pārrobežu programmā, ietver:

a) tabulu, kas aptver visas iesaistītās dalībvalstis,

b) tabulu par katru iesaistīto saņēmējvalsti.

3. To pārrobežu programmas daļu, kas attiecas uz iesaistītajām dalībvalstīm, īsteno saskaņā ar šīs nodaļas 2. iedaļas noteikumiem.

To pārrobežu programmas daļu, kas attiecas uz iesaistītajām saņēmējvalstīm, īsteno saskaņā ar šīs nodaļas 3. iedaļas, izņemot 142. panta, noteikumiem. Piemēro 110. panta noteikumus par apvienoto uzraudzības komiteju.

4. Īstenošanas noteikumi, kas ietverti 94. panta 1. punkta h) apakšpunktā minētajā pārrobežu programmā, nodala kārtību, ko piemēro iesaistītajām dalībvalstīm, un kārtību, ko piemēro iesaistītajām saņēmējvalstīm.

5. Pēc tam, kad izvēlētas kopīgas darbības saskaņā ar 95. panta noteikumiem, vadošā iestāde izsniedz mērķfinansējumu iesaistītās dalībvalsts galvenajam atbalsta saņēmējam.

Decentralizētas pārvaldības gadījumā funkcionālās struktūras iesaistītajās saņēmējvalstīs izsniedz mērķfinansējumus attiecīgo valstu galvenajiem atbalsta saņēmējiem.

▼B

Centralizētas pārvaldības gadījumā Komisija izsniedz mērķfinansējumu katras iesaistītās saņēmējvalsts galvenajam atbalsta saņēmējam.

*100. pants*

**Pārejas kārtības izbeigšana**

1. Kad iesaistītās valstis ir gatavas pāriet uz īstenošanu, izmantojot dalīto pārvaldību saskaņā ar 98. panta 1. punktu, tā iesniedz Komisijai pārskatītu pārrobežu programmu, kurā ietverts viens finansēšanas plāns, kura pamatā ir indikatīvas daudzgadu finanšu shēmas turpmākajiem trim gadiem, līdz ar pārskatītu aprakstu par vadības un kontroles sistēmām, kam pievieno pārskatītu ziņojumu un atzinumu saskaņā ar 117. pantu.

Komisija atkārtoti pārbauda pārrobežu programmu un novērtē saskaņā ar 117. pantu iesniegtos dokumentus. Tā pieņem lēmumu, vai pieņemt jaunu lēmumu par grozījumiem, lai programmu var īstenot saskaņā ar 98. panta 1. punktā minēto kārtību.

2. Budžeta saistības programmas daļai, kas attiecas uz iesaistītajām saņēmējvalstīm un kas radušās pārejas kārtības laikā, turpina īstenot saskaņā ar 99. panta noteikumiem.

2. iedaļa

**Pārrobežu programmas starp saņēmējvalstīm un dalībvalstīm**

1. apakšiedaļa

**Vadības un kontroles sistēmas**

*101. pants*

**Vispārīgie principi**

Iesaistīto valstu izveidoto pārrobežu programmu vadības un kontroles sistēmas nodrošina:

a) pārvaldībā un kontrolē iesaistīto struktūru funkciju definēšanu un katras struktūras funkciju sadali;

b) atbilstību funkciju nodalīšanas principam gan starp šādām struktūrām, gan to iekšienē;

c) procedūras to izdevumu pareizības un regularitātes nodrošināšanai, kas deklarēti saskaņā ar pārrobežu programmu;

d) uzticamas grāmatvedības, uzraudzības un finanšu ziņošanas datorsistēmas;

e) ziņošanas un uzraudzības sistēmu, kurā atbildīgā struktūra uztic citai struktūrai veikt uzdevumus;

f) kārtību sistēmu funkciju revīzijai;

g) sistēmas un procedūras atbilstīgas revīzijas liecības nodrošināšanai;

h) ziņošanas un uzraudzības procedūras attiecībā uz pārkāpumiem un nepamatoti samaksātu summu atgūšanu.

▼B

*102. pants*

**Iestāžu nozīmēšana**

1. Valstis, kas piedalās pārrobežu programmā, nozīmē vienu vadošo iestādi, vienu sertifikācijas iestādi un vienu revīzijas iestādi, kuras visas atrodas vienā dalībvalstī, kas piedalās pārrobežu programmā. Sertifikācijas iestāde saņem Komisijas veiktos maksājumus un parasti veic maksājumus galvenajam atbalsta saņēmējam saskaņā ar 104. panta noteikumiem.

Vadošā iestāde, apspriedusies ar valstīm, kas piedalās programmā, izveido kopīgu tehnisko sekretariātu. Kopīgais tehniskais sekretariāts palīdz vadošajai iestādei un 110. pantā minētajai apvienotajai uzraudzības komitejai un, ja nepieciešams, revīzijas iestādei un sertifikācijas iestādei veikt to atbilstošos pienākumus.

Kopīgajam tehniskajam sekretariātam var būt citās iesaistītajās valstīs izveidotas palīgstruktūras.

2. Pārrobežu programmas revīzijas iestādei palīdz revidentu grupa, kurā ir pārstāvji no katras valsts, kas piedalās pārrobežu programmā un kas veic 105. pantā noteiktos pienākumus. Revidentu grupu izveido vēlākais trīs mēnešus pēc tam, kad tiek pieņemts lēmums par pārrobežu programmas apstiprināšanu. Tā sagatavo savus iekšējās kārtības noteikumus. Tās sanāksmes vada pārrobežu programmas revīzijas iestāde.

Iesaistītās valstis var vienprātīgi pieņemt lēmumu par to, ka revīzijas iestāde tiek pilnvarota tieši veikt 105. pantā noteiktos pienākumus visā programmas aptvertajā teritorijā un nav nepieciešama 1. apakšpunktā definētā revidentu grupa.

Revidenti ir neatkarīgi no 108. pantā minētās kontroles sistēmas.

3. Katra valsts, kas piedalās pārrobežu programmā, ieceļ pārstāvjus 110. pantā minētajā apvienotajā uzraudzības komitejā.

4. Ja vienu vai vairākus vadošās iestādes vai sertifikācijas iestādes uzdevumu veic starpniekiestāde, attiecīgo kārtību oficiāli reģistrē rakstiski.

Šīs regulas noteikumus par vadošo iestādi, revīzijas iestādi un sertifikācijas iestādi piemēro attiecībā uz minēto starpniekiestādi.

*103. pants*

**Vadošās iestādes funkcijas**

1. Vadošā iestāde atbild par pārrobežu programmas pārvaldību un īstenošanu saskaņā ar drošas finanšu pārvaldības principu, kas īpaši nozīmē:

a) nodrošināt, ka darbības finansēšanai tiek izvēlētas saskaņā ar kritērijiem, kurus piemēro pārrobežu programmai, un tie atbilst piemērojamiem Kopienas un valsts noteikumiem attiecībā uz visu īstenošanas periodu;

b) nodrošināt datorsistēmu grāmatvedības ierakstu reģistrēšanai un uzglabāšanai par katru darbību saskaņā ar pārrobežu programmu un īstenošanai nepieciešamo finanšu pārvaldības, uzraudzības, pārbaudes, revīzijas un novērtējuma datu apkopošanu;

▼M1

c) pārbaudīt izdevumu regularitāti. Tādēļ Komisijas Regulas (EK) Nr. 1828/2006 13. panta attiecīgos noteikumus piemēro *mutatis mutandis*. Vadošā iestāde pārliecinās, vai katra galīgā atbalsta saņēmēja, kas piedalās darbībā, izdevumus apliecina 108. pantā minētais kontrolieris.

▼B

d) nodrošināt, ka darbības tiek īstenotas saskaņā ar 121. pantā minētajiem noteikumiem par valsts iepirkumu;

e) nodrošināt, ka galīgie atbalsta saņēmēji un citas darbības īstenošanā iesaistītās struktūras uztur atsevišķu grāmatvedības sistēmu vai atbilstīgu grāmatvedības kodeksu visiem darījumiem, kas attiecas uz darbību, neierobežojot valsts grāmatvedības noteikumus;

f) nodrošināt, ka pārrobežu programmu novērtēšana tiek veikta saskaņā ar 109. pantu;

g) izveidot procedūras, lai nodrošinātu, ka visi dokumenti par izdevumiem un revīziju, kas nepieciešami atbilstīgas revīzijas liecības nodrošināšanai, tiek turēti saskaņā ar 134. panta prasībām;

h) nodrošināt, ka sertifikācijas iestāde saņem visu nepieciešamo informāciju par procedūrām un pārbaudēm, kas veiktas par izdevumiem sertifikācijas nolūkā;

i) vadīt apvienotās uzraudzības komitejas darbu un nodrošināt to ar dokumentiem, kas nepieciešami pārrobežu programmu kvalitatīvai īstenošanai, un to uzraudzīt, ņemot vērā tās īpašos mērķus;

j) sagatavot un pēc apvienotās uzraudzības komitejas apstiprināšanas iesniegt Komisijai gada un galīgos īstenošanas ziņojumus, kas minēti 112. pantā;

k) nodrošināt atbilstību 62. pantā noteiktajām prasībām par informāciju un publicitāti.

2. Vadošā iestāde nosaka īstenošanas kārtību katrai darbībai, ja iespējams, vienojoties ar galveno atbalsta saņēmēju.

*104. pants*

**Sertifikācijas iestādes funkcijas**

Īpaši pārrobežu programmas sertifikācijas iestāde ir atbildīga, lai:

a) Komisijai tiktu sagatavoti un iesniegti sertificēti paziņojumi par izdevumiem un maksājuma pieteikumi;

b) apliecinātu, ka:

i) paziņojums par izdevumiem ir precīzs, to pamato drošas grāmatvedības sistēmas un pārbaudāmi pamatojuma dokumenti;

ii) deklarētie izdevumi atbilst piemērojamiem Kopienas un valsts noteikumiem un tie radušies saistībā ar darbībām, kas izvēlētas finansēšanai saskaņā ar kritērijiem, ko piemēro programmai, un atbilstošiem Kopienas un valsts noteikumiem;

c) sertifikācijas nolūkā tiktu nodrošināts, ka tā saņem atbilstošu informāciju no vadošās iestādes par procedūrām un pārbaudēm, kas veiktas saistībā ar pārskatā par izdevumiem iekļautajiem izdevumiem;

▼B

d) sertifikācijas nolūkā tiktu ņemti vērā to revīziju rezultāti, kuras veikusi revīzijas iestāde vai par kuru veikšanu tās atbild;

e) tiktu veikti datorizēti grāmatvedības ieraksti attiecībā uz izdevumiem, kurus deklarē Komisijai. Vadošajām iestādēm un revīzijas iestādēm ir piekļuve šai informācijai. Pēc Komisijas rakstiska lūguma sertifikācijas iestāde sniedz šo informāciju Komisijai desmit darbadienu laikā pēc lūguma saņemšanas vai citā periodā, par kādu tās vienojušās, lai veiktu dokumentu pārbaudi un pārbaudi uz vietas;

f) tiek turēti rēķini par atgūstamām summām un izmantotām summām pēc tam, kad pilnībā vai daļēji anulēts ieguldījums kādai darbībai. Atgūtās summas atmaksā Eiropas Savienības vispārējā budžetā pirms pārrobežu programmas slēgšanas, atskaitot tās no nākamā pārskata par izdevumiem;

▼M1

g) Komisijai katru gadu līdz 31. martam tiek nosūtīts pārskats, kurā identificē šādu informāciju par katru pārrobežu programmas prioritāro virzienu:

i) summas, kas izņemtas no pārskata par izdevumiem, kas iesniegts iepriekšējā gadā pēc tam, kad pilnībā vai daļēji anulēts ieguldījums kādai darbībai;

ii) atgūtās summas, kas atskaitītas no šādiem pārskatiem par izdevumiem, kas iesniegti iepriekšējā gadā;

iii) pārskatu par summām, kas atgūstamas iepriekšējā gada 31. decembrī un kas iedalītas pēc gada, kurā izdots rīkojums par līdzekļu atgūšanu;

iv) summu sarakts, par kurām iepriekšējā gadā konstatēts, ka tās nevar atgūt, vai kuras nav paredzēts atgūt, kas klasificētas pēc gada, kurā izdoti rīkojumi par līdzekļu atgūšanu.

Šā punkta i), ii) un iii) apakšpunkta nolūkā apkopotās summas saistībā ar neatbilstībām, par kurām Komisijai paziņots saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1828/2006 28. pantu, norāda katram prioritārajam virzienam, ievērojot šīs regulas 138. panta 2. punktu.

Šā punkta iv) apakšpunkta nolūkā jebkuras summas saistībā ar neatbilstībām, par kurām Komisijai paziņots saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1828/2006 28. pantu, apzīmē ar šīs neatbilstības atsauces numuru vai izmanto jebkādu citu piemērotu identifikācijas metodi, ievērojot šīs regulas 138. panta 2. punktu.

Attiecībā uz katru iv) apakšpunktā minēto summu sertifikācijas iestāde norāda, vai tā prasa, lai Kopienas daļu segtu no Eiropas Savienības vispārējā budžeta.

Ja viena gada laikā kopš deklarācijas iesniegšanas Komisija neprasa sniegt informāciju šīs regulas 114. panta 2. punkta nolūkā, rakstiski neinformē iesaistītās valstis par tās nodomu sākt izmeklēšanu saistībā ar šo summu vai nepieprasa iesaistītajām valstīm turpināt atgūšanas procedūru, tad Kopienas daļu sedz no Eiropas Savienības vispārējā budžeta līdzekļiem.

Viena gada termiņu nepiemēro aizdomu par krāpšanu gadījumā un konstatētas krāpšanas gadījumos.

▼B

*105. pants*

**Revīzijas iestādes funkcijas**

1. Pārrobežu programmas revīzijas iestāde ir funkcionāli neatkarīga no vadošās iestādes un sertifikācijas iestādes un īpaši atbild par to, lai:

a) tiktu nodrošināta revīzijas veikšana, lai nodrošinātu pārrobežu programmas vadības un kontroles sistēmas efektīvu funkcionēšanu;

b) tiktu nodrošināts, ka darbību revīzija tiek veikta, pamatojoties uz atbilstīgu paraugu, lai varētu pārbaudīt deklarētos izdevumus;

c) katru gadu līdz 31. decembrim, sākot no gada, kurā pieņemta pārrobežu programma, līdz ceturtajam gadam pēc pēdējām budžeta saistībām:

i) Komisijai tiktu iesniegts gada kontroles ziņojums, kurā izklāstīti tajās revīzijās konstatētie fakti, kas veiktas iepriekšējo divpadsmit mēnešu periodā, kurš beidzas attiecīgā gada 30. jūnijā, un ziņojums par trūkumiem, kas konstatēti programmas vadības un kontroles sistēmā. Pirmo ziņojumu iesniedz līdz tā gada 31. decembrim, pirms kura programma pieņemta, un tas aptver periodu, kas sākas programmas pieņemšanas gada 1. janvārī un beidzas tā gada 30. jūnijā, pirms kura programma pieņemta. Informācija par revīzijām, kas veiktas pēc 1. jūlija ceturtajā gadā, pēc kura veiktas pēdējās budžeta saistības, ietver galīgajā kontroles ziņojumā, kurā pamatota šā punkta d) apakšpunktā minētā deklarācija par slēgšanu. Šo ziņojumu pamato sistēmu revīzija un darbību revīzija, ko veic saskaņā ar šā punkta a) un b) apakšpunktu;

ii) pamatojoties uz tās atbildībā veiktu kontroli un revīziju, tiktu izdots atzinums par to, vai vadības un kontroles sistēma darbojas efektīvi, lai tādējādi nodrošinātu pietiekamu pamatojumu tam, ka Komisijai iesniegtie pārskati par izdevumiem ir pareizi un pamatā esošie darījumi ir juridiski un regulāri.

Ja kopēju sistēmu piemēro vairākām IPA pārrobežu programmām, tad i) apakšpunktā minēto informāciju var sagrupēt vienā ziņojumā, un atzinums un deklarācija, ko izsniedz saskaņā ar ii) apakšpunktu, var aptvert visas attiecīgās pārrobežu programmas;

d) vēlākais līdz ►**M1** 31. martam ◄ piektajā gadā, pirms kura veiktas pēdējās budžeta saistības, Komisijai tiktu iesniegta deklarācija par slēgšanu, kurā novērtēts noslēguma maksājuma pieteikuma derīgums un galīgajā paziņojumā par izdevumiem ietverto pamatā esošo darījumu tiesiskums un regularitāte, un to pamato galīgais kontroles ziņojums. Minēto deklarāciju par slēgšanu pamato revīzijas darbs, kuru veikusi revīzijas iestāde vai par kura veikšanu tā atbild.

2. Revīzijas iestāde nodrošina, ka revīzijas darbā ņem vērā starptautiski atzītus revīzijas standartus.

3. Ja 1. punkta a) un b) apakšpunktā minēto revīziju un kontroli veic struktūra, kas nav revīzijas iestāde, revīzijas iestāde nodrošina, ka šādai struktūrai ir nepieciešamā funkcionālā neatkarība.

▼B

4. Ja trūkumu vadības vai kontroles sistēmās vai konstatētā neregulāro izdevumu līmeņa dēļ nevar sniegt atzinumu bez iebildēm attiecībā uz 1. punkta c) apakšpunktā minēto gada atzinumu vai 1. punkta d) apakšpunktā minēto deklarāciju par slēgšanu, revīzijas iestāde norāda iemeslus un novērtē šādas problēmas apmēru un finanšu ietekmi.

*106. pants*

**Revīzijas liecības**

Attiecībā uz 105. panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto revīziju revīzijas liecību uzskata par atbilstīgu, ja attiecīgajai pārrobežu programmai tā atbilst šādiem kritērijiem:

a) tā ļauj Komisijai apstiprinātās apkopotās summas saskaņot ar sīki izstrādātiem grāmatvedības ierakstiem un pamatdokumentiem, kas ir sertifikācijas iestādes, vadošās iestādes, starpniekiestādes un galvenā atbalsta saņēmēja rīcībā un attiecas uz darbību, kuru līdzfinansē saskaņā ar pārrobežu programmu;

b) tā ļauj pārbaudīt valsts ieguldījuma samaksu galvenajam atbalsta saņēmējam un katram galīgajam atbalsta saņēmējam;

c) tā ļauj pārbaudīt, kā piemēroti izvēles kritēriji, kurus noteikusi apvienotā uzraudzības komiteja pārrobežu programmai;

d) par katru darbību tajā ir tehniskās specifikācijas un finansēšanas plāns, dokumenti par mērķfinansējuma apstiprinājumu, dokumenti, kas attiecas uz iepirkuma procedūrām, progresa ziņojumiem un ziņojumiem par veiktajām pārbaudēm un revīzijām.

*107. pants*

**Darbību revīzija**

1. Revīziju, kas minēta 105. panta 1. punkta b) apakšpunktā, veic ik pēc divpadsmit mēnešiem, sākot no tā gada 1. jūlija, kas seko pēc pārrobežu programmas pieņemšanas, pamatojoties uz darbību paraugu, ko, vienojoties ar Komisiju, izvēlas ar revīzijas iestādes izveidotu vai apstiprinātu metodi.

Revīzijas veic uz vietas, pamatojoties uz galīgā atbalsta saņēmēja rīcībā esošajiem dokumentiem un ierakstiem.

Iesaistītās valstis nodrošina šādu revīziju atbilstošu sadali visā īstenošanas periodā.

2. Revīzijās pārbauda, vai tiek ievēroti šādi nosacījumi:

a) darbība atbilst izvēles kritērijiem attiecībā uz pārrobežu programmu, to īsteno saskaņā ar apstiprinājuma lēmumu, un tā atbilst ikvienam piemērojamam nosacījumam attiecībā uz funkcionalitāti un izmantošanu vai sasniedzamajiem mērķiem;

b) deklarētie izdevumi atbilst grāmatvedības ierakstiem un pamatdokumentiem, ko tur galīgais atbalsta saņēmējs;

c) galīgā atbalsta saņēmēja deklarētie izdevumi atbilst Kopienas un valsts noteikumiem;

d) valsts ieguldījums samaksāts galīgajam atbalsta saņēmējam saskaņā ar 40. panta 9. pantu.

▼B

3. Ja konstatētās problēmas izrādās sistemātiskas un tādēļ rada risku citām darbībām saskaņā ar pārrobežu programmu, revīzijas iestāde nodrošina, ka tiek veikta tālāka pārbaude, tostarp papildrevīzija, ja nepieciešams, lai noteiktu šādu problēmu apmēru. Attiecīgās iestādes veic nepieciešamos preventīvos un koriģējošos pasākumus.

4. Vismaz 5 % no kopējiem izdevumiem, ko galvenais atbalsta saņēmējs deklarējis un apstiprinājis Komisijai galīgajā paziņojumā par izdevumiem, revīziju veic saskaņā ar 2. punktu pirms pārrobežu programmas slēgšanas.

*108. pants*

**Kontroles sistēma**

1. Lai apstiprinātu izdevumus, katra iesaistītā valsts izveido kontroles sistēmu, kas ļauj pārbaudīt līdzfinansēto produktu un pakalpojumu nodrošināšanu, tās teritorijā īstenotajām darbībām vai to daļām deklarēto izdevumu drošumu un šādu izdevumu un saistīto darbību vai šādu darbību daļu atbilstību Kopienas un, ja nepieciešams, valsts noteikumiem.

Šim nolūkam katra iesaistītā valsts ieceļ kontrolierus, kas atbild par to, lai katrs galīgais atbalsta saņēmējs, kurš piedalās darbībā, būtu deklarējis izdevumus, kas ir tiesiski un regulāri. Iesaistītās valstis var pieņemt lēmumu iecelt vienu kontrolieri visam programmas apgabalam.

Ja pārbaudi par līdzfinansēto produktu un pakalpojumu nodrošināšanu var veikt tikai attiecībā uz visu darbību, pārbaudi veic tās iesaistītās valsts kontrolieris, kurā atrodas galvenais atbalsta saņēmējs, vai vadošā iestāde.

▼M1

2. Katra iesaistītā valsts nodrošina, ka kontrolieris var apstiprināt izdevumus triju mēnešu laikā pēc tam, kad galīgais atbalsta saņēmējs tos iesniedzis kontrolieriem.

▼B

2. apakšiedaļa

**Novērtēšana un uzraudzība**

*109. pants*

**Novērtēšana**

1. Novērtēšanas mērķis ir uzlabot par Kopienas līdzekļiem sniegtās palīdzības kvalitāti, efektivitāti un saskaņotību un pārrobežu programmu stratēģiju un īstenošanu, tajā pašā laikā ņemot vērā ilgtspējīgas attīstības mērķi un attiecīgos Kopienas likumdošanas aktus, kas saistīti ar ietekmi uz vidi un stratēģisko vides novērtējumu.

2. Iesaistītās valstis kopīgi veic *ex ante* novērtējumu, kas aptver katru pārrobežu programmu.

▼B

*Ex ante* novērtējuma mērķis ir optimizēt budžeta resursu sadalījumu saskaņā ar pārrobežu programmām un uzlabot programmu plānošanas kvalitāti. Novērtējumā tiek identificētas un novērtētas atšķirības, trūkumi un attīstības potenciāls, sasniedzamais mērķis, sagaidāmie rezultāti, kvantitatīvi izteiktie mērķi, saskaņotība ar attiecīgajiem indikatīvajiem daudzgadu plānošanas dokumentiem, Kopienas pievienotā vērtība, pieredze, kas gūta no programmu plānošanas iepriekš, un īstenošanas, uzraudzības, novērtēšanas un finanšu pārvaldības procedūru kvalitāte.

*Ex ante* novērtējumu pievieno pārrobežu programmai.

3. Programmu plānošanas periodā iesaistītās valstis veic novērtēšanu saistībā ar pārrobežu programmu uzraudzību, jo īpaši, ja uzraudzība atklāj ievērojamas novirzes no sākotnēji noteiktajiem mērķiem vai ir izteikti priekšlikumi pārskatīt pārrobežu programmu. Rezultātus nosūta pārrobežu programmas apvienotajai uzraudzības komitejai un Komisijai.

Ja rezultāti sekmē atlikušās programmas daļas pārskatīšanu atbilstoši 93. pantā minētajam, tos apspriež IPA komitejā pārskatītās pārrobežu programmas iesniegšanas laikā.

4. Novērtējumus veic iekšēji vai ārēji eksperti vai struktūras, kas ir funkcionāli neatkarīgi no 102. pantā minētās sertifikācijas un revīzijas iestādes. Rezultātus publicē saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem par pieeju dokumentiem.

5. Novērtēšanu finansē no 94. panta 1. punkta f) apakšpunktā minētā tehniskās palīdzības budžeta.

*110. pants*

**Apvienotā uzraudzības komiteja**

1. Iesaistītās valstis izveido apvienotu uzraudzības komiteju katrai pārrobežu programmai triju mēnešu laikā pēc dienas, kad iesaistītās valstis informētas par pārrobežu programmas apstiprināšanas lēmumu.

Apvienotās uzraudzības komitejas sanāk vismaz divas reizes gadā pēc iesaistītās valsts vai Komisijas iniciatīvas.

Ja pārrobežu programma īstenota atbilstoši 99. pantā minētajai pārejas kārtībai, apvienotā uzraudzības komiteja pilda 59. pantā minētās nozaru uzraudzības komitejas pienākumus attiecībā uz tām saņēmējvalstīm, kurās palīdzību īsteno decentralizēti.

2. Lai varētu veikt savu uzdevumu saskaņā ar šo regulu, katra apvienotā uzraudzības komiteja sagatavo iekšējās kārtības noteikumus atbilstoši iesaistītās valsts institucionālajām, juridiskajām un finanšu pamatnostādnēm un Komisijas izveidotajam apvienotās uzraudzības komitejas mandātam. Komiteja noteikumus pieņem pēc vienošanās ar vadošo iestādi un, ja programmu īsteno saskaņā ar 99. pantā noteikto pārejas kārtību, tad – pēc vienošanās ar iesaistītās saņēmējvalsts(-u) valsts IPA koordinatoru(-iem).

▼B

3. Apvienoto uzraudzības komiteju vada vienas iesaistītās valsts vai vadošās iestādes pārstāvis.

Lemjot par sastāvu saskaņā ar 102. panta 3. punktu, iesaistītās valstis attiecīgi ņem vērā 87. panta noteikumus.

4. Komisija piedalās apvienotās uzraudzības komitejas darbā kā konsultants. Eiropas Investīciju bankas un Eiropas Investīciju fonda pārstāvji var piedalīties kā konsultanti attiecībā uz tām pārrobežu programmām, kurās Eiropas Investīciju banka vai Eiropas Investīciju fonds veic ieguldījumu.

5. Apvienotā uzraudzības komiteja pārliecinās, vai pārrobežu programma tiek īstenota efektīvi, kvalitatīvi un saskaņā ar šādiem noteikumiem:

a) tā apsver un apstiprina kritērijus to darbību izvēlei, kuras finansē pārrobežu programma, un apstiprina ikvienu šo kritēriju pārskatīšanu saskaņā ar programmas vajadzībām;

b) tā periodiski pārskata progresu, kas panākts pārrobežu programmas īpašo mērķu sasniegšanai, pamatojoties uz vadošās iestādes iesniegtajiem dokumentiem un, ja programmas īsteno saskaņā ar 99. pantā minēto pārejas kārtību, tad iesaistītās saņēmējvalsts funkcionālo struktūru iesniegtajiem dokumentiem;

c) tā pārbauda īstenošanas rezultātus, īpaši attiecībā uz katram prioritārajam virzienam noteikto mērķu sasniegšanu un 57. panta 4. punktā un 109. pantā noteikto novērtēšanu;

d) tā apsver un apstiprina 112. pantā minētos gada un galīgos ziņojumus par īstenošanu un, ja programmu īsteno saskaņā ar 99. pantā minēto pārejas kārtību, tā pārbauda 144. pantā minētos ziņojumus;

e) tā informē par 105. panta 1. punkta c) apakšpunktā minēto gada kontroles ziņojumu un, ja nepieciešams, gadījumos, kad programmu īsteno saskaņā ar 99. pantā minēto pārejas kārtību, par 29. panta 2. punkta b) apakšpunkta pirmajā ievilkumā minēto gada revīzijas darbības ziņojumu(-iem) un visiem būtiskajiem komentāriem, ko Komisija var izteikt pēc šo ziņojumu pārbaudes;

f) tā atbild par darbību atlasi, bet šo funkciju var deleģēt rīcības komitejai, kas ziņo apvienotajai uzraudzības komitejai;

g) tā var izteikt priekšlikumus pārskatīt vai pārbaudīt pārrobežu programmu, kas varētu nesasniegt 86. panta 2. punktā minētos mērķus, vai lai uzlabotu tās pārvaldību, tostarp finanšu pārvaldību;

h) tā apsver un apstiprina ikvienu priekšlikumu par grozījumiem pārrobežu programmas saturā.

*111. pants*

**Uzraudzības kārtība**

1. Vadošā iestāde un apvienotā uzraudzības komiteja nodrošina pārrobežu programmas kvalitatīvu īstenošanu.

▼B

2. Vadošā iestāde un apvienotā uzraudzības komiteja veic uzraudzību, atsaucoties uz finanšu rādītājiem, kā arī 94. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētajiem rādītājiem.

3. Datu apmaiņu starp Komisiju un 102. pantā minētajām iestādēm uzraudzības nolūkā veic elektroniskā veidā.

*112. pants*

**Gada ziņojums un galīgais ziņojums par īstenošanu**

1. Katru gadu vēlākais līdz 30. jūnijam vadošā iestāde iesniedz Komisijai gada ziņojumu par pārrobežu programmas īstenošanu, ko apstiprinājusi apvienotā uzraudzības komiteja. Pirmo gada ziņojumu iesniedz otrajā gadā pēc programmas pieņemšanas.

Vadošā iestāde iesniedz galīgo ziņojumu par pārrobežu programmas īstenošanu vēlākais līdz ►M1 piektā gada 31. martam ◄ pēc pēdējām budžeta saistībām.

2. Ziņojumos, kas minēti 1. punktā, ietver šādu informāciju:

a) par pārrobežu programmas un prioritāšu īstenošanas progresu attiecībā uz to īpašajiem un pārbaudāmajiem mērķiem, kas izteikti kvantitatīvi, ja vien un ikreiz, kad tos iespējams izteikt kvantitatīvi, izmantojot 94. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētos rādītājus prioritāro virzienu līmenī;

b) par pārrobežu programmas finansiālo īstenošanu, par katru prioritāro virzienu norādot šādu sīku informāciju:

▼M1

i) par izdevumiem, ko veicis galīgais atbalsta saņēmējs un kas ietverti maksājumu pieteikumā, kurš nosūtīts vadošajai iestādei, un attiecīgo valsts ieguldījumu;

▼B

ii) par kopējiem maksājumiem, kas saņemti no Komisijas, un kvantitatīvi izteiktiem finanšu rādītājiem, kas minēti 111. panta 2. punktā;

iii) par izdevumiem, ko veikusi struktūra, kura atbild par maksājumu veikšanu atbalsta saņēmējiem.

c) par pasākumiem, ko veikusi vadošā iestāde vai apvienotā uzraudzības komiteja, lai nodrošinātu kvalitatīvu un efektīvu īstenošanu, īpaši:

i) par uzraudzības un novērtēšanas pasākumiem, tostarp datu vākšanas kārtību;

ii) apkopojumu par visām būtiskajām problēmām, kas radušās pārrobežu programmas īstenošanas gaitā, un visiem veiktajiem pasākumiem, tostarp, ja nepieciešams, atbildot uz komentāriem, kas izteikti saskaņā ar 113. pantu;

iii) par tehniskās palīdzības izmantošanu;

d) par pasākumiem, kas veikti, lai nodrošinātu informāciju un publiskotu pārrobežu programmu;

e) informāciju par ievērojamām problēmām, kas saistītas ar atbilstību Kopienas noteikumiem un kas radušās pārrobežu programmas īstenošanas gaitā, un par pasākumiem, kas veikti to risināšanai;

▼B

f) par izmantoto palīdzību, kas pēc 138. pantā minēto finanšu korekciju veikšanas bijusi pieejama vadošajai vai citai iestādei pārrobežu programmas īstenošanas periodā;

g) gadījumos, kad programmas tiek īstenotas saskaņā ar 99. pantā minēto pārejas kārtību, par progresu, kas panākts, īstenojot programmu saskaņā ar dalīto pārvaldību visā pārrobežu programmas teritorijā.

Ja nepieciešams, šā punkta a)–g) apakšpunktā minēto informāciju var sniegt apkopotā veidā.

Informāciju, kas minēta c) un f) apakšpunktā, nevajag iekļaut, ja nav bijuši nopietni labojumi pēc iepriekšējā ziņojuma.

3. Komisija informē iesaistītās valstis par savu atzinumu par vadošās iestādes iesniegto gada īstenošanas ziņojumu triju mēnešu laikā pēc tā saņemšanas dienas. Attiecībā uz galīgo ziņojumu par pārrobežu programmu laika ierobežojums ir ne vairāk kā pieci mēneši pēc ziņojuma saņemšanas dienas. Ja Komisija nesniedz atbildi noteiktajā laikā, ziņojumu uzskata par pieņemtu.

*113. pants*

**Programmu gada pārbaude**

1. Katru gadu, kad tiek iesniegts 112. pantā minētais gada ziņojums par īstenošanu, Komisija un vadošā iestāde pārbauda pārrobežu programmas īstenošanas progresu, galvenos rezultātus, kas sasniegti iepriekšējā gada laikā, finansiālo īstenošanu un citus faktorus, lai uzlabotu īstenošanu.

Var pārbaudīt ikvienu aspektu, kas saistīts ar vadības un kontroles sistēmas darbību un ietverts pēdējā gada kontroles ziņojumā, kas minēts 105. panta 1. punkta c) apakšpunkta i) ievilkumā.

2. Pēc 1. punktā minētās pārbaudes veikšanas Komisija var izteikt komentārus iesaistītajām valstīm un vadošai iestādei, kuras par tiem informē apvienoto uzraudzības komiteju. Iesaistītās valstis informē Komisiju par veiktajām darbībām, reaģējot uz šiem komentāriem.

3. apakšiedaļa

**Iesaistīto valstu un Komisijas atbildība**

*114. pants*

**Pārvaldība un kontrole**

1. Iesaistītās valstis atbild par pārrobežu programmu pārvaldību un kontroli, īpaši veicot šādus pasākumus:

a) nodrošinot, ka pārrobežu programmu vadības un kontroles sistēmas tiek izveidotas saskaņā ar 101. un 105. pantu un funkcionē efektīvi;

b) novēršot, konstatējot un labojot pārkāpumus un atgūstot nepamatoti samaksātas summas kopā ar procentiem par novēloto maksājumu, ja iespējams. Tās par to informē Komisiju un ziņo Komisijai par administratīvo un tiesas procedūru gaitu.

▼B

2. Neierobežojot iesaistīto valstu pienākumu konstatēt un labot pārkāpumus un atgūt nepamatoti samaksātās summas, sertifikācijas iestāde nodrošina, ka ikviena summa, kas samaksāta pārkāpuma dēļ, tiek atgūta no galvenā atbalsta saņēmēja. Galīgais atbalsta saņēmējs atmaksā galvenajam atbalsta saņēmējam nepamatoti samaksātās summas saskaņā ar noslēgto vienošanos. Ja galvenais atbalsta saņēmējs nevar nodrošināt atmaksu no galīgā atbalsta saņēmēja, tā iesaistītā valsts, kuras teritorijā atrodas attiecīgais galīgais atbalsta saņēmējs, atmaksā sertifikācijas iestādei summu, kas nepamatoti samaksāta galīgajam atbalsta saņēmējam.

*115. pants*

**Vadības un kontroles sistēmu apraksts**

1. Pirms tiek samaksāts 128. pantā minētais iepriekšēja finansējuma maksājums, dalībvalsts, kuras teritorijā atrodas vadošā iestāde, iesniedz Komisijai to vadības un kontroles sistēmu aprakstu, kuras īpaši aptver organizāciju un procedūras:

a) vadības un sertifikācijas iestādē un starpniekiestādē, kas minētas 102. pantā;

b) revīzijas iestādē un citās struktūrās, kas veic revīziju saskaņā ar savu atbildību, kas minētas 102. pantā.

2. Attiecībā uz vadošo iestādi, sertifikācijas iestādi un katru starpniekiestādi 1. punktā minētā dalībvalsts sniedz Komisijai šādu informāciju:

a) tām uzticēto uzdevumu aprakstu;

b) struktūras organizācijas shēmu, uzdevumu sadalījumu starp departamentiem un to iekšienē, un indikatīvu piešķirto posteņu sadalījumu;

c) procedūras darbību atlasei un apstiprināšanai;

▼M1

d) procedūras, saskaņā ar kurām pieņem galīgo atbalsta saņēmēju pieteikumus par izdevumu atmaksu, tos pārbauda un apstiprina, un procedūras, saskaņā ar kurām pilnvaro, veic un grāmato kontos maksājumus galīgajiem atbalsta saņēmējiem;

▼B

e) procedūras, saskaņā ar kurām sagatavo, sertificē un sniedz Komisijai paziņojumus par izdevumiem;

f) atsauci uz rakstiskām procedūrām, kas izveidotas c), d) un e) apakšpunkta nolūkā;

g) atbilstības noteikumiem, ko iesaistītās valstis noteikušas un ko piemēro pārrobežu programmai;

h) sistēmu sīki izstrādātu grāmatvedības ierakstu turēšanai par darbībām saskaņā ar pārrobežu programmu.

3. Par revīzijas iestādi un citām struktūrām 1. punktā minētā dalībvalsts sniedz Komisijai šādu informāciju:

a) to uzdevumu un sasaistes aprakstu;

▼B

b) organizācijas shēmu revīzijas iestādei un katrai struktūrai, kas iesaistīta pārrobežu programmas revīzijas veikšanā, aprakstot, kā tiek nodrošināta to neatkarība, kāds ir indikatīvais piešķirto posteņu skaits un darbinieku kvalifikācija;

c) uzraudzības procedūras attiecībā uz to rekomendāciju un korektīvo pasākumu īstenošanu, ko veic revīzijas ziņojumu dēļ;

d) ja nepieciešams, revīzijas iestādes veiktās uzraudzības procedūru to struktūru darbam, kas iesaistītas pārrobežu programmu revīzijas veikšanā;

e) procedūras gada kontroles ziņojuma un slēgšanas deklarāciju sagatavošanai.

*116. pants*

**Vadības un kontroles sistēmu novērtējums**

1. Aprakstam, kas minēts 115. pantā, pievieno ziņojumu, kurā izklāsta izveidoto sistēmu novērtējuma rezultātus un atzinumu par to atbilstību 101. un 105. pantam. Ja atzinumā ietvertas atrunas, ziņojumā norāda, cik nopietni ir trūkumi. Attiecīgā iesaistītā valsts informē Komisiju par korektīvajiem pasākumiem, ko tā veiks, un to īstenošanas grafiku, un attiecīgi apstiprina pasākumu īstenošanu un attiecīgo atrunu atsaukšanu.

2. Ziņojumu un atzinumu, kas minēti 1. punktā, veido revīzijas iestāde vai valsts vai privāta struktūra, kuras funkcijas nav atkarīgas no vadošās iestādes vai sertifikācijas iestādes, un kura veic savu darbu, ievērojot starptautiski atzītus revīzijas standartus.

3. Ja attiecīgā vadības un kontroles sistēma būtībā ir tāda pati kā tā, kas darbojas attiecībā uz palīdzību un ir apstiprināta saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1083/2006, var ņemt vērā to revīziju rezultātus, ko attiecībā uz šo sistēmu veikuši valsts un Kopienas revidenti, lai sagatavotu 1. punktā minēto ziņojumu un atzinumu.

4. Ziņojumu, kas minēts 1. punktā, uzskata par pieņemtu un veic iepriekšēja finansējuma maksājumu šādos gadījumos:

a) divus mēnešus pēc ziņojuma saņemšanas dienas, kad iepriekš minētais atzinums ir bez atrunām un Komisija nav sniegusi savus novērojumus;

b) ja pēc apstiprinājuma Komisijai atzinumā sniegtas atrunas, ka ir īstenoti korektīvi pasākumi attiecībā uz svarīgākajiem sistēmas elementiem, un attiecīgās atrunas atsauktas, un ja divus mēnešus pēc apstiprināšanas Komisija nav sniegusi savus novērojumus.

*117. pants*

**Prasības, pārejot no pagaidu kārtības**

1. Ja pārrobežu programmu īsteno saskaņā ar 99. pantā minēto pārejas kārtību, tad laikā, kad iesaistītās valstis ir gatavas pāriet uz 98. panta 1. punktā minētās kārtības īstenošanu, tās iesniedz Komisijai pārskatītu vadības un kontroles sistēmu aprakstu, kam pievieno pārskatītu ziņojumu un atzinumu saskaņā ar 116. panta 1. punktu.

▼B

2. Ja atzinumā sniegtas atrunas, Komisija var pieņemt lēmumu par programmas mainīšanu tikai tad, ja tā saņēmusi apstiprinājumu par to, ka īstenoti korektīvie pasākumi attiecībā uz sistēmas svarīgajiem elementiem un attiecīgās atrunas atsauktas.

*118. pants*

**Kārtība, kādā tiek slēgti un paziņoti nolīgumi starp iesaistītajām valstīm**

Papildus informācijai, kas uzskaitīta 115. panta 2. un 3. punktā, vadības un kontroles sistēmu aprakstā ietver kārtību, par kādu vienojušās iesaistītās valstis, lai vadošā iestāde un revīzijas iestāde varētu pildīt savus ar šo regulu saistītos pienākumus un iesaistītās valstis varētu nodrošināt atbilstību saviem 114. panta 2. punktā izklāstītajiem pienākumiem, kas attiecas uz nepamatoto maksājumu atgūšanu.

Šo kārtību līdz ar noteikumiem un procedūrām par 121. pantā minētajiem valsts iepirkumiem ietver rakstiskā nolīgumā starp iesaistītajām valstīm, kuru pievieno 115. pantā minētajam vadības un kontroles sistēmu aprakstam.

*119. pants*

**Komisijas pienākumi**

1. Saskaņā ar 116. pantā noteikto procedūru Komisija pārliecinās, vai iesaistītās valstis izveidojušas vadības un kontroles sistēmas, kas atbilst 101. un 105. pantam un, pamatojoties uz 105. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētajiem gada kontroles ziņojumiem un revīzijas iestādes gada atzinumiem un pašas veikto revīziju, vai sistēmas efektīvi funkcionē pārrobežu programmu īstenošanas periodā.

2. Neierobežojot iesaistīto valstu veikto revīziju, Komisijas amatpersonas vai pilnvarotie Komisijas pārstāvji var veikt pārbaudes uz vietas, lai pārbaudītu vadības un kontroles sistēmu efektīvu funkcionēšanu, tostarp pārrobežu programmās iekļauto darbību revīziju, paziņojot vismaz desmit darbadienas iepriekš, izņemot steidzamus gadījumus. Šādās revīzijās var piedalīties iesaistīto valstu amatpersonas vai pilnvarotie pārstāvji.

Komisijas amatpersonām vai pilnvarotiem Komisijas pārstāvjiem, kas attiecīgi pilnvaroti veikt revīziju uz vietas, ir pieeja reģistriem un visiem citiem dokumentiem, tostarp dokumentiem un metadatiem, kas sagatavoti vai saņemti un iegrāmatoti elektroniskā medijā, par izdevumiem, kurus finansē no Kopienas līdzekļiem.

Šīs revīzijas pilnvaras neietekmē valstu noteikumu piemērošanu, kuri paredz noteiktas darbības veikt aģentiem, kas īpaši iecelti saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

▼B

3. Komisija var pieprasīt, lai iesaistītā valsts veic revīziju uz vietas, lai pārbaudītu sistēmu efektīvu funkcionēšanu vai viena vai vairāku darījumu pareizību. Komisijas amatpersonas vai pilnvarotie Komisijas pārstāvji var piedalīties šādās revīzijās.

*120. pants*

**Sadarbība ar revīzijas iestādēm**

Komisija un pārrobežu programmu revīzijas iestādes sadarbojas, lai koordinētu savus attiecīgos revīzijas plānus un revīzijas metodes, un tās nekavējoties apmainās ar rezultātiem par vadības un kontroles sistēmās veikto revīziju, lai pēc iespējas labāk izmantotu resursus un nepieļautu nepamatotu darba pārklāšanos.

Komisija un revīzijas iestādes regulāri tiekas vismaz reizi gadā, ja vien tās nevienojas citādi, lai kopīgi pārbaudītu gada kontroles ziņojumu un atzinumu, kas sniegts saskaņā ar 105. pantu, un apmainītos ar viedokļiem par citiem jautājumiem, kas saistīti ar pārrobežu programmu vadības un kontroles sistēmu uzlabošanu.

*121. pants*

**Valsts iepirkumi**

▼M1

1. Lai piešķirtu līgumu par pakalpojumiem, piegādi un darbu veikšanu, valsts iepirkuma procedūras atbilst noteikumiem, kas minēti Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 3. nodaļas 2. daļas IV sadaļā un Regulas (EK, Euratom) Nr. 2342/2002 3. nodaļas 2. daļas III sadaļā, kā arī Komisijas Lēmumā C(2007) 2034 par noteikumiem un procedūrām, ko piemēro līgumiem par pakalpojumiem, piegādes un darbu veikšanai un ko finansē no Eiropas Kopienu vispārējā budžeta nolūkā sadarboties ar trešām valstīm, izņemot II.8.2. iedaļā.

Šos noteikumus piemēro visā pārrobežu programmas apgabalā gan dalībvalsts, gan saņēmējvalsts teritorijā.

▼B

2. Noteikumus, kas minēti 1. punktā, ietver rakstiskā nolīgumā starp iesaistītajām valstīm, kā minēts 118. pantā.

3. Ja pārrobežu programmas īsteno saskaņā ar 99. panta minēto pārejas kārtību, 1. punkts neattiecas uz to programmas daļu, kuru īsteno dalībvalstu teritorijā, ja vien iesaistītās dalībvalstis nav lēmušas citādi.

4. apakšiedaļa

**Finanšu pārvaldība**

*122. pants*

**Kopējie noteikumi attiecībā uz maksājumiem**

1. Maksājumi, kurus Komisija veic kā ieguldījumu no Kopienas līdzekļiem, notiek saskaņā ar budžeta apropriācijām. Katru maksājumu attiecina uz agrākajām atvērtajām budžeta saistībām.

▼B

2. Maksājumus veic kā iepriekšēju finansējumu, starpposma maksājumu un noslēguma maksājumu. Tos maksā iestādei, kuru norādījušas iesaistītās valstis.

3. Katru gadu ne vēlāk kā līdz 30. aprīlim sertifikācijas iestāde nosūta Komisijai provizorisku prognozi par iespējamiem maksājuma pieteikumiem kārtējā un turpmākā finanšu gadā.

4. Visu informācijas apmaiņu par finanšu darījumiem starp Komisiju un iestādēm un iesaistīto valstu nozīmētām struktūrām veic elektroniskā veidā. Gadījumos, kad pastāv nepārvarama vara un īpaši kopējās datorsistēmas disfunkcijas gadījumā vai ilgstošas nesavienošanās gadījumā sertifikācijas iestāde var nosūtīt paziņojumu par izdevumiem un maksājuma pieteikumu papīra formā.

*123. pants*

**Kopējie noteikumi starpposma maksājumu un noslēguma maksājumu aprēķināšanai**

Starpposma maksājumus un noslēguma maksājumus aprēķina, piemērojot līdzfinansēšanas likmi attiecībā uz katru prioritāro virzienu atbilstīgiem izdevumiem, kas minēti šajā prioritārajā virzienā, katrā paziņojumā par izdevumiem, ko apstiprinājusi sertifikācijas iestāde.

Tomēr Kopienas ieguldījums, izmantojot starpposma maksājumus vai noslēguma maksājumus, nedrīkst pārsniegt valsts ieguldījumu un maksimālo Kopienas līdzekļu palīdzību attiecībā uz katru prioritāro virzienu, kā noteikts Komisijas lēmumā par pārrobežu programmas apstiprināšanu.

*124. pants*

**Paziņojums par izdevumiem**

1. Visos paziņojumos par izdevumiem attiecībā uz katru prioritāro virzienu ietver kopējo atbilstīgo izdevumu summu, ko galīgais atbalsta saņēmējs saskaņā ar 89. pantu maksā par darbību īstenošanu, un atbilstošos valsts izdevumus, kas samaksāti vai maksājami galīgajam atbalsta saņēmējam saskaņā ar nosacījumiem par valsts izdevumiem. Galīgā atbalsta saņēmēja veiktos izdevumus pamato pavadzīmju kvītis vai līdzvērtīgas pierādījumu vērtības grāmatvedības dokumenti.

▼M1

2. Ja ieguldījumu no Kopienas līdzekļiem aprēķina, atsaucoties uz valsts izdevumiem, kā paredzēts 90. panta 2. punktā, tad nekāda informācija par izdevumiem, kas nav valsts izdevumi, neietekmē maksājamo summu, kas aprēķināta, pamatojoties uz maksājuma pieprasījumu.

▼B

*125. pants*

**Iepriekšēja finansējuma un starpposma maksājumu uzkrāšana**

Noteikumus, kas minēti 40. panta 5. punktā, piemēro *mutatis mutandis*.

▼M1

*126. pants*

**Maksājumu veselums galīgajiem atbalsta saņēmējiem**

Noteikumus, kas minēti 40. panta 9. punktā, piemēro *mutatis mutandis*.

▼B

*127. pants*

**Euro izmantošana**

1. Summas, kas noteiktas iesaistīto valstu iesniegtajās pārrobežu programmās, sertificētos paziņojumos par izdevumiem, maksājuma pieteikumos un gada un galīgajā ziņojumā par īstenošanu minētos izdevumus izsaka euro.

2. Komisijas lēmumus par pārrobežu programmām, Komisijas saistības un maksājumus izsaka un veic euro.

3. Galvenie atbalsta saņēmēji projektos, kuros iesaistīti galīgie atbalsta saņēmēji tajās iesaistītajās valstīs, kas nav pieņēmušas euro kā to nacionālo valūtu maksājuma pieteikuma dienā, konvertē euro to izdevumu summas, ko tie veikuši nacionālajā valūtā.

▼M1

Summu konvertē euro, izmantojot Komisijas mēneša grāmatvedības valūtas maiņas kursu tajā mēnesī, kurā galīgais atbalsta saņēmējs iesniedzis izdevumus kontrolieriem, kā noteikts 108. pantā. Šo likmi Komisija publicē elektroniski katru mēnesi.

▼B

4. Kad iesaistītā valsts ieviesusi euro, 3. punktā noteikto konvertēšanas procedūru turpina piemērot visiem izdevumiem, ko sertifikācijas iestāde grāmatojusi kontos, pirms stājies spēkā fiksētais konvertēšanas kurss starp valsts valūtu un euro.

*128. pants*

**Iepriekšējs finansējums**

1. Pēc tam, kad Komisija pieņēmusi lēmumu apstiprināt pārrobežu programmu un pieņēmusi 116. pantā minēto ziņojumu, Komisija izmaksā vienu iepriekšēja finansējuma summu iestādei, kuru nozīmējušas iesaistītās valstis.

Iepriekšēja finansējuma summa sasniedz ►M1 50 % ◄ no pirmajām trim budžeta saistībām programmai.

Iepriekšēja finansējuma summu var maksāt divos maksājumos, vajadzības gadījumā ņemot vērā budžeta saistību pieejamību.

2. Kopējo summu, ko samaksā kā iepriekšēju finansējumu, Komisijai atmaksā iestāde, kuru nozīmējušas iesaistītās valstis, ja maksājuma pieteikums saskaņā ar pārrobežu programmu netiek nosūtīts 24 mēnešu laikā pēc dienas, kurā Komisija veic pirmo iepriekšēja finansējuma summas iemaksu.

*129. pants*

**Procenti**

Noteikumus, kas paredzēti 36. pantā, piemēro *mutatis mutandis*.

*130. pants*

**Norēķini**

Par summu, kas samaksāta kā iepriekšējs finansējums, pilnu norēķinu Komisijas kontos veic tad, kad pārrobežu programma tiek slēgta saskaņā ar 133. pantu.

▼B

*131. pants*

**Starpposma maksājumu pieteikumu pieņemamība**

1. Uz katru Komisijas veiktu starpposma maksājumu attiecas šādi obligāti nosacījumi:

a) Komisija nosūta maksājuma pieteikumu un paziņojumu par izdevumiem saskaņā ar 124. pantu;

b) Komisija maksājot nav pārsniegusi maksimālo palīdzības summu no Kopienas līdzekļiem, kas noteikta Komisijas lēmumā par pārrobežu programmas apstiprināšanu, visā periodā attiecībā uz katru prioritāro virzienu;

c) vadošā iestāde nosūtījusi Komisijai pēdējo gada īstenošanas ziņojumu saskaņā ar 112. pantu;

d) nav pamatota Komisijas atzinuma par pārkāpumu saskaņā ar līguma 226. pantu attiecībā uz darbību(-ām), kurai(-ām) izdevumi deklarēti attiecīgajā maksājuma pieteikumā.

2. Ja netiek izpildīti viens vai vairāki nosacījumi, kas minēti 1. punktā, iesaistītās valstis un sertifikācijas iestāde informē Komisiju viena mēneša laikā, lai varētu veikt nepieciešamos pasākumus situācijas labošanai.

*132. pants*

**Diena, kurā sniedz starpposma maksājuma pieteikumus, un kavēti maksājumi**

1. Sertifikācijas iestāde nosūta Komisijai lūgumus par starpposma maksājumiem attiecībā uz katru pārrobežu programmu pēc iespējas trīs reizes gadā. Lai Komisija veiktu maksājumu kārtējā gadā, maksājuma pieteikumu visvēlākais iesniedz 31. oktobrī.

2. Ņemot vērā pieejamo finansējumu un ja nav apturamu maksājumu saskaņā ar 136. pantu, Komisija veic starpposma maksājumu ne vēlāk kā divus mēnešus pēc dienas, kurā Komisijā tiek reģistrēts maksājuma pieteikums, kas atbilst 131. pantā minētajiem nosacījumiem.

*133. pants*

**Noslēguma maksājuma nosacījumi**

1. Komisija veic noslēguma maksājumu, ja:

a) līdz 31. martam piektajā gadā pēc pēdējām budžeta saistībām sertifikācijas iestāde nosūtījusi maksājuma pieteikumu, kurā ietverti šādi dokumenti:

i) noslēguma maksājuma pieteikums un paziņojums par izdevumiem saskaņā ar 124. pantu;

ii) galīgais ziņojums par īstenošanu attiecībā uz pārrobežu programmu, tostarp 112. pantā noteiktā informācija;

iii) deklarācija par slēgšanu, kas minēta 105. panta 1. punkta d) apakšpunktā;

▼B

b) nav pamatota Komisijas atzinuma attiecībā uz pārkāpumiem saskaņā ar līguma 226. pantu par darbību(-ām), kuru(-as) izdevumi deklarēti attiecīgajā maksājuma pieteikumā.

2. Ja 1. punktā minētos dokumentus nenosūta Komisijai, tas automātiski izraisa noslēguma maksājuma anulēšanu saskaņā ar 137. pantu.

3. Komisija informē iesaistītās valstis par savu atzinumu par slēgšanas deklarācijas saturu piecu mēnešu laikā pēc dokumenta saņemšanas.

Slēgšanas deklarāciju uzskata par pieņemtu, ja Komisija norādītajā piecu mēnešu termiņā nav sniegusi savus novērojumus.

4. Ņemot vērā pieejamo finansējumu, Komisija veic noslēguma maksājumu 45 dienu laikā pēc tās dienas, kura ir vēlāk:

a) vai nu pēc dienas, kurā tā saņem galīgo ziņojumu saskaņā ar 112. pantu,

b) vai arī pēc dienas, kurā tā saņem slēgšanas deklarāciju.

5. Neierobežojot 6. punktu, budžeta saistību atlikumu anulē divpadsmit mēnešus pēc noslēguma maksājuma veikšanas. Pārrobežu programmu uzskata par slēgtu, tiklīdz tiek īstenots kāds no šiem notikumiem:

a) tiek veikts Komisijas noteiktais noslēguma maksājums, pamatojoties uz 1. punktā minētajiem dokumentiem;

b) Komisija nosūta debeta zīmi par nepamatoti samaksātām summām iesaistītajai valstij attiecībā uz pārrobežu programmu;

c) tiek anulēts budžeta saistību galīgas atlikums.

Komisija divu mēnešu laikā informē iesaistītās valstis par pārrobežu programmas slēgšanas dienu.

6. Neraugoties uz Komisijas vai Eiropas Revīzijas palātas veiktu revīziju rezultātiem, galīgo atlikumu, ko Komisija samaksājusi attiecībā uz pārrobežu programmu, var grozīt deviņu mēnešu laikā pēc tā samaksas dienas vai, ja iesaistītajai valstij jāatmaksā negatīvs atlikums, deviņu mēnešu laikā pēc debeta zīmes izdošanas. Šādi atlikuma grozījumi neietekmē 5. punktā noteikto pārrobežu programmas slēgšanas dienu.

*134. pants*

**Dokumentu pieejamība**

1. Neierobežojot noteikumus par valsts atbalstu saskaņā ar līguma 87. pantu, vadošā iestāde nodrošina visus pamatojuma dokumentus, kas saistīti ar attiecīgas pārrobežu programmas izdevumiem un revīziju, tur Komisijas un Revidentu palātas vajadzībām trīs gadus pēc pārrobežu programmas slēgšanas saskaņā ar 133. panta 5. punktu.

Šo periodu pārtrauc vai nu tiesvedības gadījumā, vai saņemot Komisijas attiecīgi pamatotu pieprasījumu.

▼B

2. Tur vai nu dokumentu oriģinālus, vai kopijas, kas sertificētas atbilstoši dokumentu oriģinālam, izmantojot vispārīgi pieņemtus datu nesējus.

3. Vadošā iestāde tur ierakstus par struktūrām, kam ir to pamatojuma dokumentu oriģināli, kas attiecas uz izdevumiem un čekiem, tostarp:

a) dokumentus, kas attiecas uz īpašiem izdevumiem un deklarētiem veiktiem maksājumiem saistībā ar palīdzību un kas nepieciešami pietiekamai revīzijas liecībai, tostarp dokumentus, kas kalpo kā pierādījums par līdzfinansēto produktu vai pakalpojumu nodrošināšanu;

b) ziņojumus un dokumentus, kas saistīti ar 102. pantā minēto struktūru veiktām pārbaudēm.

4. Vadošā iestāde nodrošina, ka 1. punktā minētie dokumenti ir pieejami pārbaudei un to izvilkumi vai kopijas tiek izsniegti personām un struktūrām, kas ir tiesīgas tos saņemt, tostarp vismaz vadošās iestādes, sertifikācijas iestādes, starpniekiestādes un revīzijas iestādes pilnvarotiem darbiniekiem un Kopienas pilnvarotām amatpersonām un to pilnvarotiem pārstāvjiem.

5. Par 2. punktā minētajiem vispārīgi pieņemtajiem datu nesējiem uzskata šādus datu nesējus:

a) dokumenta oriģināla kopijas;

b) dokumenta oriģināla mikrofilmas;

c) dokumenta oriģinālu elektroniskā formā;

d) dokumentus, kas pastāv tikai elektroniskā formā.

6. Iestādes nosaka sertificēšanas procedūru attiecībā uz tādu dokumentu atbilstību oriģinālam, ko saglabā vispārīgi pieņemtos datu nesējos, un nodrošina, ka saglabātās versijas atbilst valsts tiesību aktu prasībām un uz tām var paļauties revīzijas nolūkā.

7. Ja dokumenti ir tikai elektroniskā formā, izmantotās datorsistēmas atbilst pieņemtiem drošības standartiem, kas nodrošina turēto dokumentu atbilstību valsts tiesību aktu prasībām un to, ka uz tām var paļauties revīzijas nolūkā.

*135. pants*

**Maksājuma termiņa pārtraukšana**

1. Pilnvarotais ierēdnis var pārtraukt maksājuma termiņu, veicot deleģēšanu Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 nozīmē uz laiku līdz sešiem mēnešiem, ja:

a) valsts vai Kopienas revīzijas struktūras ziņojumā ir apliecinājums, kas liecina, ka pastāv būtisks trūkums vadības un kontroles sistēmu funkcionēšanā;

b) kredītrīkotājam, veicot deleģēšanu, jāveic papildu pārbaudes pēc tam, kad tā rīcībā nonākusi brīdinoša informācija par to, ka izdevumi sertificētā paziņojumā par izdevumiem saistīti ar nopietnu pārkāpumu, kas nav labots.

▼B

2. Iesaistītās valstis un sertifikācijas iestādi nekavējoties informē par pārtraukšanas iemesliem. Pārtraukšanu izbeidz, tiklīdz iesaistītās valstis veikušas nepieciešamos pasākumus.

*136. pants*

**Maksājumu apturēšana**

1. Komisija var apturēt visus starpposma maksājumus vai kādu to daļu prioritārā virziena vai programmas līmenī, ja:

a) programmas vadības un kontroles sistēmā ir nopietns trūkums, kurš ietekmē maksājumu sertifikācijas procedūras ticamību un attiecībā uz kuru nav veikti korektīvi pasākumi;

b) izdevumi sertificētā paziņojumā par izdevumiem ir saistīti ar nopietnu pārkāpumu, kas nav labots;

c) iesaistītā valsts nopietni pārkāpj savus 114. pantā noteiktos pienākumus.

2. Komisija var pieņemt lēmumu apturēt visus starpposma maksājumus vai kādu to daļu pēc tam, kad iesaistītajām valstīm tikusi dota iespēja sniegt savus novērojumus divu mēnešu laikā.

3. Komisija pārtrauc visu starpposma maksājumu vai kādas to daļas apturēšanu tad, kad iesaistītā valsts veikusi nepieciešamos pasākumus, lai apturēšanu varētu pārtraukt. Ja iesaistītā valsts neveic nepieciešamos pasākumus, Komisija var pieņemt lēmumu anulēt visu Kopienas ieguldījumu vai kādu tā daļu pārrobežu programmā saskaņā ar 138. pantu.

*137. pants*

**Automātiska anulēšana**

Ikvienas budžeta saistību daļas automātisku un galīgu anulēšanu attiecībā uz pārrobežu programmu veic, ievērojot noteikumus, kas izklāstīti Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 166. panta 3. punktā.

*138. pants*

**Finanšu korekcijas un pārkāpumi**

1. Finanšu korekcijām Regulas (EK) Nr. 1083/2006 98., 99., 100., 101. un 102. panta attiecīgos noteikumus piemēro *mutatis mutandis*.

2. Pārkāpumiem attiecīgos noteikumus, kas paredzēti 27. līdz 34. pantā Komisijas Regulā (EK) Nr. 1828/2006 ([1]), ar kuru nosaka Regulas (EK) Nr. 1083/2006 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1080/2006 īstenošanas noteikumus, piemēro *mutatis mutandis*.

([1]) OV L 371, 27.12.2006., 1. lpp.

▼B

3. iedaļa

**Pārrobežu programmas starp saņēmējvalstīm**

1. apakšiedaļa

**Vadības un kontroles sistēmas**

*139. pants*

**Struktūras un iestādes**

1. Attiecībā uz katru pārrobežu programmu katra iesaistītā saņēmējvalsts izveido funkcionālo struktūru tai programmas daļai, kas attiecas uz attiecīgo valsti.

2. Funkcionālo struktūru pienākumos ietilpst pārrobežu programmu sagatavošana saskaņā ar 91. pantu.

3. Iesaistīto saņēmējvalstu funkcionālās struktūras cieši sadarbojas attiecīgās pārrobežu programmas plānošanā un īstenošanā.

4. Attiecībā uz katru pārrobežu programmu starp saņēmējvalstīm attiecīgās funkcionālās struktūras izveido apvienotais tehniskais sekretariāts, kas palīdz funkcionālajai struktūrai un 142. pantā minētajai apvienotajai uzraudzības komitejai veikt to pienākumus.

Apvienotajam tehniskajam sekretariātam var būt citās iesaistītajās valstīs izveidotas palīgstruktūras.

5. Decentralizētas pārvaldības gadījumā funkcionālo struktūru funkcijas un pienākumi ir, *mutatis mutandis*, 28. pantā uzskaitītās funkcijas un pienākumi. Papildus piemēro šādus noteikumus:

a) Starp funkcionālajām struktūrām katrā iesaistītajā saņēmējvalstī ir viena īstenošanas aģentūra, kuru izveido valsts administrācijā vai tās tiešā kontrolē.

b) Apspriedies ar valsts IPA koordinatoru, valsts kredītrīkotājs katrā iesaistītajā saņēmējvalstī ieceļ programmas kredītrīkotāju, kas vada īstenošanas aģentūru.

Programmas kredītrīkotājs ir saņēmējvalsts valsts administrācijas amatpersona. Šī persona atbild par īstenošanas aģentūras veiktajām darbībām.

▼M1

c) tai pārrobežu programmas daļai, kas attiecas uz konkrēto valsti, īstenošanas aģentūra atbild par izsoļu organizēšanu, līgumu slēgšanu, maksājumiem, uzskaiti un finanšu ziņošanu, valsts iepirkumu, kas saistīti ar mērķfinansējumu.

▼B

Atbilstošos gadījumos 76. pantā paredzētie noteikumi piemērojami *mutatis mutandis*.

▼M1

6. Centralizētas pārvaldības gadījumā funkcionālo struktūru funkcijas un pienākumus nosaka attiecīgajās pārrobežu programmās.

▼B

*140. pants*

**Komisijas loma darbību atlasē**

1. Centralizētas pārvaldības gadījumā Komisija:

▼M1

a) apstiprina kritērijus to darbību atlasei, kuras finansē, tostarp tās darbības, kas ir ārpus aicinājumiem izteikt priekšlikumus, kā noteikts 95. panta 1) punktā;

▼B

b) akceptē aicinājumus izteikt priekšlikumus un to pieteikumu paketes (Vadlīnijas kandidātiem) pirms to publicēšanas;

c) ja nepieciešams, akceptē rīcības komitejas sastāvu, kam uzticēta darbību atlase;

d) oficiāli apstiprina darbības, ko atlasījusi 142. pantā minētā apvienotā uzraudzības komiteja. Ikvienā gadījumā Komisijai ir tiesības pieņemt galīgo apstiprinājumu par darbībām, kas atlasītas finansēšanai.

2. Decentralizētas pārvaldības gadījumā Komisijas tiesības veikt *ex ante* kontroli attiecībā uz darbību atlasi definē Komisijas lēmumā par vadības nodošanu saskaņā ar 14. panta 3. punktu.

2. apakšiedaļa

**Novērtēšana un uzraudzība**

*141. pants*

**Novērtēšana**

Noteikumus, kas minēti 109. pantā, piemēro *mutatis mutandis*. Tomēr centralizētas pārvaldības gadījumā 109. panta 3. punktā minētos novērtējumus veic, atbildību uzņemoties Komisijai. Šādā gadījumā nepiemēro 109. panta 4. un 5. punktā minētos noteikumus.

Saņēmējvalstu savstarpējo pārrobežu programmu gadījumā par vajadzību veikt 109. panta 2. punktā minēto *ex ante* novērtēšanu lemj Komisija, vienojoties ar iesaistītajām saņēmējvalstīm un ņemot vērā programmai piešķirtos Kopienas līdzekļus, un saskaņā ar proporcionalitātes principu. *Ex ante* novērtēšanu var veikt ar Komisijas atbalstu.

▼M1

Decentralizētas pārvaldības gadījumā Komisija var veikt ikvienu *ad hoc* novērtēšanu, ko tā uzskata par vajadzīgu.

▼B

*142. pants*

**Apvienotā uzraudzības komiteja**

1. Dalībvalstu savstarpējo pārrobežu programmu gadījumā iesaistītās saņēmējvalstis izveido apvienotu uzraudzības komiteju katrai pārrobežu programmai. Šī apvienotā uzraudzības komiteja pilda 59. pantā paredzētos nozaru uzraudzības komitejas uzdevumus. Atkāpjoties no 59. panta 1. punkta noteikumiem, apvienoto uzraudzības komiteju izveido trīs mēnešu laikā pēc tam, kad stājies spēkā pirmais finansēšanas nolīgums, kas attiecas uz programmu.

Apvienotās uzraudzības komitejas sanāksmes notiek vismaz divas reizes gadā pēc iesaistīto valstu vai Komisijas iniciatīvas.

2. Katra apvienotā uzraudzības komiteja sagatavo iekšējās kārtības noteikumus atbilstoši Komisijas izveidotajam apvienoto uzraudzības komiteju mandātam un attiecīgās iesaistītās valsts institucionālajai, likumdošanas un finansēšanas sistēmai, lai varētu pildīt savu uzdevumu saskaņā ar šo regulu. Tā pieņem savus iekšējās kārtības noteikumus.

3. Apvienoto uzraudzības komiteju vada vienas iesaistītās valsts pārstāvis.

Katra iesaistītā valsts ieceļ savus pārstāvjus, tostarp par programmu atbildīgās funkcionālās struktūras pārstāvi, dalībai apvienotajā uzraudzības komitejā. Attiecībā uz apvienotās uzraudzības komitejas sastāvu ņem vērā 87. panta noteikumus.

4. Komisija piedalās apvienotās uzraudzības komitejas darbā kā konsultants.

5. Apvienotā uzraudzības komiteja pārliecinās, vai pārrobežu programma tiek īstenota efektīvi un kvalitatīvi saskaņā ar šādiem noteikumiem:

a) tā apsver un apstiprina pārrobežu programmas finansēto darbību atlases kritērijus un apstiprina šo kritēriju pārskatīšanu saskaņā ar programmu plānošanas vajadzībām;

b) tā periodiski pārskata progresu pārrobežu programmas īpašo mērķu sasniegšanā, pamatojoties uz iesaistīto saņēmējvalstu funkcionālo struktūru iesniegtajiem dokumentiem;

c) tā pārbauda īstenošanas rezultātus, īpaši katram prioritārajam virzienam noteikto mērķu sasniegšanā un 57. panta 4. punktā un 141. pantā minētā novērtējuma veikšanā;

d) tā pārbauda 144. pantā minētos gada un galīgos ziņojumus par īstenošanu;

e) tā pēc iespējas informē par 29. panta 2. punkta b) apakšpunkta pirmajā ievilkumā minēto gada revīzijas darbību ziņojumu(-iem) un visiem būtiskajiem Komisijas izteiktajiem komentāriem pēc šo ziņojumu pārbaudes;

f) tā atbild par darbību atlasi, tomēr var šo funkciju deleģēt rīcības komitejai;

g) tā var ieteikt pārskatīt vai pārbaudīt pārrobežu programmu nolūkā palīdzēt tai sasniegt 86. panta 2. punktā noteiktos mērķus vai uzlabot tās pārvaldību, tostarp finanšu pārvaldību;

▼B

h) tā apsver un apstiprina ikvienu priekšlikumu grozīt pārrobežu programmas saturu.

*143. pants*

**Funkcionālo struktūru un apvienotās uzraudzības komitejas kopīgie uzdevumi**

Iesaistīto saņēmējvalstu funkcionālās struktūras un apvienotā uzraudzības komiteja nodrošina pārrobežu programmas kvalitatīvu īstenošanu. Tās veic uzraudzību, atsaucoties uz 94. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētajiem rādītājiem un decentralizētas pārvaldības gadījumā uz pārrobežu programmā precizētajiem finanšu rādītājiem.

*144. pants*

**Gada ziņojums un galīgais ziņojums par īstenošanu**

1. To dalībvalstu, kas piedalās pārrobežu programmā, funkcionālās struktūras nosūta Komisijai un attiecīgajiem valstu IPA koordinatoriem gada ziņojumu un galīgo ziņojumu par pārrobežu programmas īstenošanu pēc tam, kad to pārbaudījusi apvienotā uzraudzības komiteja.

Decentralizētas pārvaldības gadījumā ziņojumus nosūta arī attiecīgajiem valstu kredītrīkotājiem.

Gada ziņojumu iesniedz katru gadu līdz 30. jūnijam un pirmo reizi otrajā gadā pēc pārrobežu programmas pieņemšanas.

Galīgo ziņojumu iesniedz vismaz sešus mēnešus pēc pārrobežu programmas slēgšanas.

2. Ziņojumos, kas minēti 1. punktā, ietver šādu informāciju:

a) progresu pārrobežu programmas un prioritāšu īstenošanā attiecībā uz to īpašajiem, pārbaudāmajiem mērķiem, kas izteikti kvantitatīvi, ikreiz un ja vien tos iespējams izteikt kvantitatīvi, izmantojot 94. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētos rādītājus prioritāro virzienu līmenī;

b) sīku informāciju par pārrobežu programmas finanšu īstenošanu;

c) funkcionālo struktūru un/vai apvienotās uzraudzības komitejas veiktajiem pasākumiem, lai nodrošinātu kvalitatīvu un efektīvu īstenošanu, īpaši:

   i) uzraudzības un novērtēšanas pasākumiem, tostarp datu apkopošanas kārtību;

   ii) apkopojumu par ievērojamām problēmām, kas radušās pārrobežu programmas īstenošanas gaitā, un veiktajiem pasākumiem;

   iii) izmantoto tehnisko palīdzību;

d) pasākumiem, kas veikti, lai nodrošinātu pārrobežu programmas informāciju un publicitāti.

Ja iespējams, šā punkta a) līdz d) apakšpunktā minēto informāciju var sniegt apkopotā veidā.

Informāciju, kas minēta b) apakšpunktā, iekļauj ziņojumos tikai decentralizētas pārvaldības gadījumā.

Informāciju, kas minēta c) apakšpunktā, var neietvert, ja kopš iepriekšējā ziņojuma tā nav būtiski mainījusies.

▼B

3. apakšiedaļa

**Finanšu pārvaldība**

*145. pants*

**Mērķfinansējumi**

Pēc tam, kad saskaņā ar 95. pantu atlasītas kopīgās darbības, funkcionālās struktūras decentralizētas pārvaldības gadījumā un Komisija centralizētas pārvaldības gadījumā piešķir mērķfinansējumu attiecīgās iesaistītās saņēmējvalsts galvenajam atbalsta saņēmējam.

*146. pants*

**Piemērojamie noteikumi**

Decentralizētas pārvaldības gadījumā piemēro 79. panta 1., 2. un 3. punktu un 80. pantu.

III SADAĻA

**REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS KOMPONENTS UN CILVĒKRESURSU ATTĪSTĪBAS KOMPONENTS**

*I NODAĻA*

***Palīdzības objekts un atbilstīgums***

1. iedaļa

**Reģionālās attīstības komponents**

*147. pants*

**Palīdzības jomas un formas**

1. Reģionālās attīstības komponents var atbalstīt darbības šādās prioritātēs:

a) transporta infrastruktūra, īpaši savstarpējā savienojamība un izmantojamība starp dažādu valstu tīkliem un starp valstu un Eiropas tīkliem;

b) vides pasākumi, kas saistīti ar atkritumu apsaimniekošanu, ūdensapgādi, pilsētu notekūdeņiem un gaisa kvalitāti, piesārņoto vietu un zemes atveseļošanu, jomas, kas saistītas ar ilgtspējīgu attīstību un dod ieguldījumu videi, īpaši saistībā ar elektroenerģijas efektivitāti un atjaunojamu enerģiju;

c) darbības, kas veicina reģionālu konkurētspēju un ražīgu vidi, un sekmē ilgtspējīgas nodarbinātības izveidi un nodrošināšanu, īpaši ietverot:

   i) darījumu un tehnoloģiju pakalpojumu sniegšanu uzņēmumiem, īpaši tādās jomās kā pārvaldība, tirgus izpēte un attīstība un sadarbības tīklu veidošana;

   ii) pieeju informācijas un komunikāciju tehnoloģijām, to izmantošanu;

   iii) tehnikas attīstības, pētniecības un inovāciju izmantošanu, tostarp izmantojot sadarbību ar augstākās izglītības iestādēm un pētniecības iestādēm, pētniecības un tehnoloģiju centriem;

▼B

iv) darījumu tīklu un klasteru attīstību;

v) tādu finansēšanas instrumentu izveidi un attīstību, kas atvieglo pieeju atkārtotam finansējumam, izmantojot riska kapitālu, aizdevumus un garantiju fondus;

vi) vietējas nozīmes infrastruktūras un pakalpojumu nodrošināšanu, lai sekmētu un atvieglotu jaunu un esošu uzņēmumu izveidi, attīstību un paplašināšanos;

vii) izglītības un apmācības infrastruktūru, ja tas nepieciešams reģionālajai attīstībai, un ciešu koordināciju ar cilvēkresursu attīstības komponentu.

2. Saskaņā ar šo komponentu var piešķirt tehnisko palīdzību iepriekšējai izpētei un tehniskam atbalstam saistībā ar atbilstīgām darbībām, tostarp tādām darbībām, kas nepieciešamas to īstenošanai.

Tehniskā palīdzība var arī finansēt tādas darbības kā gatavošanās, pārvaldība, uzraudzība, novērtēšana, informācija un kontrole un darbības administratīvās spējas stiprināšanai, lai īstenotu palīdzību saskaņā ar IPA regulu, ko nodrošina, izmantojot šo komponentu.

*148. pants*

**Izdevumu atbilstība**

1. Izdevumi saskaņā ar šo komponentu ir atbilstīgi, ja tie faktiski veikti pēc tam, kad parakstīts finansēšanas nolīgums pēc attiecīgās programmas pieņemšanas. Lielu projektu gadījumā, kā minēts 157. pantā, izdevumi nav uzskatāmi par atbilstīgiem, pirms Komisija nav pieņēmusi lēmumu par šāda projekta apstiprināšanu, kā minēts 157. panta 3. punktā.

▼M1

2. Papildus 34. panta 3. punkta noteikumiem nav atbilstīgas nolietojuma izmaksas par infrastruktūrām.

3. Atkāpjoties no 34. panta 3. punkta, darbības izmaksas, tostarp īres izmaksas, kas attiecas uz darbības līdzfinansēšanas periodu, var būt atbilstīgas.

▼B

*149. pants*

**Atbalsta intensitāte un Kopienas ieguldījuma likme**

1. Šā komponenta mērķiem 38. panta 1. punktā minētie atbilstīgie izdevumi pamatojas uz valsts izdevumiem.

▼M1

2. Kopienas ieguldījums nedrīkst pārsniegt maksimālo līmeni – 85 % no atbilstīgajiem izdevumiem prioritārā virziena līmenī.

▼B

3. Nevienai darbībai nevar piešķirt augstāku līdzfinansēšanas likmi nekā piešķirta tai, kas saistīta ar attiecīgo prioritāro virzienu.

▼B

*150. pants*

**Projekti, kas rada ienākumus**

▼M1

1. Šā komponenta nolūkā projekts, kas rada ienākumus, nozīmē ikvienu darbību, kas ieteikta pirmsiestāšanās palīdzībai un ir saistīta ar investīcijām infrastruktūrā, uz kura izmantošanu attiecas maksas, ko tieši sedz lietotāji, un kas rada ienākumus, vai ikviena darbība, kas saistīta ar zemes vai ēku pārdošanu vai īrēšanu, vai ikviena cita pakalpojumiem sniegšana par samaksu.

2. Atbilstīgi izdevumi projektiem, kas rada ienākumus, kurus saskaņā ar 149. pantu izmanto Kopienas ieguldījuma aprēķināšanai, nepārsniedz investīciju izmaksas pašreizējo vērtību, no kuras atskaita investīcijas tīro ieņēmumu pašreizējo vērtību attiecīgā atsauces perioda laikā a) par ieguldījumu infrastruktūrā; vai b) citiem projektiem, kuriem ir iespējams iepriekš objektīvi paredzēt ieņēmumus.

▼B

3. Ja visas investīciju izmaksas nav atbilstīgas līdzfinansējumam, tīros ieņēmumus sadala provizoriski atbilstīgās un neatbilstīgās investīciju izmaksu daļās.

4. Veicot aprēķinus, funkcionālā struktūra ņem vērā atsauces periodu katrai attiecīgajai investīciju kategorijai, projekta kategoriju, ar katru investīciju kategoriju parasti saistīto ienesīgumu, principu "piesārņotājs maksā" un, ja nepieciešams, apsvērumus par atļaušanos, īpaši vides nozarē.

▼M1

5. Šī panta noteikumi neattiecas uz:

a) darbībām, kas līdzfinansētas saskaņā ar šo komponentu, kuru kopējās izmaksas ir vienādas vai mazākas par EUR 1 miljonu;

b) ieņēmumiem, kas rodas visā līdzfinansēto ieguldījumu ekonomiskās darbības laikā, ja ieguldījumi tiek veikti uzņēmumos;

c) ieņēmumiem, kas rodas, izmantojot finanšu instrumentus, kas atvieglo pieeju atkārtotam finansējumam, izmantojot riska kapitālu, aizdevumus un garantiju fondus.

▼B

2. iedaļa

**Cilvēkresursu attīstības komponents**

*151. pants*

**Palīdzības jomas un formas**

1. Cilvēkresursu attīstības komponents dod ieguldījumu, stiprinot ekonomikas un sociālo kohēziju un Eiropas nodarbinātības stratēģijas prioritātes tādās jomās kā nodarbinātība, izglītība un apmācība un sociālā integrācija.

▼B

2. Īpaši šī komponenta darbības joma aptver palīdzību personām un koncentrējas uz šādām prioritātēm, kuru precīzais sastāvs un koncentrācija ir atkarīga no ekonomikas un sociālajām īpatnībām katrā saņēmējvalstī:

a) palielināt strādnieku, uzņēmumu un uzņēmēju pielāgošanās spējas, lai uzlabotu cerības un ekonomikas pārmaiņu pozitīvu vadību, īpaši veicinot:

i) mūžizglītību un lielākas investīcijas cilvēkresursos, ko veic uzņēmumi un strādnieki;

ii) inovatīvu un produktīvāku darba organizācijas formu izstrāde un izplatīšana;

b) uzlabot pieeju nodarbinātībai un ilgtspējīgu iekļaušanos darba tirgū darba meklētājiem un neaktīvām personām, novērst bezdarbu, jo īpaši ilgtermiņa un jauniešu bezdarbu, veicināt aktīvas vecumdienas un pagarināt darbspējīgo vecumu, palielināt līdzdalību darba tirgū, īpaši sekmējot:

i) darba tirgus iestāžu radīšanu, modernizāciju un stiprināšanu;

ii) aktīvu un preventīvu pasākumu veikšanu, lai savlaicīgi noteiktu vajadzības;

iii) pieejas uzlabošanu nodarbinātībai un sieviešu ilgtspējīgas dalības un attīstības palielināšanu nodarbinātībā;

iv) migrantu iesaistīšanas nodarbinātībā palielināšanu, tādējādi veicinot viņu sociālo integrāciju;

v) strādnieku ģeogrāfiskās un profesionālās mobilitātes atvieglošanu un pārrobežu darba tirgus integrāciju;

c) stiprināt sociālo integrāciju un cilvēku ar īpašām vajadzībām integrāciju, lai viņu integrācija nodarbinātībā būtu ilgtspējīga, apkarot ikvienu diskriminācijas formu darba tirgū, jo īpaši sekmējot:

i) veidus, kā cilvēkiem ar īpašām vajadzībām integrēties un atgriezties darbā;

ii) dažādības pieņemšanu darbavietā un nediskrimināciju;

d) veicināt partnerību, paktus un iniciatīvas, izmantojot tādu svarīgu ieinteresētu personu tīklus kā sociālie partneri un nevalstiskās organizācijas valsts reģionālā, vietējā līmenī, lai mobilizētos reformām nodarbinātības un darba tirgus atvērtības jomā;

e) paplašināt un veicināt investīcijas cilvēkresursos, īpaši sekmējot:

i) izglītības un apmācības sistēmu reformu izstrādi, ieviešanu un īstenošanu, lai attīstītu spēju tikt nodarbinātam, un darba tirgus nozīmi;

ii) pastiprinātu līdzdalību izglītībā un apmācībā mūža garumā;

▼B

iii) cilvēka potenciāla attīstību pētniecības un jauninājumu jomā;

iv) sadarbības tīklu veidošanu starp augstākajām mācību iestādēm, pētniecības un tehnoloģiju centriem un uzņēmumiem;

f) stiprināt iestāžu rīcībspēju un valsts administrācijas un pakalpojumu efektivitāti valsts, reģionālā un vietējā līmenī un, ja iespējams, iesaistīt sociālos partnerus un nevalstiskās organizācijas, lai veiktu reformas un nodrošinātu labu pārvaldību nodarbinātības, izglītības un apmācības, kā arī sociālajā jomā.

3. Pēc saņēmējvalsts iniciatīvas tehnisko palīdzību var piešķirt saskaņā ar šo komponentu, lai atbalstītu tādas ar programmu saistītas darbības kā sagatavošanās, pārvaldība, uzraudzība, administratīvais atbalsts, informācija, novērtēšana un kontrole, un sagatavošanās darbības Eiropas strukturālo fondu pārvaldībai nākotnē.

4. Palīdzība koncentrējas uz to politiku un aktivitātēm, kas potenciāli var darboties kā politikas pārmaiņu katalizators un veicina labu pārvaldību un partnerību.

*152. pants*

**Izdevumu atbilstība**

1. Šādi izdevumi var būt atbilstīgi darbībām, uz kurām attiecas 151. panta darbības joma:

a) nolietojuma izmaksas šādos kumulatīvos apstākļos:

i) nekādi valstu vai Kopienas mērķfinansējumi nav devuši ieguldījumu attiecīgo investīciju pirkšanai;

ii) nolietojuma izmaksas aprēķina, izmantojot attiecīgos piemērojamos valsts grāmatvedības noteikumus;

iii) izmaksas īpaši attiecas uz attiecīgās darbības līdzfinansēšanas periodu;

b) mērķfinansējuma gadījumā netiešās izmaksas, kuras deklarē pēc vienotas likmes un kuras nepārsniedz 20 % no darbības tiešajām izmaksām, ja vien tās radušās saskaņā ar valsts noteikumiem, tostarp grāmatvedības noteikumiem;

c) mēbeļu, iekārtu pirkšana, esošās infrastruktūras pielāgošana un modernizēšana, ja:

i) ar darbību saistītā summa nepārsniedz robežu – 15 % no finansējuma saskaņā ar IPA regulu katram programmas prioritārajam virzienam saskaņā ar šo komponentu;

ii) investīcijas nepieciešamas programmas(-u) apmierinošai īstenošanai saskaņā ar šo komponentu un tās ļauj panākt lielāku palīdzības ietekmi;

iii) novērtējums, ko veic vadošās struktūras atbildībā, liecina, ka iepirkums ir vēlamākais risinājums, jo tādējādi naudai tiek nodrošināta lielāka vērtība.

2. Atkāpjoties no 34. panta 3. punkta, arī šādi izdevumi var būt atbilstīgi:

a) nodokļi, tostarp pievienotās vērtības nodoklis, ja tos nevar atgūt ar citiem līdzekļiem, un ir konstatēts, ka tos sedz galīgais atbalsta saņēmējs;

▼B

b) darbību izmaksas, tostarp īres izmaksas, kas īpaši saistītas ar darbības līdzfinansēšanas periodu;

c) īre vai izpirkumnoma, ja tas īpaši saistīts ar darbības līdzfinansēšanas periodu un ir vēlamākais risinājums, jo tādējādi naudai tiek nodrošināta lielāka vērtība;

▼M1

d) izmaksas, kas saistītas ar bankas garantiju vai tai pielīdzināmu mērķfinansējuma saņēmēja iesniedzamu galvojumu.

▼B

*153. pants*

**Atbalsta intensitāte un Kopienas ieguldījuma likme**

1. Šā komponenta mērķiem 38. panta 1. punktā minētie atbilstīgie izdevumi pamatojas vai nu uz valsts izdevumiem, vai arī uz kopējiem izdevumiem, un izdarītā izvēle attiecas uz visu attiecīgo programmu.

2. Kopienas ieguldījums nedrīkst pārsniegt maksimālo līmeni jeb 85 % no atbilstīgajiem izdevumiem prioritārā virziena līmenī.

3. Nevienai darbībai nedrīkst piešķirt augstāku līdzfinansēšanas likmi par to, kas saistīta ar attiecīgo prioritāro virzienu.

*II NODAĻA*

***Programmu plānošana***

*154. pants*

**Stratēģiskās saskaņošanas pamatnostādnes**

1. Pamatojoties uz indikatīvo daudzgadu plānošanas dokumentu, saņēmējvalsts izveido stratēģiskās saskaņošanas pamatnostādnes apspriešanai ar Komisiju. Stratēģiskās saskaņošanas pamatnostādnēs ietver atsauces dokumentu reģionālās attīstības komponenta un cilvēkresursu attīstības komponenta programmu plānošanai.

2. Stratēģiskās saskaņošanas pamatnostādnēs ietver:

a) vispārēju analīzi, norādot stipros punktus, vājos punktus, iespējas un draudus atbilstīgajās nozarēs un prioritāšu tēmas saskaņā ar reģionālās attīstības un cilvēkresursu attīstības komponentu, ja saņēmējvalsts paredz koncentrēt palīdzību;

b) to mērķu aprakstu, ko paredz sasniegt saskaņā ar reģionālās attīstības un cilvēkresursu attīstības komponentu, saskaņā ar atbilstīgajām valsts un Kopienas prioritātēm, kā noteikts indikatīvajā daudzgadu plānošanas dokumentā;

c) programmu sarakstu, vispārīgi aprakstot katras programmas galvenos prioritāros virzienus;

d) indikatīvu finanšu līdzekļu sadalījumu pamatā esošajām programmām, aptverot trīs gadus, saskaņā ar indikatīvo daudzgadu finanšu shēmu un indikatīvo daudzgadu plānošanas dokumentu, un indikatīvo budžeta atlikumu starp pamatā esošajām programmām nākamiem gadiem katrā komponentā.

▼B

3. Ja nepieciešams, stratēģiskās saskaņošanas pamatnostādnēs papildus iekļauj šādus noteikumus:

a) par koordināciju ar citām valsts programmām, ko atbalsta starptautiskās finanšu iestādes, vai citu būtisku ārēju palīdzību;

b) par koordināciju ar citiem IPA komponentiem, īpaši lauku attīstības komponentu.

4. Stratēģiskās saskaņošanas pamatnostādnes ir priekšnoteikums programmu apstiprināšanai saskaņā ar reģionālās attīstības un cilvēkresursu attīstības komponentu. Tās iesniedz Komisijai pirms tam vai vēlākais tad, kad iesniedz pirmās programmas apstiprinājumu saskaņā ar šiem komponentiem.

5. Stratēģiskās saskaņošanas pamatnostādņu projektu sagatavo stratēģiskie koordinatori, bet vispārēji atbildīgs ir valsts IPA koordinators.

*155. pants*

**Darbības programmas**

1. Palīdzību īsteno, izmantojot daudzgadu darbības programmas. Šo darbības programmu projektus sagatavo funkcionālās struktūras. Tās izveido ciešā sadarbībā ar Komisiju un nozīmīgajām ieinteresētajām personām, un Komisija tās apstiprina, pieņemot lēmumu saskaņā ar 8. panta 1. punktu.

2. Darbības programmās iekļauj:

a) vidēja termiņa vajadzību un mērķu novērtējumu, norādot stiprās puses, vājās puses, iespējas un draudus atbilstošajās nozarēs, tēmās un reģionos;

b) pārskatu par apspriešanos ar attiecīgajiem sociālekonomiskajiem partneriem un, ja nepieciešams, pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem;

c) izvēlēto stratēģisko prioritāšu aprakstu, ņemot vērā stratēģiskās saskaņošanas pamatnostādnes un nozaru, tēmu un/vai ģeogrāfiskos palīdzības koncentrēšanas mehānismus, kā arī 57. panta 4. punktā un 166. pantā minētos *ex ante* novērtējuma rezultātus;

d) informāciju par prioritārajiem virzieniem, saistītajiem pasākumiem un to īpašajiem mērķiem. Šādus mērķus izsaka kvantitatīvi, ja iespējams, izmantojot ierobežotu rezultātu rādītāju skaitu. Šie rādītāji ļauj noteikt izvēlēto pasākumu īstenošanas progresu, tostarp ar prioritārajiem virzieniem un pasākumiem saistīto mērķu efektivitāti;

e) ja dažus pasākumus paredz īstenot, izmantojot atbalsta shēmas uzņēmumiem, apraksta attiecīgo kārtību;

f) tehniskās palīdzības darbības, ko veic saskaņā ar noteiktu prioritāro virzienu. Kopienas atbalsts šim prioritārajam virzienam var sasniegt maksimālo līmeni jeb 6 % no Kopienas ieguldījuma, kas piešķirts darbības programmai. Izņēmuma gadījumos, ja to attiecīgi var pamatot, ņemot vērā programmas darbības jomu, šis maksimālais līmenis var būt 10 %;

g) attiecībā uz katru pasākumu identificē paredzētos galīgos atbalsta saņēmējus, gaidāmās atlases kārtību un iespējamos saistītos atlases kritērijus;

▼B

h) finanšu tabulu par katru gadu, ko aptver piemērojamās daudzgadu finanšu shēmas, par katru prioritāro virzienu un indikatīvā veidā par katru saistīto pasākumu, norādot:

i) kopējo Kopienas ieguldījuma apjomu;

ii) valsts ieguldījumu, vajadzības gadījumā norādot citus ārējos ieguldījumus. Ja saskaņā ar cilvēkresursu attīstības komponentu Kopienas ieguldījumu aprēķina, atsaucoties uz kopējiem izdevumiem, tabulā norāda indikatīvu valsts ieguldījumu valsts un privātā komponenta dalījumā;

iii) rezultātā iegūto Kopienas ieguldījuma likmi;

i) ieteiktos novērtējuma un uzraudzības rādītājus un kārtību, tostarp indikatīvas novērtēšanas darbības un to paredzamo laiku;

j) reģionālās attīstības komponentam – lielāko projektu indikatīvu sarakstu, kam pievienots projektu tehnisko un finanšu aspektu apraksts, tostarp paredzamie finansējuma avoti, kā arī projektu īstenošanas orientējošie laika grafiki;

k) aprakstu par attiecīgajām struktūrām un iestādēm darbības programmas pārvaldībai un kontrolei saskaņā ar 21.–26., 28., 29. un 31. pantu.

*156. pants*

**Darbības programmu pārskatīšana**

1. Pēc saņēmējvalstu vai Komisijas iniciatīvas darbības programmas var atkārtoti pārbaudīt un, ja nepieciešams, pārskatīt programmas atlikušo daļu. Pārskatīšanu īpaši veic šādos gadījumos:

a) pēc tam, kad notikušas nozīmīgas sociālekonomiskas pārmaiņas;

b) lai vairāk ņemtu vērā lielākās pārmaiņas Kopienas vai valstu prioritātēs;

▼M1

c) pēc tam, kad pārskatīts indikatīvais daudzgadu plānošanas dokuments;

▼B

d) ņemot vērā 166. panta 2. punktā minēto novērtējumu;

e) pēc tam, ja bijušas grūtības ar īstenošanu.

2. Lēmumu pēc pieprasījuma veikt darbības programmas pārskatu Komisija pieņem pēc iespējas ātrāk pēc tam, kad stratēģiskais koordinators to oficiāli iesniedzis, saskaņojot ar valsts IPA koordinatoru.

3. Ja 1. punktā minētais darbības programmas pārskats paplašina atbilstīgo darbības jomu saskaņā ar šo programmu, jebkuri ar to saistītie papildizdevumi ir atbilstīgi, sākot no Komisijas lēmuma pieņemšanas dienas.

▼B

*157. pants*

**Lieli projekti saskaņā ar reģionālās attīstības komponentu**

1. Darbības programmas ietvaros palīdzība saskaņā ar reģionālās attīstības komponentu var finansēt lielus projektus.

2. Liels projekts sevī ietver darbu, darbību vai pakalpojumu virkni, un tas paredzēts, lai pabeigtu noteiktu un nedalāmu uzdevumu, kas pēc sava rakstura ir precīzi ekonomisks vai tehnisks un kam ir skaidri noteikti mērķi, un kura kopējās izmaksas pārsniedz 10 miljonus euro.

3. Lielus projektus attiecīgā funkcionālā struktūra iesniedz Komisijai apstiprināšanai. Lēmumā par projekta apstiprināšanu definē fizisko objektu un atbilstīgos izdevumus, kam piemēro prioritārā virziena līdzfinansēšanas likmi. Tad slēdz divpusēju nolīgumu ar saņēmējvalsti, kurā ietver šos elementus.

4. Iesniedzot Komisijai lielu projektu, funkcionālā struktūra sniedz šādu informāciju:

a) norāda struktūru, kas atbild par īstenošanu;

b) sniedz informāciju par investīciju raksturu un apraksta finanšu apjomu un atrašanās vietu;

c) sniedz tehniski ekonomiskā pamatojuma rezultātus;

d) norāda projekta īstenošanas laika grafiku pirms attiecīgās darbības programmas slēgšanas;

e) sniedz novērtējumu par vispārējo darbības sociālekonomisko līdzsvaru, pamatojoties uz izmaksu un labumu analīzi un ietverot riska novērtējumu, un novērtējumu par sagaidāmo ietekmi uz nozari, par saņēmējvalsts sociālekonomisko situāciju un, ja darbībā iekļauj darbību pārvešanu no reģiona uz dalībvalsti, arī ietekmi uz reģiona sociālekonomiskajiem apstākļiem;

f) vides ietekmes analīzi;

g) finansēšanas plānu, norādot kopējos sagaidāmos finanšu ieguldījumus un plānotos ieguldījumus saskaņā ar IPA regulu, kā arī citu Kopienas un ārējo finansējumu. Finansēšanas plānā pamato pieprasīto IPA piešķirto finansējumu, izmantojot finansiālās dzīvotspējas analīzi.

*III NODAĻA*

***Īstenošana***

1. iedaļa

**Vispārējie noteikumi**

*158. pants*

**Darbību atlase**

1. Visas darbības, kas nav lieli projekti un ko īsteno galīgais atbalsta saņēmējs, kurš nav valsts struktūra, atlasa, izmantojot aicinājumu izteikt priekšlikumus. Funkcionālā struktūra sagatavo atlases kritērijus un tos publicē kopā ar aicinājumu izteikt priekšlikumus.

▼B

2. Funkcionālā struktūra izmanto atlases komiteju katram aicinājumam izteikt priekšlikumus, kas analizē un atlasa priekšlikumus un iesaka rezultātus funkcionālajai struktūrai.

Funkcionālā struktūra pieņem lēmumu, vai apstiprināt atlases procedūras rezultātus, un paziņo sava lēmuma iemeslus.

Atlases komitejas sastāvu un funkcionēšanas kārtību definē attiecīgajā finansēšanas nolīgumā.

*159. pants*

**Finansēšanas vadības instrumenti**

1. Darbības programmas ietvaros Kopienas ieguldījums var finansēt izdevumus, kas saistīti ar darbību, kurā ietverti ieguldījumi finansēšanas vadības instrumentu atbalstam uzņēmumiem, piemēram, riska kapitāla fondiem, garantiju fondiem un aizdevumu fondiem. Priekšroku dod maziem un vidējiem uzņēmumiem.

2. Sīki izstrādātus īstenošanas noteikumus nosaka finansēšanas nolīgumā pēc tam, kad apstiprināta darbības programma, kas nodrošina Kopienas ieguldījumu finansēšanas vadības instrumentos.

2. iedaļa

**Finanšu pārvaldība**

*160. pants*

**Maksājumi**

1. Neatkarīgi no 40. panta 5. punkta, kombinētā iepriekšējā finansējuma un starpposma maksājumu kopsumma nedrīkst pārsniegt 90 % no Kopienas ieguldījuma, kā noteikts darbības programmas finanšu tabulā.

2. Visas datu apmaiņas starp Komisiju un 21. pantā minētajām iestādēm un struktūrām par finanšu darījumiem veic elektroniski, kā noteikts finansēšanas nolīgumā.

▼M2

3. Papildus 42. panta noteikumiem iepriekšējs finansējums veido 30 % no Eiropas Savienības ieguldījuma par attiecīgās programmas pēdējiem trim gadiem, un to veic, tiklīdz ir izpildīti 42. panta 1. punkta nosacījumi. Vajadzības gadījumā, ņemot vērā budžeta saistību pieejamību, iepriekšēju finansējumu var veikt divos maksājumos.

———————

▼B

*161. pants*

**Maksājuma pieteikumu pieņemamība**

1. Ja maksājuma pieteikums ir par starpposma maksājumu, tad papildus 43. panta 1. punkta noteikumiem piemēro šā panta noteikumus saskaņā ar reģionālās attīstības komponentu un cilvēkresursu attīstības komponentu.

▼B

Maksājuma pieteikumu nevar pieņemt, ja maksājumi apturēti saskaņā ar 163. pantu. Maksājuma pieteikums apliecina, ka izpildītas visas 43. panta 1. punktā un šajā punktā minētās prasības.

Sertificēto paziņojumu par izdevumiem, kas minēts 43. panta 1. punktā, sagatavo katram prioritārajam virzienam un pasākumam. Valsts kredītrīkotājs apstiprina, ka paziņojums par izdevumiem ir pareizs, to veido droša grāmatvedības sistēma un pamato pārbaudāmi dokumenti. Valsts kredītrīkotājs šo dokumentu nosūta Komisijai un tam pievieno:

a) izdevumu sertifikātu, kas apliecina, ka deklarētie izdevumi atbilst piemērojamiem Kopienas un valsts noteikumiem un izdevumi radušies saistībā ar darbībām, kas atlasītas finansējumam saskaņā ar programmai piemērojamiem kritērijiem, un atbilst attiecīgiem piemērojamiem Kopienas un valsts noteikumiem;

b) datorizētu sarakstu par darbībām katram pasākumam un attiecīgos izdevumus, tostarp ieguldījumu saskaņā ar IPA regulu, valsts publisko un, ja iespējams, valsts privāto ieguldījumu;

c) sīku informāciju par summām, kas atgūstamas pēc tam, kad anulēts viss Kopienas ieguldījums darbībai vai kāda tā daļa;

d) Kopienas līdzekļu apjoms komponentam īpaši izveidotā euro kontā dienā, uz kuru attiecas pēdējais pārskatā minētais debets un nopelnītie procenti.

2. Ja maksājuma pieteikums ir par noslēguma maksājumu, papildus 45. panta 1. punkta noteikumiem piemēro šo punktu saskaņā ar reģionālās attīstības komponentu un cilvēkresursu attīstības komponentu.

Lai maksājuma pieteikumu varētu pieņemt, Kopienas ieguldījums prioritāro virzienu dalījumā atbilst darbības programmas finanšu tabulai.

To sertificēto paziņojumu par izdevumiem, kas minēts 45. panta 1. punktā, sagatavo valsts kredītrīkotājs un nosūta Komisijai saskaņā ar šā panta 1. punktā minētajām prasībām.

Komisija informē saņēmējvalsti par savu slēdzienu par revīzijas iestādes atzinumu, kas minēts 45. panta 1. punkta c) apakšpunktā. Atzinumu uzskata par pieņemtu, ja Komisija nesniedz savus novērojumus piecus mēnešus pēc tā saņemšanas.

*162. pants*

**Maksājumu termiņi**

1. Valsts fonds nodrošina, ka pieprasījumi veikt starpposma maksājumus katrai darbības programmai tiek nosūtīti Komisijai trīs reizes gadā. Lai Komisija veiktu maksājumu attiecīgajā gadā, maksājuma pieteikums jāiesniedz līdz attiecīgā gada 31. oktobrim.

2. Ņemot vērā pieejamo finansējumu, Komisija veic starpposma maksājumu ne vēlāk kā divus mēnešus pēc dienas, kurā Komisija reģistrē maksājuma pieteikumu, kas atbilst 43. panta 1. punkta un 161. panta 1. punkta noteikumiem.

▼B

3. Ņemot vērā pieejamo finansējumu, Komisija veic noslēguma maksājumu, kad tiek izpildīti šādi nosacījumi:

a) Komisija pieņēmusi nozaru galīgo ziņojumu par īstenošanu saskaņā ar 169. panta 4. un 5. punkta noteikumiem;

b) Komisija pieņēmusi revīzijas iestādes sagatavoto atzinumu, kas minēts 45. panta 1. punkta c) apakšpunktā, un attiecīgo ziņojumu par darbībām, kas minēts 29. panta 2. punkta b) apakšpunkta pirmajā ievilkumā.

4. Maksājuma termiņu var pārtraukt kredītrīkotājs, kuru deleģējusi Komisija Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 nozīmē uz laiku līdz sešiem mēnešiem, ja:

a) valsts vai Komisijas revīzijas struktūras ziņojumā ir apliecinājums tam, ka pastāv nopietns trūkums vadības un kontroles sistēmu funkcionēšanā;

b) Komisijas deleģētais kredītrīkotājs veic papildpārbaudes pēc tam, kad saņēmis informāciju, kas liek tam domāt, ka izdevumi sertificētā paziņojumā par izdevumiem ir saistīti ar nopietnu pārkāpumu, kas nav labots;

c) nepieciešams paskaidrot informāciju, kas iekļauta paziņojumā par izdevumiem.

Valsts IPA koordinatoru un valsts kredītrīkotāju nekavējoties informē par pārtraukšanas iemesliem. Pārtraukšanu izbeidz, tiklīdz saņēmējvalsts veic nepieciešamos pasākumus.

*163. pants*

**Maksājumu apturēšana**

Noteikumus, kas minēti 46. pantā, piemēro visiem starpposma maksājumiem vai kādai to daļai prioritārā virziena vai programmas līmenī.

*164. pants*

**Programmas slēgšana**

1. Darbības programmu slēdz saskaņā ar 47. panta 1. punkta noteikumiem, un Komisija paredz noslēguma maksājumu, pamatojoties uz 45. panta 1. punktā un 161. panta 2. punktā minētajiem dokumentiem.

Komisija informē saņēmējvalsti par darbības programmas slēgšanas dienu.

2. Neņemot vērā ne Komisijas, ne Eiropas Revīzijas palātas veiktās revīzijas rezultātus, Komisijas veikto galīgo maksājumu par darbības programmu var grozīt deviņu mēnešu laikā pēc maksājuma veikšanas dienas, ja ir negatīvs atlikums, kuru saņēmējvalsts atmaksā deviņu mēnešu laikā pēc dienas, kurā izdots rīkojums par līdzekļu atgūšanu. Atlikuma grozījums neietekmē 1. punktā noteikto darbības programmas slēgšanas dienu.

*165. pants*

**Kopienas ieguldījuma atkārtota izmantošana**

Saņēmējvalsts informē Komisiju par to, kā tā iesaka atkārtoti izmantot līdzekļus, kas anulēti saskaņā ar 54. pantu un, ja iespējams, grozīt finanšu plānu attiecībā uz palīdzību saskaņā ar 156. panta noteikumiem.

▼B

3. iedaļa

**Novērtēšana un uzraudzība**

*166. pants*

**Novērtēšana**

1. Saņēmējvalstis veic *ex ante* novērtējumu atsevišķi katrai darbības programmai. Tomēr pamatotos gadījumos un pēc vienošanās ar Komisiju saņēmējvalstis atbilstoši var veikt vienu *ex ante* novērtēšanu, kas aptver vairāk nekā vienu darbības programmu.

*Ex ante* novērtēšanu veic saskaņā ar funkcionālās struktūras atbildību.

*Ex ante* novērtēšanas mērķis ir optimizēt budžeta resursu sadalījumu darbības programmās un uzlabot programmu plānošanas kvalitāti. Tās identificē un novērtē atšķirības, trūkumus un attīstības potenciālu, sasniedzamos mērķus, gaidāmos rezultātus, skaitliski izteiktus mērķus, ja nepieciešams, ieteiktās stratēģijas saskaņošanu un īstenošanu, uzraudzības, novērtēšanas un finanšu pārvaldības procedūru kvalitāti.

*Ex ante* novērtējumu pievieno darbības programmai(-ām), uz kuru(-ām) tas attiecas.

2. Programmu plānošanas periodā saņēmējvalstis veic novērtēšanu, kas saistīta ar darbības programmu uzraudzību, īpaši tad, ja uzraudzība atklāj būtiskas novirzes no sākotnēji noteiktajiem mērķiem vai izteikti priekšlikumi pārskatīt darbības programmas, kā minēts 156. pantā. Rezultātus nosūta darbības programmas nozaru uzraudzības komitejai un Komisijai.

3. Novērtēšanu veic iekšēji vai ārēji eksperti vai struktūras, kas ir funkcionāli neatkarīgi no 21. pantā minētajām iestādēm. Rezultātus publicē saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem par pieeju dokumentiem.

*167. pants*

**Nozaru uzraudzības komiteja**

1. Saskaņā ar 59. pantu funkcionālā struktūra izveido nozaru uzraudzības komiteju katrai programmai. Vienu nozaru uzraudzības komiteju var izveidot vairākām programmām viena komponenta ietvaros. Šīs komitejas sanāk vismaz divas reizes gadā pēc saņēmējvalsts vai Komisijas iniciatīvas.

2. Katra nozaru uzraudzības komiteja sagatavo iekšējās kārtības noteikumus saskaņā ar Komisijas izveidoto nozaru uzraudzības komitejas mandātu un attiecīgās saņēmējvalsts institucionālajām, juridiskajām un finanšu pamatnostādnēm. Tā pieņem šos noteikumus pēc vienošanās ar funkcionālo struktūru un IPA uzraudzības komiteju, lai varētu veikt savu šajā regulā noteikto uzdevumu.

3. Nozaru uzraudzības komitejas līdzpriekšsēdētājs ir funkcionālās struktūras vadītājs un Komisija. Tās locekļu sastāvu nosaka funkcionālā struktūra pēc vienošanās ar Komisiju.

▼B

Nozaru uzraudzības komitejas locekļi ir Komisija, valsts IPA koordinators, stratēģiskais koordinators reģionālās attīstības un cilvēkresursu attīstības komponentam, programmas funkcionālā struktūra. Ja nepieciešams, šajā komitejā ir arī pilsoniskās sabiedrības un sociālekonomisko partneru pārstāvji. Eiropas Investīciju bankas pārstāvis var piedalīties kā konsultants attiecībā uz tām darbības programmām, kurām ieguldījumu veic Eiropas Investīciju banka.

4. Nozaru uzraudzības komiteja:

a) izskata un apstiprina vispārējos kritērijus darbību atlasei, ja nepieciešams, saskaņā ar 155. panta 2. punkta g) apakšpunktu sešu mēnešu laikā pēc programmas finansēšanas nolīguma stāšanās spēkā un apstiprina ikvienu šo kritēriju pārskatīšanu saskaņā ar programmu plānošanas vajadzībām;

b) katrā sanāksmē pārskata progresu, kas panākts darbības programmas īpašo mērķu sasniegšanā, pamatojoties uz funkcionālās struktūras iesniegtajiem dokumentiem;

▼M1

c) katrā sanāksmē pārbauda īstenošanas rezultātus, īpaši katram prioritārajam virzienam un pasākumam noteiktos mērķus un starpposma pārskatus, kas minēti 57. pantā; uzraudzību veic, atsaucoties uz 155. panta 2. punkta d) apakšpunktā minētajiem rādītājiem;

▼B

d) pārbauda nozaru gada un galīgos ziņojumus par īstenošanu, kas minēti 169. pantā;

e) saņem informāciju par gada darbību ziņojumu, kas minēts 29. panta 2. punkta b) apakšpunkta pirmajā ievilkumā, vai ziņojuma daļu, kas attiecas uz konkrēto darbības programmu, un tādiem komentāriem, kurus Komisija var izteikt pēc ziņojuma pārbaudes vai attiecībā uz noteikto ziņojuma daļu;

f) pārbauda ikvienu priekšlikumu grozīt programmas finansēšanas nolīgumu.

5. Nozaru uzraudzības komiteja var arī izteikt priekšlikumu funkcionālajai struktūrai veikt programmas pārskatīšanu vai pārbaudi, lai būtu iespējams sasniegt 155. panta 2. punkta a) apakšpunktā noteiktos programmas mērķus vai uzlabot tās pārvaldību, tostarp tās finanšu pārvaldību.

*168. pants*

**Vienošanās par uzraudzības veikšanu**

Datu apmaiņu starp Komisiju un saņēmējvalstīm uzraudzības veikšanas nolūkā veic elektroniski, kā noteikts finansēšanas nolīgumos.

*169. pants*

**Nozaru gada un galīgie ziņojumi par īstenošanu**

1. Katru gadu līdz 30. jūnijam un pirmo reizi līdz 2008. gada 30. jūnijam funkcionālā struktūra iesniedz nozaru gada ziņojumu Komisijai un valsts IPA koordinatoram.

▼B

Nozaru galīgo ziņojumu iesniedz Komisijai un valsts IPA koordinatoram vēlākais sešus mēnešus pēc izdevumu atbilstīguma galīgās dienas. Nozaru galīgais ziņojums attiecas uz visu īstenošanas periodu, un tajā iekļauts pēdējais nozaru gada ziņojums.

Nozaru ziņojumu sagatavo saistībā ar atbilstīgajām programmām.

2. Nozaru ziņojumus pārbauda nozaru uzraudzības komiteja pirms to nosūtīšanas Komisijai un valsts IPA koordinatoram.

3. Nozaru ziņojumos iekļauj šādu informāciju:

a) kvantitatīvi un kvalitatīvi izteiktu progresu darbības programmas, prioritāro virzienu un pasākumu īstenošanā, un, ja nepieciešams, darbību vai darbību grupu īstenošanā attiecībā uz to īpašajiem un pārbaudāmajiem mērķiem, ja iespējams, tos izsakot kvantitatīvi un pēc iespējas izmantojot 155. panta 2. punkta d) apakšpunktā minētos rādītājus. Ja tas ir būtiski cilvēkresursu attīstības komponentam, statistiku norāda dalījumā pa dzimumiem;

b) darbības programmas finanšu īstenošanu, sīki norādot šādu informāciju par katru prioritāro virzienu un pasākumu:

   i) kopējos izdevumus, kurus veicis galīgais atbalsta saņēmējs un kuri iekļauti maksājuma pieteikumā, ko valsts fonds nosūtījis Komisijai;

   ii) kopējos izdevumus, par kādiem faktiski ir saistības un ko izmaksājis valsts fonds, līdz ar atbilstošo valsts un privāto ieguldījumu; tiem pievieno elektroniskā formā sagatavotus darbību sarakstus, lai tām var izsekot, sākot no saistībām budžetā, ko veic saņēmējvalsts, līdz galīgajam maksājumam;

   iii) kopējos no Komisijas saņemtos maksājumus.

   Ja iespējams, finanšu īstenošanu var sniegt, izmantojot lielākos intervenču jomas, kas minētas 5. panta 3. punkta f) apakšpunktā, un reģionus, kuros ir koncentrēta palīdzība;

c) informācijas nolūkā indikatīvu sadalījumu līdzekļiem, kas piešķirti saskaņā ar IPA regulu un attiecas uz reģionālās attīstības komponentu, dalījumā pa kategorijām un saskaņā ar finansēšanas nolīgumā iekļautu sīki izstrādātu sarakstu;

d) pasākumus, ko veikusi funkcionālā struktūra vai nozaru uzraudzības komiteja, lai nodrošinātu īstenošanas kvalitāti un efektivitāti, īpaši:

   i) uzraudzības un novērtēšanas pasākumus, tostarp datu vākšanas kārtību;

   ii) apkopojumu par visām nozīmīgajām problēmām, kas radušās darbības programmas īstenošanas gaitā, un attiecīgi veiktajiem pasākumiem;

   iii) izmantoto tehnisko palīdzību;

▼B

e) darbības informācijas sniegšanai un programmas publiskošanai saskaņā ar 62. pantu;

f) ja nepieciešams reģionālās attīstības komponentam, lielo projektu progresu un finansēšanu;

g) ja nepieciešams cilvēkresursu attīstības komponentam, īstenošanas sintēzi, kas attiecas uz:

i) dzimumu plūsmām, kā arī īpašām ar dzimumu saistītām darbībām;

ii) darbībām migrantu pastiprinātai iesaistīšanai nodarbinātībā, lai tādējādi stiprinātu to sociālo integrāciju;

iii) darbībām integrācijas nodarbinātībā stiprināšanai, lai tādējādi uzlabotu minoritāšu sociālo integrāciju;

iv) darbībām integrācijas nodarbinātībā stiprināšanai un citu sociāli nelabvēlīgu grupu, tostarp invalīdu, sociālajai integrācijai.

Informāciju, kas minēta šā punkta d) un g) apakšpunktā, neiekļauj, ja tā nav būtiski mainījusies kopš iepriekšējā ziņojuma.

4. Nozaru ziņojumus uzskata par pieņemamiem, ja tajos iekļauta visa atbilstīgā 3. punktā minētā informācija. Desmit darbadienu laikā pēc nozaru gada ziņojuma saņemšanas Komisija informē valsts IPA koordinatoru un funkcionālo struktūru par to, vai ziņojums ir pieņemams.

5. Valsts IPA koordinatoru un funkcionālo struktūru arī informē par Komisijas atzinumu par pieņemama nozaru gada ziņojuma saturu divu mēnešu laikā pēc tā saņemšanas. Attiecībā uz nozaru galīgo ziņojumu par darbības programmu šādu informāciju sniedz ne vēlāk kā piecus mēnešus pēc pieņemama ziņojuma saņemšanas dienas.

## IV SADAĻA

## LAUKU ATTĪSTĪBAS KOMPONENTS

### *I NODAĻA*

### *Palīdzības objekts un atbilstīgums*

#### 1. iedaļa

#### Palīdzības objekts

*170. pants*

**Papilddefinīcijas lauku attīstības komponentam**

Šajā sadaļā papildus 2. pantā noteiktajām definīcijām piemēro vēl šādas definīcijas:

1. "Kopienas standarti": Kopienas noteikti standarti tādās jomās kā vides aizsardzība, veselības aizsardzība, dzīvnieku un augu veselība, dzīvnieku labturība un droša nodarbinātība.

▼B

2. “Kalnu apgabali”: apgabali, kas minēti Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 ([1]) 50. panta 2. punkta pirmajā apakšpunktā.

3. “Jauns lauksaimnieks”: lauksaimnieks, kas nav sasniedzis 40 gadu vecumu laikā, kad pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, un kam ir atbilstošas profesionālās iemaņas un kompetence.

*171. pants*

**Palīdzības jomas un formas**

1. Palīdzība saskaņā ar šo komponentu veicina šādu mērķu sasniegšanu:

a) uzlabot tirgus efektivitāti un Kopienas standartu īstenošanu;

b) sagatavoties darbības lauksaimniecības un vides pasākumu īstenošanai un stratēģijas vietējai lauku attīstībai;

c) attīstīt lauku ekonomiku.

2. Palīdzību, kas aptver 1. punkta a) apakšpunktā minēto mērķi, kura turpmāk saukta par “prioritāro virzienu Nr. 1”, piešķir, izmantojot šādus pasākumus:

a) investīcijas lauksaimniecības pārvaldītājsabiedrībās, lai veiktu pārstrukturēšanu un modernizēšanu atbilstoši Kopienas standartiem;

b) atbalsts ražotāju grupu izveidošanai;

c) investīcijas lauksaimniecības un zivsaimniecības produktu apstrādē un pārdošanā, lai tās pārstrukturētu un modernizētu atbilstoši Kopienas standartiem.

3. Palīdzību, kas aptver 1. punkta b) apakšpunktā minēto mērķi, kura turpmāk saukta par “prioritāro virzienu Nr. 2”, piešķir, izmantojot šādu pasākumus:

a) darbības vides un lauku apvidus uzlabošanai;

b) darbības, lai sagatavotu un īstenotu stratēģijas vietējai lauku attīstībai.

4. Palīdzību, kas aptver 1. punkta c) apakšpunktā minēto mērķi, turpmāk tekstā – “prioritārais virziens Nr. 3”, piešķir, izmantojot šādus pasākumus:

a) lauku infrastruktūras uzlabošana un attīstība;

b) lauku saimnieciskās darbības dažādošana un attīstība;

c) uzlabojot apmācību.

2. iedaļa

**Vispārējās prasības attiecībā uz atbilstīgumu un atbalsta intensitāte**

*172. pants*

**Izdevumu atbilstīgums**

1. Papildus 34. panta 2. punktā minētajām izmaksām 3. punkta c) apakšpunktā minētās izmaksas uzskata par atbilstīgām saskaņā ar šo komponentu.

([1]) OV L 277, 21.10.2005., 1. lpp.

▼B

Tehniskās palīdzības pasākumi, kas ir atbilstīgi saskaņā ar 34. panta 2. punktu, ir tādi pasākumi, kas minēti 182. pantā.

2. Papildus 34. panta 3. punkta noteikumiem saskaņā ar šo komponentu nav atbilstīgi šādi izdevumi:

a) lauksaimniecības ražošanas tiesību, dzīvnieku, ikgadēju stādījumu un to stādīšanas izdevumi;

b) jebkuras uzturēšanas, nolietojuma un īres izmaksas;

c) jebkuras izmaksas, kas radušās valsts administrācijai, pārvaldot un īstenojot palīdzību.

3. Neskatoties uz 34. panta 3. punkta noteikumiem, investīciju gadījumā:

a) atbilstīgie izdevumi attiecas tikai uz nekustamā īpašuma būvniecību vai uzlabošanu;

b) jaunu mašīnu un iekārtu, tostarp datoru programmatūras, kas nepārsniedz aktīva tirgus vērtību, pirkšana vai pirkšana uz nomaksu tiks uzskatīta par atbilstīgu, bet citas izmaksas saistībā ar izpirkumnomas līgumu, piemēram, izpirkumnomas devēja peļņas norma, procentu refinansēšanas izmaksas, pieskaitāmās un apdrošināšanas izmaksas, nav atbilstīgas;

c) vispārējās izmaksas, kas saistītas ar a) un b) apakšpunktā minētajiem izdevumiem, piemēram, arhitektu, inženieru un citu konsultantu honorāri, tehniski ekonomisko pamatojumu izmaksas, patentu tiesību un licenču iegādes izmaksas ir atbilstīgas, nepārsniedzot maksimālo līmeni jeb 12 % no a) un b) apakšpunktā minētajām izmaksām.

Sīki izstrādātus noteikumus šā punkta īstenošanai nosaka nozaru nolīgumos atbilstoši 7. pantā paredzētajam vai finansēšanas nolīgumos atbilstoši 8. pantā paredzētajam.

4. Investīciju projekti vēl arvien ir atbilstīgi Kopienas ieguldījumam, ja piecu gadu laikā pēc tam, kad funkcionālā struktūra veikusi galīgo maksājumu, tos ievērojami negroza.

*173. pants*

**Atbalsta intensitāte un Kopienas ieguldījuma likme**

1. Šā komponenta mērķiem 38. panta 1. punktā minētos atbilstīgos izdevumus aprēķina, pamatojoties uz valsts izdevumiem atbilstoši 2. pantā definētajam.

2. Valsts izdevumi nedrīkst pārsniegt maksimālo līmeni jeb 50 % no kopējām investīciju izmaksām. Tomēr šo maksimālo līmeni var paaugstināt:

a) līdz 55 % investīcijām lauksaimniecības pārvaldītājsabiedrībās, ko izveido jauni lauksaimnieki;

b) līdz 60 % investīcijām lauksaimniecības pārvaldītājsabiedrībās kalnu apgabalos;

c) līdz 65 % investīcijām lauksaimniecības pārvaldītājsabiedrībās kalnu apgabalos, ko izveido jauni lauksaimnieki;

d) līdz 75 % investīcijām, kas minētas 4. punkta d) apakšpunktā, un investīcijām lauksaimniecības pārvaldītājsabiedrībās, lai īstenotu Padomes Direktīvu 91/676/EEK ([1]), uz ko attiecas pastāvoša valsts stratēģija par īstenošanu;

e) līdz 100 % investīcijām infrastruktūrā, kas nav paredzēta ievērojamu tīro ieņēmumu radīšanai;

f) līdz 100 % pasākumiem, kas minēti 182. pantā.

([1]) OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.

▼B

3. Nosakot valsts izdevumu likmi 2. punkta nolūkā, neņem vērā valsts atbalstu, kas paredz atvieglot pieeju aizņēmumiem, kurus piešķir bez Kopienas ieguldījuma saskaņā ar IPA regulu.

4. Kopienas ieguldījums principā nedrīkst pārsniegt maksimālo līmeni jeb 75 % no atbilstīgajiem izdevumiem. Tomēr šo maksimālo līmeni var paaugstināt:

a) līdz 80 % attiecībā uz pasākumiem, uz kuriem attiecas 171. panta 3. punktā minētais prioritārais virziens Nr. 2;

b) līdz 80 % tādu darbību gadījumā, uz kuriem attiecas 182. pants, ja šādas darbības neveic pēc Komisijas iniciatīvas;

c) līdz 100 % tādu darbību gadījumā, uz kuriem attiecas 182. pants, ja šādas darbības veic pēc Komisijas iniciatīvas;

d) līdz 85 % tādu investīciju projektu gadījumā, kurus veic reģionos, ko Komisija nosaka kā reģionus, kuros notikušas ārkārtējas dabas katastrofas.

3. iedaļa

**Atbilstīgums un īpašas prasības attiecībā uz palīdzību, kas minēta prioritārajā virzienā Nr. 1**

*174. pants*

**Investīcijas lauksaimniecības pārvaldītājsabiedrībās**

1. Palīdzību, kas minēta 171. panta 2. punkta a) apakšpunktā, piešķir materiālām vai nemateriālām investīcijām lauksaimniecības pārvaldītājsabiedrībās to modernizēšanai atbilstoši Kopienas standartiem un to vispārējās darbības uzlabošanai.

2. Palīdzību saskaņā ar šo pasākumu var piešķirt lauksaimniecības pārvaldītājsabiedrībām:

a) kurām var uzrādīt ekonomiskās dzīvotspējas izredzes investīciju īstenošanas beigās;

b) kas atbilst valsts minimāliem standartiem attiecībā uz vides aizsardzību, veselības aizsardzību, dzīvnieku un augu veselību, dzīvnieku labturību un drošu nodarbinātību laikā, kad pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu.

3. Atkāpjoties no 2. punkta b) apakšpunkta, saskaņā ar kuru valsts minimālos standartus, kuru pamatā ir Kopienas standarti, no jauna ievieš pieteikuma saņemšanas laikā, palīdzību var piešķirt, pat ja pastāv neatbilstība standartiem ar nosacījumu, ka pārvaldītājsabiedrībai jāatbilst jaunajiem standartiem līdz investīcijas realizācijas beigām.

Turklāt, pamatojoties uz saņēmējvalsts attiecīgi pamatotu lūgumu, Komisija var pieļaut atkāpi no 2. punkta b) apakšpunktā minētā par neatbilstību valsts minimālajiem standartiem, kuru pamatā ir Kopienas standarti, ko ievieš valsts tiesību aktos ne vēlāk kā vienu gadu pirms pieteikuma iesniegšanas dienas.

4. Palīdzību piešķir ar nosacījumu, ka investīcijas atbilst attiecīgajiem Kopienas standartiem to realizācijas beigās.

▼B

5. Saņēmējvalstis nosaka ierobežojumus kopējām investīcijām, kas ir atbilstīgas palīdzībai. Tās nosaka atbilstīgus standartus attiecībā uz lauksaimnieku profesionālām iemaņām un kompetenci un lauksaimniekiem prasa ievērot šos standartus, lai tie būtu atbilstīgi palīdzībai.

*175. pants*

**Atbalsts ražotāju grupu izveidošanai**

1. Palīdzību, kas minēta 171. panta 2. punkta b) apakšpunktā, var piešķirt, lai atvieglotu ražotāju grupu izveidošanu un administratīvo darbību, īpaši:

a) lai ražotāju grupu locekļi pielāgotu ražošanu un izlaidi tirgus prasībām;

b) kopīgi izvietotu preces tirgū, tostarp sagatavotu tās pārdošanai, centralizētu pārdošanu un piegādātu vairumpircējiem;

c) izveidotu kopīgus noteikumus par ražošanas informāciju, īpaši attiecībā uz ražas vākšanu un pieejamību.

2. Palīdzību saskaņā ar šo pasākumu nedrīkst piešķirt ražotāju grupām, ko saņēmējvalsts iestādes oficiāli atzinušas pirms 2007. gada 1. janvāra un/vai pirms 184. pantā minētās programmas apstiprināšanas.

Profesionālās un/vai starpprofesiju organizācijas, kas pārstāv vienu vai vairākas nozares, neuzskata par ražotāju grupām.

3. Palīdzību piešķir kā atbalstu pēc vienotas likmes gada iemaksās pirmajos piecos gados pēc ražotāju grupas atzīšanas dienas. To aprēķina, pamatojoties uz grupas gadā pārdoto saražoto produkciju, un tā atbilst šādām prasībām:

a) pirmajā, otrajā, trešajā, ceturtajā un piektajā gadā attiecīgi 5 %, 5 %, 4 %, 3 % un 2 % no pārdotās saražotās produkcijas vērtības, bet ne vairāk kā viens miljons euro;

b) pirmajā, otrajā, trešajā, ceturtajā un piektajā gadā attiecīgi 2,5 %, 2,5 %, 2,0 %, 1,5 % no pārdotās saražotās produkcijas vērtības, pārsniedzot vienu miljonu euro;

c) saskaņā ar maksimālo līmeni katrai ražotāju organizācijai

— 100 000 euro pirmajā gadā,

— 100 000 euro otrajā gadā,

— 80 000 euro trešajā gadā,

— 60 000 euro ceturtajā gadā,

— 50 000 euro piektajā gadā.

*176. pants*

**Investīcijas lauksaimniecības un zivsaimniecības ražojumu apstrādē un pārdošanā**

1. Palīdzību, kas minēta 171. panta 2. punkta c) apakšpunktā, piešķir materiālām un nemateriālām investīcijām lauksaimniecības un zivsaimniecības produktu apstrādē un pārdošanā, ko aptver līguma I pielikums. Šādas palīdzības mērķis ir palīdzēt modernizēt uzņēmumus atbilstoši Kopienas standartiem un uzlabot to vispārējos darbības rādītājus. Investīcijas dod ieguldījumu, lai uzlabotu situāciju lauksaimniecības pamatražošanas nozarē.

▼B

Atbalstā neiekļauj investīcijas atsevišķu ražotāju līmenī.

2. Palīdzību saskaņā ar šo pasākumu var piešķirt investīcijām uzņēmumos:

a) kuriem var uzrādīt ekonomiskās dzīvotspējas izredzes investīciju īstenošanas beigās;

b) kas atbilst valsts minimāliem standartiem attiecībā uz vides aizsardzību, veselības aizsardzību, dzīvnieku un augu veselību, dzīvnieku labturību un drošu nodarbinātību laikā, kad pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu.

3. Atkāpjoties no 2. punkta b) apakšpunkta, saskaņā ar kuru valsts minimālos standartus, kuru pamatā ir Kopienas standarti, no jauna ievieš pieteikuma saņemšanas laikā, palīdzību var piešķirt, pat ja pastāv neatbilstība standartiem ar nosacījumu, ka uzņēmumam jāatbilst jaunajiem standartiem līdz investīcijas realizācijas beigām.

Turklāt, pamatojoties uz saņēmējvalsts attiecīgi pamatotu lūgumu, Komisija var pieļaut atkāpi no 2. punkta b) apakšpunkta nosacījuma attiecībā uz neatbilstību valsts minimālajiem standartiem, kuru pamatā ir Kopienas standarti, ko ievieš valsts tiesību aktos ne vēlāk kā vienu gadu pirms pieteikuma iesniegšanas dienas.

4. Palīdzību var piešķirt investīcijām veidojumos, kas ir tādu uzņēmumu daļa:

a) kuros nodarbinātas mazāk nekā 250 personas un kuru gada apgrozījums nepārsniedz 50 miljonus euro, un/vai kuru gada bilances kopsumma nepārsniedz 43 miljonus euro, dodot prioritāti investīcijām, kuru mērķis ir pielīdzināt veidojumu visiem attiecīgajiem Kopienas standartiem;

b) vai kuros nodarbinātas mazāk nekā 750 personas vai kuru gada apgrozījums nepārsniedz 200 miljonus euro, ja investīciju nolūks ir padarīt veidojumu atbilstīgu attiecīgajiem Kopienas standartiem.

5. Pamatojoties uz saņēmējvalsts attiecīgi pamatotu lūgumu, Komisija var pieņemt lēmumu, ka palīdzību var arī piešķirt uzņēmumiem, uz kuriem neattiecas 4. punkts, investīcijām, kas nepieciešamas, lai atbilstu īpašiem Kopienas standartiem, kas saistīti ar dārgām investīcijām. Šādu atbalstu var piešķirt tikai tādiem uzņēmumiem, kas identificēti valsts plānā modernizēšanai atbilstoši Kopienas standartiem un ir īpaši paredzēti tam, lai veidojumu kopumā padarītu atbilstīgu Kopienas standartiem. Šādos gadījumos palīdzību piešķir pēc puses no atbalsta likmes, kas pieejama uzņēmumiem, kas minēti 4. punktā.

6. Saņēmējvalstis var noteikt ierobežojumus kopējām investīcijām, kas ir atbilstīgas atbalstam saskaņā ar šo pasākumu.

7. Palīdzību investīcijām uzņēmumos, kas minēti 4. punkta a) apakšpunktā, piešķir tikai ar nosacījumu, ka šādas investīcijas atbildīs attiecīgajiem Kopienas standartiem to realizācijas beigās.

▼B

4. iedaļa

**Atbilstīgums un īpašas prasības saskaņā ar prioritāro virzienu Nr. 2**

*177. pants*

**Sagatavošanās tādu darbību īstenošanai, kas saistītas ar vidi un lauku apvidiem**

1. Lai sagatavotu saņēmējvalstis tādu darbību īstenošanai, kas minētas prioritārajā virzienā Nr. 2 Padomes Regulā (EK) Nr. 1698/2005, 171. panta 3. punkta a) apakšpunktā minēto palīdzību piešķir izmēģinājumprojektiem, uz ko attiecas Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 39. un 40. pants.

2. Šādu darbību mērķis ir attīstīt praktisko pieredzi tādu darbību īstenošanā, lai uzlabotu vidi un lauku apvidus gan administratīvā, gan lauku saimniecību līmenī.

*178. pants*

**Vietējās lauku attīstības stratēģijas sagatavošana un īstenošana**

1. Palīdzību, kas minēta 171. panta 3. punkta b) apakšpunktā, piešķir saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 61. pantu.

2. Palīdzība atbalsta:

a) sadarbības projektu īstenošanu saskaņā ar prioritātēm, kas minētas 171. panta 1. punktā, un Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 65. panta nozīmē;

b) vietēju privātu un valsts partnerību, kas saukta arī par "vietēju darbības grupu" vadīšanu, iemaņu apguvi, apziņu veicinošām darbībām un reklāmas pasākumiem, lai sasniegtu 171. panta 1. punktā minēto mērķi.

3. Sīki izstrādāti noteikumi šīs pasākuma īstenošanai saskaņojami ar saņēmējvalsti. Tie ir saskaņoti ar atbilstīgajiem noteikumiem, ko piemēro attiecībā uz Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai, kas minēts Padomes Regulā (EK) Nr. 1698/2005.

5. iedaļa

**Atbilstīgums un īpašas prasības saskaņā ar prioritāro virzienu Nr. 3**

*179. pants*

**Lauku infrastruktūras uzlabošana un attīstīšana**

1. Palīdzību, kas minēta 171. panta 4. punkta a) apakšpunktā, var sniegt investīcijām, kuru mērķis ir uzlabot un attīstīt lauku infrastruktūru, veicot šādus pasākumus:

a) pievēršoties reģionālām atšķirībām un pastiprinot lauku apgabalu pievilcīgumu privātpersonu un uzņēmēju darbībai;

b) nodrošinot apstākļus lauku ekonomikas attīstīšanai.

2. Prioritāti piešķir investīcijām ūdens un elektroenerģijas apgādē, atkritumu apsaimniekošanā, vietējai pieejai informācijas un sakaru tehnoloģijām, vietējai pieejai ceļiem, kas ir īpaši nozīmīgi vietējai ekonomikas attīstībai, un ugunsdrošības infrastruktūrām, ja to attaisno mežu ugunsgrēku risks.

▼B

3. Ja izveidotas vietējās lauku attīstības stratēģijas, kas minētas 171. panta 3. punkta b) apakšpunktā, investīcijām, ko atbalsta saskaņā ar šo pantu, jāatbilst šīm stratēģijām.

*180. pants*

**Lauku saimnieciskās darbības dažādošana un attīstīšana**

1. Palīdzību, kas minēta 171. panta 4. punkta b) apakšpunktā, var sniegt investīcijām, kuru mērķis ir dažādot un attīstīt lauku saimnieciskās darbības, veicot šādus pasākumus:

a) palielinot ekonomisko aktivitāti;

b) radot nodarbinātības iespējas;

c) dažādojot ar lauksaimniecību nesaistītas darbības.

2. Prioritāti piešķir investīcijām mikrouzņēmumu un mazu uzņēmumu, amatniecības un lauku tūrisma radīšanai un attīstīšanai, lai veicinātu uzņēmējdarbību un attīstītu ekonomiku.

3. Ja izveidota vietējā lauku attīstības stratēģija, kas minēta 171. panta 3. punkta b) apakšpunktā, investīcijām, ko atbalsta saskaņā ar šo pantu, jāatbilst šai stratēģijai.

*181. pants*

**Apmācības uzlabošana**

1. Palīdzību var piešķirt, lai dotu ieguldījumu, attīstot nodarbinātības iemaņas un kompetenci personām, kas iesaistītas lauksaimniecībā, pārtikas un mežsaimniecības nozarē, un citiem ekonomikā iesaistītiem dalībniekiem, kas darbojas šā komponenta aptvertajās jomās.

Palīdzību nedrīkst piešķirt instruktāžas vai apmācības kursiem, kas ir normālu vidējā vai augstākā līmeņa izglītības programmu vai sistēmu daļa.

▼M1

2. Saņēmējvalstis pilnveido apmācības stratēģiju 1. punktā minēto darbību īstenošanai. Stratēģijā iekļauj obligātu esošo apmācības struktūru novērtējumu, apmācības vajadzību un mērķu analīzi. Tāpat izveido tādu kritēriju kopumu, pēc kuriem atlasa apmācības nodrošinātājus. Mācību stratēģijas aprakstu iekļauj programmā.

▼B

6. iedaļa

**Tehniskā palīdzība**

*182. pants*

**Darbības joma un īstenošana**

1. Palīdzību var piešķirt darbībām, kas saistītas ar sagatavošanas, uzraudzības, novērtēšanas, informācijas un kontroles darbībām, kas nepieciešamas programmas īstenošanai. Īpaši šādās darbībās iekļauj:

a) sanāksmes un citas darbības, kas nepieciešamas šā komponenta nozaru uzraudzības komitejas pienākumu veikšanai, tādu kā pētniecība, par kuru slēdz līgumus un ko realizē, izmantojot ekspertu palīdzību;

▼B

b) informācijas un publicitātes kampaņas;

c) rakstisko un mutisko tulkošanu pēc Komisijas pieprasījuma, neiekļaujot darbības, kas nepieciešamas saskaņā ar pamatnostādņu īstenošanu, nozaru un finansēšanas nolīgumiem;

d) apmeklējumus un seminārus;

e) darbības, kas saistītas ar programmas pasākumu sagatavošanu, kas nodrošina tās efektivitāti, tostarp pasākumus, kuru piemērošanu paredz vēlākā posmā;

f) programmas starpposma novērtējumu;

g) tāda valsts tīkla izveidi un darbību, kas koordinētu 178. pantā minēto darbību pilnveidošanu, un nākotnes valsts lauku attīstības tīklu saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 68. pantu.

▼M1

2. Ar šā komponenta nozaru uzraudzības komiteju apspriežas par tehniskās palīdzības darbībām. Tā katru gadu apstiprina tehniskās palīdzības darbību īstenošanas gada rīcības plānu.

▼B

3. Par katru apmeklējumu un semināru, kas minēts 1. punkta d) apakšpunktā un nenotiek pēc Komisijas iniciatīvas, jāiesniedz rakstisks ziņojums šā komponenta nozaru uzraudzības komitejai.

*183. pants*

**Eiropas lauku attīstības tīkls**

Saņēmējvalstīm, tajās izveidotām organizācijām un to administrācijām, kas darbojas lauku attīstības jomā, ir pieeja Eiropas lauku attīstības tīklam, kas izveidots saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 67. pantu. Attiecīgos sīki izstrādātos noteikumus saskaņo ar saņēmējvalstīm.

*II NODAĻA*

***Programmu plānošana***

*184. pants*

**Programmas**

1. Uz pasākumiem saskaņā ar lauku attīstības komponentu attiecas programma, ko sagatavo valsts līmenī lauksaimniecības un lauku attīstībai (turpmāk – "programma"), kas aptver visu IPA īstenošanas periodu. Programmu sagatavo attiecīgās iestādes, ko iecēlušas saņēmējvalstis, un to iesniedz Komisijai pēc tam, kad notikusi apspriešanās ar ieinteresētajām personām.

▼M1

2. Katrā programmā iekļauj:

a) kvantitatīvi izteiktu esošās situācijas aprakstu, parādot atšķirības, trūkumus un attīstības potenciālu, Kopienas iepriekš veikto darbību galvenos rezultātus un citu divpusējo un daudzpusējo palīdzību, izmantotos finanšu resursus un rezultātu pieejamo novērtējumu;

▼M1

b) aprakstu par ieteikto valsts lauku attīstības stratēģiju, kuras pamatā ir esošās situācijas analīze lauku apgabalos;

c) aprakstu par programmas stratēģiskajām prioritātēm, kura pamatā ir valsts lauku attīstības stratēģija un attiecīgo nozaru analīze, tostarp neatkarīgu ekspertu vērtējums. Tajā iekļauj kvantitatīvi izteiktus mērķus, katram prioritārajam virzienam, kā norādīts 171. panta 1. punktā, norādot atbilstīgas uzraudzības un novērtēšanas rādītājus;

d) paskaidrojumu par to, kā vispārējās stratēģijas pieeja un nozaru stratēģijas, kas identificētas saņēmējvalsts indikatīvajā daudzgadu plānošanas dokumentā, izpaužas kā konkrētas darbības lauku attīstības komponenta ietvaros;

e) indikatīvu vispārēju finanšu tabulu, kurā apkopoti nodrošinātie valsts, Kopienas un, ja nepieciešams, privātie finanšu resursi, kas atbilst katram lauku attīstības pasākumam, kā arī ES līdzfinansējums katram virzienam;

f) aprakstu par pasākumiem, kas izvēlēti no 171. panta, tostarp:

— galīgo atbalsta saņēmēju definīcija,

— ģeogrāfiskā darbības joma,

— atbilstīguma kritēriji,

— sakārtošanas kritēriji projektu atlasei,

— uzraudzības rādītāji,

— kvantitatīvi izteikti mērķa rādītāji;

g) funkcionālās struktūras apraksts programmas īstenošanai, tostarp uzraudzībai un novērtēšanai;

h) to iestāžu un struktūru nosaukumi, kas atbild par programmas īstenošanu;

i) apspriešanās rezultāti un noteikumi, kas pieņemti attiecīgo iestāžu un struktūru piesaistīšanai, kā arī atbilstošie ekonomikas, sociālie un vides partneri;

j) programmas *ex ante* novērtēšanas rezultāti un ieteikumi, tostarp apraksts par saņēmējvalstu veiktajiem pēcpasākumiem, pamatojoties uz ieteikumiem.

▼B

3. Programmā saņēmējvalsts nodrošina, ka prioritāte tiek piešķirta pasākumiem Kopienas standartu īstenošanai un tirgus efektivitātes uzlabošanai, un pasākumiem jaunu nodarbinātības iespēju radīšanai lauku apgabalos.

4. Programmā saņēmējvalstis nodrošina atbilstību noteikumiem, kas paredzēti indikatīvajā daudzgadu plānošanas dokumentā.

5. Ja nav citāda vienošanās ar Komisiju, saņēmējvalstis iesniedz programmu priekšlikumus ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc šīs regulas stāšanās spēkā.

▼B

*185. pants*

**Programmu pieņemšana un grozīšana**

1. Programmas saskaņā ar lauku attīstības komponentu pieņem Komisija sešu mēnešu laikā pēc programmas priekšlikuma iesniegšanas, ja ir pieejama visa būtiskā informācija. Īpaši Komisija novērtē programmas priekšlikumu, lai noteiktu, vai tas atbilst šai regulai.

2. Ja nepieciešams, programmu var grozīt, lai attiecīgi ņemtu vērā:

a) būtisku jaunu informāciju un rezultātus, kas saistīti ar attiecīgo darbību īstenošanu, tostarp uzraudzības un novērtēšanas rezultātus, kā arī nepieciešamību koriģēt pieejamās atbalsta summas;

b) saņēmējvalsts progresu pievienošanās procesā, kā norādīts galvenajos pievienošanās dokumentos, tostarp indikatīvajā daudzgadu plānošanas dokumentā.

3. Ikvienu grozījumu priekšlikumu saņēmējvalsts iesniedz Komisijai un to attiecīgi pamato, ietverot šādu informāciju:

a) ieteikto grozījumu iemeslus;

b) grozījumu sagaidāmos rezultātus;

c) grozītās finanšu un mērījumu tabulas, ja ieteiktajiem grozījumiem ir finansiāls raksturs.

4. Būtiskas pārmaiņas IPA regulas 14. panta 4. punkta nozīmē ir grozījumi, kas saistīti ar pārmaiņām finanšu dalījumā starp prioritārajiem virzieniem, kā minēts 171. panta 1. punktā, vai līdzfinansēšanas likmē katram virzienam vai jauna pasākuma iekļaušanu.

5. Komisija var pieprasīt, lai saņēmējvalstis sniedz priekšlikumu grozīt programmu, ja tiek mainīti atbilstīgie Kopienas tiesību akti.

*III NODAĻA*

***Īstenošana***

1. iedaļa

**Principi un finanšu pārvaldība**

*186. pants*

**Īstenošanas principi**

1. Šā komponenta īstenošanu saņēmējvalsts veic, pamatojoties uz decentralizēto pārvaldību, neveicot *ex ante* kontroli, kā minēts 18. pantā.

2. Papildnoteikumi var būt noteikti nozaru un finansēšanas nolīgumos, kas minēti 7. un 8. pantā.

Noteikumi ir saskaņoti ar būtiskiem noteikumiem, kuru piemēro dalībvalstu lauku attīstības programmām.

▼B

*187. pants*

**Maksājumu aprēķināšana**

Atkāpjoties no 44. panta, Kopienas ieguldījumu programmās saskaņā ar šo komponentu aprēķina, piemērojot līdzfinansēšanas likmi, kas noteikta katram prioritārajam virzienam finansēšanas lēmumā, attiecībā uz tiem atbilstīgajiem izdevumiem, kas sertificēti katrā izdevumu deklarācijā, ievērojot maksimālo Kopienas ieguldījumu, kāds saistīts ar katru prioritāro virzienu.

*188. pants*

**Iepriekšējs finansējums**

▼M2

1. Šā komponenta mērķiem iepriekšējs finansējums var būt 30 % no Eiropas Savienības ieguldījuma par attiecīgās programmas pēdējiem trim gadiem. Atkarībā no budžeta apropriāciju pieejamības iepriekšēju finansējumu var veikt divos vai vairākos maksājumos.

▼B

2. Ja 1. punktā minētā iepriekšēja finansējuma summas nav pietiekamas, lai nodrošinātu savlaicīgu galīgo atbalsta saņēmēju prasību apmaksāšanai, šīs summas īstenošanas periodā var palielināt saskaņā ar nozaru vai finansēšanas nolīgumos paredzētajiem noteikumiem, lai apmaksātu šādas vajadzības, ar nosacījumu, ka iepriekšēja finansējuma kopējā summa nepārsniedz 30 % no Kopienas ieguldījuma par pēdējiem trīs gadiem, kā noteikts finansēšanas nolīgumā, ar ko pieņem daudzgadu programmas.

3. Pirmo iepriekšēja finansējuma maksājumu Komisija veic tad, kad ir izpildīti 42. panta 1. punkta nosacījumi. Papildu maksājumus var izmaksāt pēc saņēmējvalsts pieprasījuma atbilstoši 1. un 2. punktā paredzētajām prasībām.

*189. pants*

**Kontu norēķini**

Sīki izstrādātus noteikumus par rēķinu apmaksu nosaka nozaru un finansēšanas nolīgumos, kas attiecīgi minēti 7. un 8. pantā. Tie ir saskaņoti ar atbilstīgajiem noteikumiem, kuru piemēro Eiropas Lauksaimniecības fondam lauku attīstībai, kā minēts Padomes Regulā (EK) Nr. 1290/2005 ([1]), un noteikumos, kas paredz sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus. Īpaši tie var paredzēt apspriešanos ar lauksaimniecības fondu komiteju.

*190. pants*

**Kritēriji finanšu korekciju veikšanai**

Atkāpjoties no 51. panta 2. punkta, Komisija atkarībā no konstatētajiem faktiem piemēro vai nu vienotas likmes korekciju, precīzo korekciju vai korekciju, kuras pamatā ir konstatēto faktu ekstrapolācija.

([1]) OV L 209, 11.8.2005., 1. lpp.

▼B

2. iedaļa

**Novērtēšana un uzraudzība**

*191. pants*

***Ex ante*, starpposma un *ex post* novērtēšana**

1. Saskaņā ar 57. pantu uz programmu attiecas *ex ante*, *ex post* un, ja nepieciešams, starpposma novērtēšana, ko veic neatkarīgi vērtētāji saskaņā ar saņēmējvalsts atbildību.

2. Novērtēšanā novērtē, kā programma īsteno to mērķu sasniegšanu, kas minēti IPA regulas 12. pantā.

3. Šo novērtējumu sīki izstrādātu kārtību var paredzēt nozaru un finansēšanas nolīgumos, kas attiecīgi minēti 7. un 8. pantā. Šī kārtība ir saskaņota ar būtiskiem noteikumiem, kurus piemēro dalībvalstu lauku attīstības programmām.

*192. pants*

**Nozaru uzraudzības komitejas**

1. Saskaņā ar 59. panta noteikumiem saņēmējvalsts izveido nozaru uzraudzības komiteju.

2. Nozaru uzraudzības komitejas sastāvā ir attiecīgo iestāžu un struktūru pārstāvji un atbilstīgie ekonomikas, sociālie un vides partneri. Nozaru uzraudzības komiteja sagatavo un apstiprina iekšējās kārtības noteikumus.

3. Nozaru uzraudzības komitejas sanāksmes vada saņēmējvalsts pārstāvis. Komisija piedalās nozaru uzraudzības komitejas darbā.

4. Programmas progresu, efektivitāti un rezultātus attiecībā uz mērķiem izmēra, izmantojot rādītājus, kas saistīti ar bāzes situāciju, kā arī programmu finanšu rezultātiem, izlaidi, rezultātiem un ietekmi.

*193. pants*

**Nozaru gada ziņojumi**

▼M1

1. Saskaņā ar šo komponentu nozaru gada ziņojumus, kas minēti 61. panta 1. punktā, iesniedz Komisijai, valsts *IPA* koordinatoram un valsts kredītrīkotājam sešu mēnešu laikā pēc katra pilnā kalendāra gada beigām, kurā programma īstenota.

▼B

a) Šādos ziņojumos ietver informāciju, kas saistīta ar īstenošanas progresu, īpaši aptverot noteikto mērķu sasniegšanu, problēmas, ar kādām nācās saskarties programmas pārvaldības gaitā, veiktos pasākumus un finanšu rezultātus, kā arī veiktās uzraudzības un novērtēšanas darbības.

b) Nozaru gada ziņojumus pirms to iesniegšanas pārbauda nozaru uzraudzības komiteja.

▼B

2. Pēc tam, kad nozaru uzraudzības komiteja pārbaudījusi nozaru galīgo ziņojumu, to iesniedz Komisijai un valsts IPA koordinatoram vismaz sešus mēnešus pēc izdevumu atbilstīguma galīgās dienas saskaņā ar programmu.

*194. pants*

**Papildnoteikumi uzraudzībai un ziņošanai**

Papildnoteikumus attiecībā uz uzraudzību un ziņošanu var sniegt nozaru un finansēšanas nolīgumos, kas minēti 7. un 8. pantā. Tie ir saskaņoti ar attiecīgajiem noteikumiem, kurus piemēro dalībvalstu lauku attīstības programmām.

III DAĻA

**NOBEIGUMA NOTEIKUMI**

*195. pants*

**Stāšanās spēkā**

Šī regula stājas spēkā pirmajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

To piemēro, sākot ar 2007. gada 1. janvāri.

Šī regula ir saistoša kopumā un to tieši piemēro visās dalībvalstīs.

▼B

*PIELIKUMS*

**AKREDITĀCIJAS KRITĒRIJI**

**Jomu un saistītu prasību standarta saraksts, kā minēts 11. panta 2. punktā**

1. **Kontroles vide (organizācijas un personāla izveide un pārvaldība)**

a) Ētikas un integritātes politika

— nodrošināt, lai augstākā līmeņa vadībai vajadzīgo organizācijas kultūru saprot visā organizācijā.

b) Pārkāpumu pārvaldība un ziņošana

— nodrošināt, lai par iespējamiem pārkāpumiem, ko konstatē organizācijas zemākajos līmeņos, tiek atbilstoši ziņots un tiek veikti pēcpasākumi, tostarp aizsargātas "modrās personas".

c) Personāla plānošana, pieņemšana darbā, apmācība un novērtēšana (tostarp tiek veikta jutīgo posteņu pārvaldība)

— nodrošināt atbilstošu darbinieku skaitu un kvalitāti visos līmeņos.

d) Jutīgas funkcijas un interešu konflikti

— nodrošināt, lai tiek identificēti darbinieki "jutīgos posteņos" (t. i., posteņos, kuros darbinieki var būt neaizsargāti pret pārmērīgu ietekmi, ko rada to kontakti ar trešām personām vai to rīcībā esošā informācija);

— nodrošināt, lai jutīgiem posteņiem piemēro atbilstīgu kontroli (tostarp, ja iespējams, rotācijas politiku);

— nodrošināt procedūras, lai konstatētu un nepieļautu interešu konfliktus.

e) Juridiskās bāzes izveidošana struktūrām un atsevišķām personām

— nodrošināt, lai struktūrām un atsevišķām personām būtu pilnas juridiskas pilnvaras to funkciju veikšanai.

f) Oficiāli izveidot pakļautības, atbildības, deleģētas atbildības un ar tām saistītu nepieciešamu pilnvarojumu attiecībā uz uzdevumiem un posteņiem visā organizācijā:

— nodrošināt, lai neviens darbinieks nešaubās par savu pienākumu apmēru. Attiecībā uz saistībām vai maksājumiem trešām personām viens pārvaldnieks atbild par visiem darījuma aspektiem;

— pamatuzdevuma deklarāciju un darba aprakstu saturs ir atjaunināts un zināms.

2. **Plānošana/riska pārvaldība (intervenču plānošana)**

a) Riska noteikšana, novērtēšana un pārvaldība

— nodrošināt, ka riski tiek noteikti un pārvaldīti, īpaši lai visās jomās tiek piemēroti atbilstīgi kontroles resursi un tie funkcionē, ņemot vērā to risku nozīmīgumu, kurus tie mazina.

▼B

b) Mērķu noteikšana un resursu piešķiršana atbilstoši mērķiem

— nodrošināt, lai tiek noteikti atbilstīgi (un izmērāmi) mērķi rezultāta un ietekmes līmenī un lai tos saprot visā organizācijā;

— nodrošināt, lai resursi tiek atbilstoši sadalīti, ņemot vērā mērķus un caurskatāmus drošas finanšu pārvaldības principus;

— nodrošināt, lai ir skaidra atbildība par šiem mērķiem.

c) Īstenošanas procesa plānošana

— nodrošināt skaidru to pasākumu plānošanu, kas nepieciešami mērķu sasniegšanai, tostarp attiecībā uz katra pasākuma iespējamo laiku un atbildību, un, ja nepieciešams, t. s. "kritiskās takas" analīzi.

3. **Kontroles darbības (intervenču īstenošana)**

a) Pārbaudes procedūras

— nodrošināt, lai visi pasākumi viena darījuma ietvaros tiek pārbaudīti divreiz (*ex-ante* un, ja iespējams, *ex-post*).

b) Procedūras, kā vadība uzrauga padotajiem deleģētu uzdevumu izpildi (tostarp gada paziņojumus par apliecinājumu, ko iesniedz pakļautie dalībnieki)

— nodrošināt, lai atbildību papildina aktīva uzraudzība, un to neuzskata vienīgi par pasīvu vai teorētisku jēdzienu.

c) Noteikumi attiecībā uz katru valsts iepirkumu un mērķfinansējuma aicinājumu

— nodrošināt atbilstīgas tiesisko struktūru visiem šādu saistību procesiem.

d) Procedūras (tostarp jautājumu saraksti) attiecībā uz katru valsts iepirkumu un mērķfinansējuma aicinājuma pasākumu (piem., tehniskās specifikācijas, novērtēšanas komitejas, izņēmumu ziņošana u. c.)

— nodrošināt, lai katram darbiniekam ir skaidri pienākumi minētajās jomās.

e) Publicitātes noteikumi un procedūras

— nodrošināt, lai tiek izpildītas šīs Komisijas prasības.

f) Maksājumu procedūras (tostarp procedūras izlaides piegādes apstiprināšanai un/vai atbilstīguma nosacījumi, ja iespējams, uz vietas)

— nodrošināt, lai maksājumi tiktu veikti tikai pret pamatotiem maksājuma pieteikumiem, kas atbilst visām līguma prasībām.

g) Procedūras līdzfinansējuma piegādes uzraudzībai

— nodrošināt, lai tiek izpildītas šīs Komisijas prasības.

h) Budžeta procedūras, lai nodrošinātu pieejamus līdzekļus (tostarp līdzekļus, kas nepieciešami īstenošanas uzturēšanai, ja Komisijas finansējums tiek kavēts vai atteikts)

— nodrošināt, lai iestāde varētu izpildīt savas noteiktās līguma saistības, neraugoties uz Komisijas finansējuma kavēšanos vai pārtraukšanu.

▼B

i) Procedūras darbību turpināšanai

— nodrošināt, lai tiktu identificēts ievērojams risks attiecībā uz turpināšanos (piem., attiecībā uz datu zudumiem, atsevišķu personu neierašanos utt.) un pēc iespējas būtu izstrādāti plāni neparedzētām situācijām.

j) Grāmatvedības procedūras

— nodrošināt pilnīgu un caurskatāmu uzskaiti, ievērojot pieņemtus principus.

k) Salīdzināšanas procedūras

— nodrošināt, lai pēc iespējas grāmatvedības atlikumi tiktu salīdzināti ar informāciju par trešām personām.

l) Ziņošana par izņēmumiem, *inter alia*, tādiem izņēmumiem, kas noteiktā līmenī apstiprināti normālām procedūrām, neapstiprinātiem izņēmumiem un kontroles kļūdām, ja tādas konstatē

— nodrošināt, lai normālās prakses variācijas vienmēr tiek reģistrētas un pārskatītas atbilstīgā līmenī.

m) Drošības procedūras (informācijas tehnoloģijas un citas)

— nodrošināt, lai aktīvi un dati tiek turēti drošībā un nav iespējams tos traucēt vai fiziski sabojāt.

n) Arhivēšanas procedūras

— nodrošināt, lai ir pieejami dokumenti, vismaz Komisijai pārskatīšanai visā nepieciešamo periodu laikā, kad tie jāglabā.

▼M1

o) Pienākumu nodalīšana

— nodrošināt, lai dažādi uzdevumi viena un tā paša darījuma ietvaros tiktu uzticēti dažādiem darbiniekiem, lai nodrošinātu zināmu šķērskontroli.

▼B

p) Ziņošana par iekšējās kontroles trūkumiem

— nodrošināt, lai tiktu reģistrēti iekšējās kontroles trūkumi no ikviena avota un lai vadības reakcijas tiktu grāmatotas un veikti attiecīgi pasākumi.

4. **Uzraudzības darbības (intervenču uzraudzība)**

a) Iekšējā revīzija, tostarp revīzijas ziņojumu apstrāde un ieteikumi (Uzmanību! Atšķirīga no kontroles darbībām un vadības uzraudzības)

— nodrošināt, lai augstākā līmeņa vadībai tiek sniegti daži neatkarīgi pārskati par sistēmu funkcionēšanu zemākos līmeņos. Var iekļaut *ex-post* darījumu pārbaudi. Tomēr vairāk koncentrējas uz sistēmas efektivitāti un rezultātiem un organizācijas uzbūvi.

b) Novērtēšana

— nodrošināt, lai augstākā līmeņa vadībai tiek nodrošināta informācija par intervenču ietekmes novērtējumu (papildus citai informācijai, ko vadība saņem par darbības procedūrām, to likumību un regularitāti).

▼B

5. **Komunikācija (nodrošināt, lai visi dalībnieki saņem informāciju, kas tiem nepieciešama to funkciju pildīšanai)**

Regulāras koordinācijas sanāksmes starp dažādām struktūrām informācijas apmaiņai par visiem plānošanas un īstenošanas aspektiem, piemēram:

i) regulāriem ziņojumiem par programmu un projektu plānošanas statusu,

ii) regulāriem ziņojumiem par projektu īstenošanu salīdzinājumā ar īstenošanas plānu

— līgumu slēgšanas procesiem (*inter alia*)

— katra izsoles procesa progresu salīdzinājumā ar plānu

— sistemātiska kļūdu analīze, par kurām ziņots jebkurā līmenī (piemēram, pārbaudītāji, *ex-ante* kontrolieri, revidenti u.c.)

— līgumu izpilde

— kontroles izmaksas un ieguvumi

iii) regulāriem ziņojumiem visos atbilstīgajos līmeņos par iekšējās kontroles efektivitāti un rezultātiem

— nodrošinot, lai visa līmeņa darbinieki saņem atbilstīgu regulāru informāciju, lai varētu pildīt savus pienākumus.